

Töö number
Tellijä
Konsultant

2022_0075
Kaitseministeerium
Skepast&Puhkim OÜ
Laki põik 2, 12915 Tallinn
Telefon: +372 664 5808; e-post: info@skpk.ee
Registrikood: 11255795;

Kuupäev

21.04.2023

Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

Programm

Versioon 3 (lõplik)

Kuupäev 21.04.2023

Koostanud Aide Kaar, Moonika Lipping, Raimo Pajula, Vivika Väizene, Marko Lauri, Kadri Vaher (SKPK); Kaarel Sepp, (Kajaja Acoustics OÜ)

Esikaane foto Raimo Pajula, SKPK

SKEPAST&PUHKIM OÜ
Laki põik 2
12915 Tallinn
Registrikood 11255795
tel +372 664 5808
e-mail info@skpk.ee
www.skpk.ee

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS	6
2.	EKSPERDIRÜHMA KOOSSEIS	7
3.	ÜLEVAADE RIIGI ERIPLANEERINGUST	8
3.1.	Planeeringuala	8
3.2.	Ülevaade planeeringulahendusest.....	8
4.	STRATEEGILISE PLANEERIMISDOKUMENDI SEOSD MUUDE PLANEERIMIS- JA ARENGUDOKUMENTIDEGA	11
4.1.	Riigikaitse arengukava 2022-2031.....	11
4.2.	Eesti keskkonnastrateegia 2030	11
4.3.	Kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030	11
4.4.	Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava aastateks 2022-2027	12
4.5.	Harju maakonnaplaneering 2030+	12
4.6.	Kuusalu ja Anija valla üldplaneeringud	12
5.	ÜLEVAADE MÕJUDE HINDAMISEST	13
5.1.	KSH eesmärk.....	13
5.2.	Asjakohaste mõjude hindamise eesmärk	13
6.	EELDATAVALT MÕJUTATAV KESKKOND JA EELDATAVALT KAASNEV KESKKONNAMÕJU	14
6.1.	Asustus ja maakasutus	14
6.2.	Natura eelhindamine	16
6.2.1.	Kavandatava tegevuse seos Natura alade kaitsekorraldusega	16
6.2.2.	Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.....	16
6.2.3.	Mõjuala ulatuse määramine	16
6.2.4.	Natura 2000 võrgustiku alade kirjeldus	17
6.2.5.	Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele.....	18
6.2.6.	Natura eelhindamise tulemused ja järeldus	21
6.3.	Kaitstavad loodusobjektid	21
6.3.1.	Kaitstavad alad	22
6.3.2.	Kaitsealused liigid	24
6.4.	Loomastik	26
6.5.	Taimestik ja vääriselupaigad.....	27
6.6.	Rohevõrgustik	30
6.7.	Kultuuripärand ja maastikud.....	31
6.8.	Geoloogiline ehitus	37
6.9.	Maavarad ja maardlad	39
6.10.	Põhjavesi ja joogiveevarud	40
6.11.	Pinnaveekogud ja maaparandussüsteemid.....	42
6.12.	Välisõhu kvaliteet.....	45
6.13.	Müra ja vibratsioon.....	49
6.14.	Jäätmete ja ringmajandus.....	51
6.15.	Kliimamuutused	52
6.16.	Piiriülene mõju.....	52
7.	MÕJUDE HINDAMISE KIRJELDUS	53
7.1.	Planeeringu koostamise käigus läbiviidavad uuringud	53
7.1.1.	Militaarmüra- ja vibratsiooni uuring	53
7.1.2.	Arheoloogiline uuring	53
7.1.3.	Metsiste, tetrede ja kotkaste inventuur	53

7.2.	KSH läbiviimise metoodika	53
7.2.1.	Mõju kaitstavatele loodusobjektidele.....	55
7.2.2.	Mõju vääriselupaikadele	56
7.2.3.	Mõju loomastikule	56
7.2.4.	Mõju taimestikule.....	56
7.2.5.	Mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja rohevõrgustikule.....	56
7.2.6.	Mõju põhja- ja pinnaveele	56
7.2.7.	Mõju hindamine välisõhu kvaliteedile	57
7.2.8.	Müra ja vibratsiooni mõju hindamine	57
7.2.9.	Mõju hindamine kliimale.....	58
7.2.10.	Mõjude hindamine kultuuripärandile ja maastikele.....	58
7.2.11.	Mõju hindamine inimese tervisele.....	58
7.2.12.	Mõju hindamine inimese sotsiaalsetele vajadustele ja varale.....	59
7.2.13.	Mõju hindamine jäätmetekkele ja ringmajanduse võimalustele	59
7.3.	Muude asjakohaste mõjude hindamise metoodika	60
8.	AJAKAVA JA KOOSTÖÖ	61
8.1.	Ajakava	61
8.2.	Kaasamine ja koostöö.....	62
9.	KASUTATUD KIRJANDUS	63

Lühendite selgitus

AÕKS - atmosfääriõhu kaitse seadus

EELIS - Eesti looduse infosüsteem

HV - harjutusväli

KeHJS – keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus

KOV – kohalik omavalitsus

KSH – keskkonnamõju strateegiline hindamine

KVKP – Kaitseväe keskpõlügen

LOA – nn laiendatud ohuala

MSÜS - majandustegevuse seadustiku üldosa seadus

NATO- Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (inglise keeles *North Atlantic Treaty Organization*)

PlanS – planeerimisseadus

REP – Riigi eriplaneering

RKAK – Riigikaitse arengukava

SKPK - Skepast&Puhkim OÜ

RHAD – riigihanke alusdokument

1. Sissejuhatus

Soodla harjutusvälja riigi eriplaneering (edaspidi ka *REP*) ja selle keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi ka *KSH*) on algatatud Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 korraldusega nr 147. Planeeringuala asub Harju maakonnas Kuusalu valla ja Anija valla territooriumil. Planeeringuala suurus on ligikaudu 7390 ha. Planeeringuga kavandatakse laske- ja õppeväljad, teed ning muud rajatised, mis on vajalikud riigikaitseväljaõppe korraldamiseks. Riigi eriplaneeringu koostamise korraldaja on Kaitseministeerium, riigi eriplaneeringu kehtestab Vabariigi Valitsus.

Riigi eriplaneeringu koostamise eesmärk on Soodla harjutusväljale kavandatavate riigikaitse ehitiste ehitusõiguse määramine, Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlvüooni ühenduskoridoride võimalike asukohtade ning Soodla harjutusväljast ida pool asuva põhja-lõuna suunalise tee asukoha määramine ja muude planeerimisseaduses § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohaste ülesannete lahendamine. Harjutusväli on vajalik sõjalise väljaõppe korraldamiseks, eelkõige selleks et arendada soomusmanöövervõimet ja harjutada järjest laienevat koostööd Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (inglise keeles *North Atlantic Treaty Organization* - NATO) liikmesriikide üksustega. Täpsemalt on REP-i koostamise vajadust ja eesmärges tutvustatud REP-i detailse lahenduse seletuskirjas.

KSH programmiga määratakse kindlaks keskkonna- ja asjakohaste mõjude hindamise ulatus, uuringute vajadus ja kirjeldatakse mõjude hindamise metoodika. KSH programm on koostatud Soodla REP-i planeeringumaterjalide põhjal, ning see aluseks KSH aruande koostamisele.

Käesoleva KSH menetlus toimub planeerimisseaduse nõuete kohaselt ja seetõttu on KSH programm üks osa planeeringu materjalidest ning planeeringu materjalide lahutamatu osa. Soodla harjutusvälja REP-i eskiisi on käesolevas KSH programmis kirjeldatud ja refereeritud sellises mahus, nagu eksperdigrupi liikmed on seda programmi koostamiseks oluliseks pidanud. Detailsem ülevaade planeeringuga kavandatavast sisaldub Soodla harjutusvälja REP-i materjalides.

2. Eksperdirühma koosseis

KSH läbiviimist juhib KSH juhtekspert. Nõuded KSH juhteksperdile on sätestatud KeHJS §-s 34, ning käesoleva KSH juhtekspert vastab sätestatud nõuetele. KSH eksperdirühma liikmed on KeHJS § 14 lg 3 ja 4 alusel valinud juhtekspert vastavalt nende pädevusele, varasematele töökogemustele ja omavahelise koostöö kogemusele. KSH Eksperdirühma liikmete pädevuse eest vastutab KeHJS § 14 lg 1 kohaselt juhtekspert.

KSH eksperdirühma koosseis:

- Aide Kaar – KSH juhtekspert;
- Moonika Lipping –keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkonnad: välisõhu kvaliteet, müra ja vibratsioon, jäätmeteked ja ringmajandus);
- Raimo Pajula – keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkonnad: Natura eel- ja asjakohane hindamine, kaitstavad loodusobjektid, taimestik ja loomastik, vee-elustik, rohevõrgustik, bioloogiline mitmekesisus, kliimamuutused);
- Hendrik Puhkim - keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkonnad: inimeste heaolu, sotsiaalsed vajadused ja vara, liikumisvõimalused);
- Hans Orro - keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkond: mõju inimeste tervisele);
- Renno Nellis – keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkond: linnustik);
- Vivika Väizene – keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkonnad: kultuuripärand ja maastikud, geoloogiline ehitus, maavarad ja maardlad, hüdrogeoloogia);
- Triin Kaal – keskkonnamõjude hindamise ekspert (valdkonnad: põhja- ja pinnavee kvaliteet ja mõju veerežiimile);
- Marko Lauri – geoinformaatika spetsialist;
- Kadri Vaher –asjakohaste mõjude hindamise ekspert (valdkonnad: majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud).

Uuringute läbiviijad:

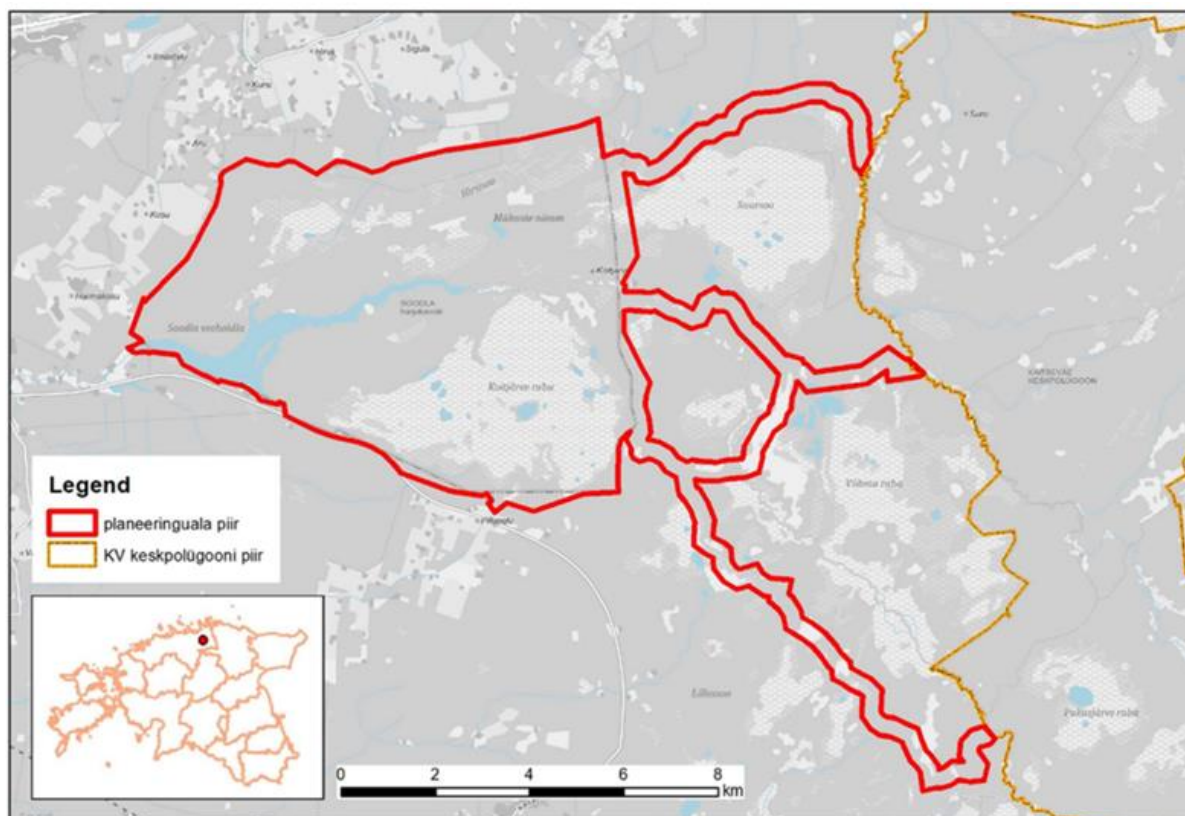
- Kajaja Acoustics OÜ, vastutav täitja Kaarel Sepp, –müra ja vibratsiooni uuringu koostaja;
- Keskkonnaagentuur – metsiste, tetrede ja kotkaste inventuuri korraldaja;
- Muinasprojekt OÜ– Soodla HV ja selle lähiala arheoloogilise uuringu koostaja.

3. Ülevaade riigi eriplaneeringust

3.1. Planeeringuala

Planeeringuala asub Harju maakonnas Kuusalu vallas Hirvli, Koitjärve ja Suru külades ning Anija vallas Pillapalu, Härmakosu ja Raudoja külades.

Planeeringuala suurus on ca 7390 ha, millest Soodla harjutusvälja pindala on ca 5865 ha. Harjutusvälja pikkus põhjast lõunasse on sõltuvalt mõõtmise asukohast ca 5–7,5 km ning laius idast läände ca 10 km. Harjutusvälja välispiiri pikkus on ca 32 km, kus tuleb vajadusel rajada piirisiht ning paigaldada piiritähistus. Planeeringulahenduse koostamise raames täpsustatakse Soodla HV välispiiri kulgemine.

Joonis 1. Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringu ala ja Kaitseväge keskpõlügeni asukoht

3.2. Ülevaade planeeringulahendusest

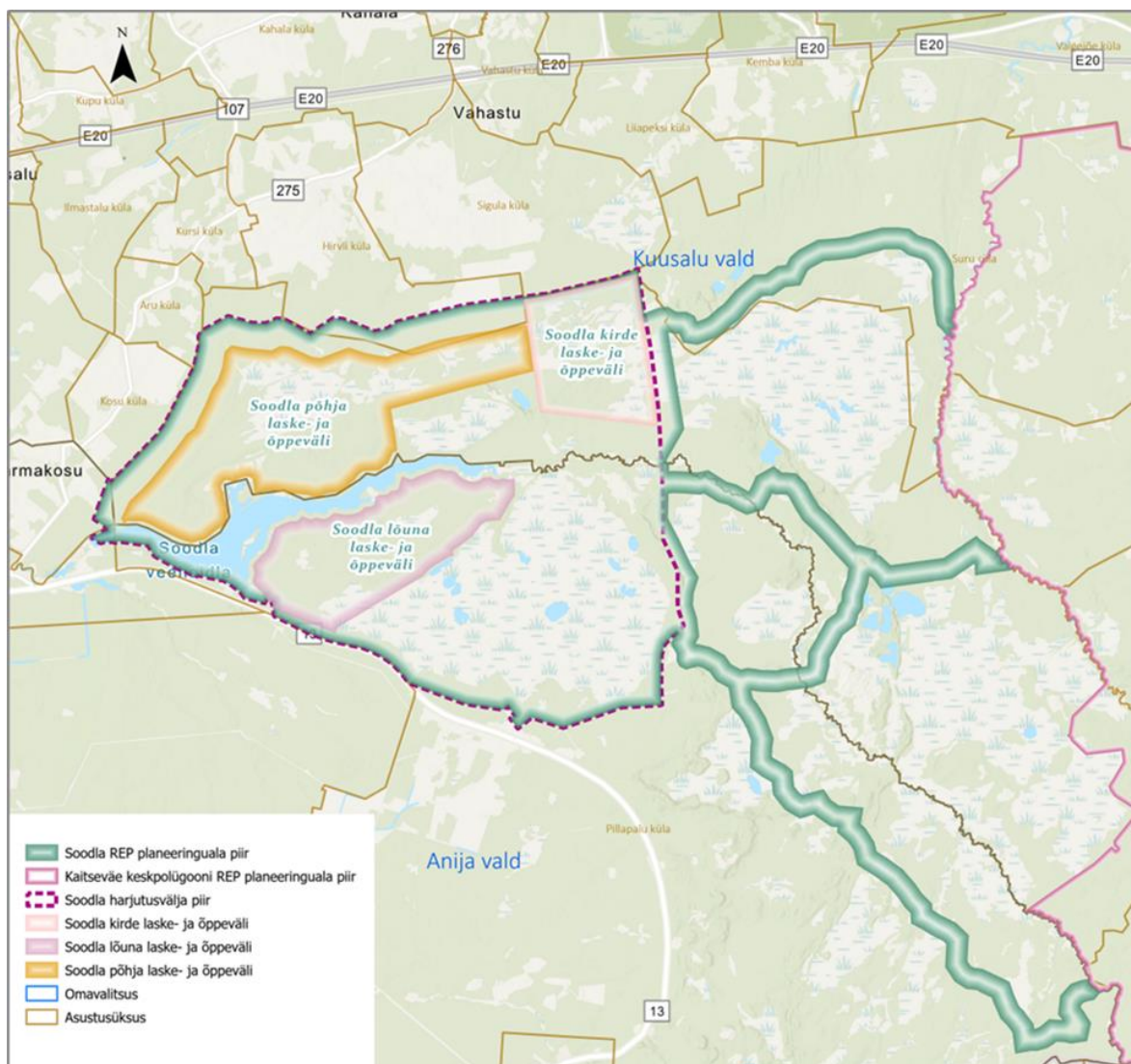
Laske- ja õppeväljad

Soodla harjutusväljale kavandatakse kolm laske- ja õppevälja – vt Joonis 2. Lõuna õppe- ja laskeväljal paikneb Nõukogude armee endisel Tõrrepõhja tankodroomil. Osa põhja õppe- ja laskeväljast paikneb Nõukogude armee endisel raketivägede Mähuste harjutusalal. Kirde laske- ja õppeväljal paikneb osaliselt Mähuste nõmmel ja osaliselt Hirsisoos. Laske- ja õppeväljad on eskiis kohaselt planeeritud selliselt, et kaitstavatele aladele ulatuvad ainult ohualad ning sinna ei rajata väljaõppehitisi.

Harjutusvälja kasutatakse ka suurtükkide tulepositsioonidena Kaitseväge keskpõlügeni sihtmärgialale laskmiseks. Harjutusväljal on plaanis kasutada ainult sellist laskemoona, mis ei jäta lõhkemata lõhkekehi, v.a suurtükid Kaitseväge keskpõlügenile lastes. Relvade ja lahingmoona ohuala ei ulatu harjutusvälja piiridest välja. Relvade ja moona kasutamiseks, mille puhul ohualad ulatuvad

väljaspoole harjutusvälja piiri, eelduseks on ohuala nõuetekohane märgistamine ja Vabariigi Valitsuse korralduse kehtestamine metsaseaduse § 36 lõike 1 punktides 2 ja 3 alusel, mis võimaldab metsa kahjustamist Soodla harjutusvälja ohualas. Seda ala REPIga ei planeerita, kuid KSH-s hinnatakse arendaja soovil ka sellega kaasnevat mõju, et tagada mõjude hindamise läbipaistvus ja võimalike kumuleerivate mõjudega parem arvestamine.

Harjutusvälja piir tähistatakse piiritähistega, milleks on üldjuhul 4 m laiune piirisiht, mille keskel on piiripostid.

Joonis 2. Peamised kavandatavad objektid ja liikumiskoridorid keskpõlügenile

Teed

Soodla harjutusvälja ja Kaitseväge keskpõlügeni vahel liikumiseks kavandatakse kolm ühenduskoridori, mis peavad võimaldama ka rasketehnika liikumist (soomukid, tankid, liikursuurtükid jms) - vt Joonis 2. Liikumiskoridoride trassid on suures osas kavandatud mööda olemasolevaid teid, mis olid muuhulgas kasutusel ka Nõukogude armee poolt. Ühenduskoridoride teed peavad võimaldama ratas- ja roomiksõidukite kahesuunalist liikumist ja vajadusel ka jalaväe taktikalist tegevust teede lähipiirkonnas. Keskmisele ühendusteele on Valgejõe ületamiseks vaja kavandada perspektiivne sild.

Riigi eriplaneeringuga kavandatakse harjutusvälja idapiiri lähisteles uus põhja-lõuna-suunaline tee ehk möödasõidutee, mis jääb harjutusväljast väljaspoole. Uus tee võimaldab inimestel riigikaitseväljaõppe ajal liikuda Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealal põhja-lõuna suunas Narva maantee ja Piibe

maantee vahel. Soodla harjutusvälja põhja- ja lõunaosa vahel liikumiseks kasutatakse ida poolt ümber Soodla veehoidla kulgevaid olemasolevaid teid (teeregistri nr 1400720 ja 3532715).

Juurdepääsud harjutusväljale on kavandatud riigi põhimaanteelt nr 1, Tallinn-Narva ja riigi tugimaanteelt nr 13, Jägala-Käravete.

Üle Soodla jõe kulgev Koitjärve sild on vaja rekonstrueerida ning selle lähipiirkonda kavandada vesitõkke ületamise õppekohad lahingsildade mahapanemise ja ülesvõtmise harjutamiseks. – nn Lahingsilla õppekoht. Lahingsilla õppekoht on lahingsildade praktiliseks mahapanekuks ja ülesvõtmiseks. Jõgi võib õppekohtades olla laiusega kuni 24 m, soovitavalt kandvate kallastega.

Raadamine

Laske- ja õppeväljade, harjutusvälja ja LOA ala piirisihi ning teede rajamiseks riigi eriplaneeringu alale on vajalik raadata metsa, et tagada vajalik nähtavus ning ohutus. Raadamise käigus võidakse raadata mets kogu laskevälja alal või teha raiet vaid osal alast, puhastada ala alusmetsast või kujundada olemasolevat metsa muul viisil vastavalt vajadusele.

Laskeväljadel kujundatakse maastik avatud ja poolkinniseks, et võimaldada väiksemaid manöövreid soomustehnikaga ning paigaldada kaugemaid sihtmärke vähemalt 2 km kaugusele.

Laskeväljade rajamiseks on vajalik raadata metsa ca 90-95% laskevälja ulatuses, selleks et tagada vähemalt 2 km pikkused laskedistsantsid. Laske- ja õppeväljadel saab metsa alles jätta hinnanguliselt 5-10 % ulatuses. Olulised liikumis- ja laskesuunad püevad jääma metsavabaks.

Laskeväljade suurused on:

- põhja laske- ja õppeväli - 1207 ha
- lõuna laske- ja õppeväli - 703 ha
- kirde laske- ja õppeväli - 494 ha

Harjutusvälja mõjude leevendamiseks kohalikele elanikele säilitatakse elamualade läheduses mets võimalusel 500 m harjutusvälja piirist sissepoole. Rajatavate teede, sh Kaitseväe keskpõlügeni ja Soodla harjutusvälja vaheliste ühenduste ääres (va Jussi nõmme tee lõik) raadatakse mets üldjuhul 4 m ulatuses sõidutee ääres nähtavuse tagamiseks.

Ehitusõigus

Kogu planeeringualal moodustatakse üks krunt, mis kattub planeeringuala piiriga, ning ehitusõigus antakse krundile tervikuna. Maksimaalne hoonete ehitisealune pind on 150 000 m². Hoonestusalade lõplikud asukohad, täpsem arv ja ulatus täpsustuvad hilisemas projekteerimise etapis.

Planeeringualale kavandavad hooned on riigikaitsefunktsiooniga ja peamiselt mõeldud harjutusvälja teenindamiseks. Hoonestus rajatakse valdavalt 1-2 korruselisena. Hoonete maksimaalne kõrgus on REPis määratud 30 m. Suurimat lubatud kõrgust kasutatakse erandkorras. Rajatistele REP-iga piiravaid tingimusi ei seata. Harjutusväljale saab kavandada alasid õppusele saabuva üksuse ajutiseks peatumiseks, majutamiseks, toitlustamiseks jm olmevajadusteks.

Hoonestusadele võib olla vajadus tehnovõrkude rajamiseks. Planeeringuga uusi liitumisi või põhimõttelisi trassikoridore planeeritud ei ole. Tehnovõrkude vajaduse ilmnemisel antakse vajalikud tehnilised tingimused projekteerimise käigus, mitte riigi eriplaneeringu detailse lahenduse raames.

Täpsemalt on planeeringulahendust kirjeldatud eskiisi seletuskirjas ja planeeringu [kaardirakenduses](#).

4. Strateegilise planeerimisdokumendi seosed muude planeerimis- ja arengudokumentidega

4.1. Riigikaitse arengukava 2022-2031

Kavandatav tegevus on otseselt seotud riigikaitse arengukava (RKAK) üldeesmärgiga – riigi kaitsmine ja selleks valmistumine. Arengukava kohaselt on vajalik järgmise kümne aastaga viia ellu sõjalised ja mittedõjalised võimearendused, mis tagavad heidutuse ja kollektiivkaitse valmiduse, kujundavad julgeolekukeskkonda Eestile sobivas suunas ning tagavad riigi kerksuse ja võime reageerida potentsiaalsetele ohtudele.

RKAK on oma sisult katusarengukava, mis seob eri valdkondade arendustegevusi riigikaitse vaates. Arengukava on otseselt seotud nii kehtivate horisontaalsete arengukavadega kui ka teiste valdkondade arengukavadega.

Riigikaitse arengukava eesmärkide täitmiseks ja lähtudes Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist sõjalise väljaõppe võimaluste parandamiseks, viidi Kaitseministeeriumi valitsemisalas enne harjutusvälja asutamist 2015. a läbi asukoha eelvaliku analüüs. Asukoha eelvaliku põhimõtted on kirjeldatud harjutusvälja asutamise otsuses ja maakonnaplaneeringu seletuskirjas ptk 4.3.1. Harju maakonnaplaneering 2030+ kehtestamisega riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78 määrati planeerimisseaduse mõistes harjutusvälja põhimõtteline asukoht.

4.2. Eesti keskkonnastrateegia 2030

Eesti keskkonnastrateegia 2030 on heaks kiidetud Riigikogu 14.02.2007 otsusega.

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest.

Strateegias määratletakse Eesti pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisukorra säilitamiseks, lähtudes samal ajal keskkonnavaldkonna seostest majandus- ja sotsiaalsfääriga ning nende mõjust ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimestele. Keskkonnastrateegia põhisuunad on loodusvarade säästev kasutamine ja jäätmetekke vähendamine, maastike ja looduse mitmekesisuse säilitamine, kliimamuutuste leevendamine, välisõhu tagamine ning inimeste hea tervise ja elu kvaliteet.

REP-is ja selle KSH-s võetakse arvesse Eesti keskkonnastrateegia põhisuundi, väärtustades loodus- ja kultuurikeskkonda, säilitades võimalikult suures ulatuses looduskaitsealasid ja muid loodusväärtusi.

4.3. Kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030

Arengukava ja rakenduskava eesmärk on suurendada Eesti riigi, piirkondliku ja kohaliku tasandi valmisolekut ja võimekust kliimamuutuste mõjudega kohaneda. Arengukavas tuuakse välja, et oodatav kliimamuutus Eestis on temperatuuri tõus, sademete hulk, merevee taseme tõus, tormide kasv ja sellest tulenevad keskkonnamuutused. REP-i KSH koostamisel võetakse arvesse võimalikke kliimamuutusi ja nendega seotud riske.

4.4. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava aastateks 2022-2027

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava on kinnitatud keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357.

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava on koostatud vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks Lääne-Eesti vesikonnas, et täita veepoliitika raamdirektiivis sätestatud eesmärged. Veemajanduskava eesmärk on saavutada veekogumite võimalikult looduslähedane (tüübispetsiifiline) hea seisund. Eesmärkide seadmine ja nende saavutamise hindamine toimub pinna- ja põhjaveekogumite kaupa. Veemajanduskavast lähtuvalt jälgitakse põhjaveekogumite koguselist ja keemilist seisundit ning pinnaveekogumite ökoloogilist ja keemilist seisundit, mille põhjal määratakse põhja- ja pinnaveekogumite koondseisundid.

REP-i KSH käigus analüüsitakse kavandatava tegevuse mõju eeldatavasse mõjualasse jäävate põhja- ja pinnaveekogumite seisundile ning selle kaudu vastavust veemajanduskava eesmärkidele. Vajadusel tehakse KSH käigus ettepanekud leevendus- ja seiremeetmete rakendamiseks.

4.5. Harju maakonnaplaneering 2030+

Harju maakonnaplaneering on kehtestatud riigihalduse ministri 09.04.2018. a käskkirjaga nr 1.1-4/78.

Maakonnaplaneering rõhutab Kaitseväe harjutusväljade arendamise vajadust, mille eesmärk on tugevdada Eesti esmast iseseisvat kaitsevõimet ja kollektiivkaitset NATO liikmena. Harju maakonnaplaneeringuga 2030+ on planeerimisseaduse mõistes määratud Soodla harjutusvälja põhimõtteline asukoht.

Harjutusvälja asukoha eelvalik on teostatud Kaitseministeeriumi valitsemisala poolt ning see protsess koos valiku kriteeriumitega on kirjeldatud Harju maakonnaplaneeringu 2030+ seletuskirjas. Eelvaliku kohaselt puuduvad harjutusvälja asukohale alternatiivid.

Maakonnaplaneering toob välja, et Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringu detailne lahendus ja keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi riigi eriplaneeringu raames.

4.6. Kuusalu ja Anija valla üldplaneeringud

Kehtivas Anija valla üldplaneeringus on Soodla HV kajastatud kui kavandatav harjutusväli ning on lisatud, et täpsem lahendus kujuneb riigi eriplaneeringu raames. Lisaks on toodud üldised kasutus- ja ehitustingimused Soodla HV piiranguvööndis tegevuste kavandamisel.

Kuusalu valla kehtivas üldplaneeringus¹ ei ole Soodla HV kajastatud, kuna harjutusväli asutati aastal 2015. Kuusalu kehtivast üldplaneeringust ei tulene harjutusvälja piirkonnas ruumilisi tingimusi, mida Soodla REPi raames arvesse võtta.

Koostamisel on Kuusalu valla uus üldplaneering², millega vajadusel planeeringulahenduse koostamise käigus arvestatakse.

¹ Kehtestatud 19.12.2001 Kuusalu vallavolikogu otsusega.

² Kuusalu valla koostamisel olev üldplaneering, Kuusalu Vallavalitsus, eskiislahendus 2.02.2022.

5. Ülevaade mõjude hindamisest

5.1. KSH eesmärk

Keskkonnamõju strateegiline hindamine ehk KSH on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest (KeHJS) lähtuv mõjude hindamine. KSH eesmärk on arvestada keskkonnakaalutlusi strateegilise planeeringudokumendi koostamisel ja kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitse ning edendada säästvat arengut.

KSH viiakse läbi riigi planeeringu elluviimisega kaasneva **olulise keskkonnamõju** tuvastamiseks, alternatiivsete võimaluste väljaselgitamiseks ning olulist keskkonnamõju leevendavate meetmete leidmiseks. KSH käigus käsitletakse looduskeskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile ning varale (vara ohtu seadmise seisukohast) avalduda võivat mõju.

5.2. Asjakohaste mõjude hindamise eesmärk

PlanS § 4 lg 2 p 5 kohaselt tuleb eriplaneeringu raames hinnata ka planeeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid, samuti tuleb hinnata ehitatud keskkonnale avalduvaid ruumilisi mõjusid ning selgitada välja kavandatava tegevuse positiivsed ja negatiivsed küljed, keskkonna taluvuse piir ning võimalused ja meetmed ebasoodsate mõjude vältimiseks ja/või leevendamiseks.

Kui planeeringulahenduse koostamise käigus ilmneb mõni täiendav asjakohane mõju, mida KSH hindamine ei kata, kuid otsustaja³ peab seda oluliseks, viiakse läbi vastava valdkonna asjakohase mõju hindamine, et tagada tasakaalustatud planeeringulahenduse väljatöötamine. Uute esile kerkivate teemade puhul kaalutakse koostöös otsustajaga, kas tegemist on planeeringu lõppeesmärki arvestades asjakohase teemaga ja kas see vajab asjakohaste mõjude hindamist. Asjakohaste mõjude määramisel on oluline arvestada kohaliku omavalitsuse, ametkondade, avalikkuse jt huvitatud osapoolte arvamustega, kuid lõplik otsus nende osas jääb siiski otsustaja kanda. Kui protsessi käigus on hinnatud olulised keskkonnamõjud (KSH), kuid näiteks kogukonda huvitavad asjassepuutuvad teemad seal ei kajastu ning kui KeHJS-e kohaselt neid teemasid kajastama ei pea, käsitletakse neid asjakohase mõju hindamise mahus otsustaja poolt määratud ulatuses. Nende mõjude hindamisega seotud teemade lahendamiseks tuleb planeeringu käigus vastused leida. Oluline on selliste teemade tõstatamine, mille arvesse võtmine on planeeringu käigus vajalik, et otsustaja saaks langetada adekvaatse lõppotsuse kõiki teadaolevaid asjakohaseid aspekte arvestades. Täiendavate mõjude hindamise vajalikkuse ilmnemine planeeringu koostamise käigus on planeerimisprotsessi loomulik osa⁴.

Riigi eriplaneeringu koostamisel arvestatakse nii looduskeskkonna, sotsiaalsete, majanduslike, kultuuriliste kui ka muude oluliste teemavaldkondadega.

³ Planeeringu koostamise korraldaja on Kaitseministeerium, planeeringu kehtestaja Vabariigi Valitsus

⁴ Vt Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks. Rahandusministeerium, 2018. Ptk 6:
<https://planeerimine.ee/juhendid-ja-uuringud/yp-noustik/>

6. Eeldatavalt mõjutatav keskkond ja eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

6.1. Asustus ja maakasutus

Joonis 3 on toodud era- ja riigi omandis olevad katastriüksused, eluhooned ja nende õuealade piir ja maakasutuse sihtotstarbed Maa-ameti kaardirakenduse andmete kohaselt⁵. Planeeringuala piirneb Kuusalu valla Kosu, Aru, Kursi, Hirvli, Sigula, Suru ja Koitjärve külad ning Anija valla Pillapalu, Vikipalu, Raudoja ja Härmakosu küladega.

Joonis 4 on toodud Statistikaameti andmed rahvastiku tiheduse kohta 1x1 km ruudustikuna 2021. aasta seisuga. Tihedam on asustus planeeringuala põhja-, lääne- ja loodeküljes Härmakosu, Kosu, Aru ja Hirvli külates.

Planeeringualal on osaliselt või täielikult 57 eraomandis ja 112 riigi omandis olevat kinnistut. Maakasutuse kohaselt on planeeringualal valdavalt tegemist maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistutega, mis on metsamaa kõlvikud. Planeeringualal on kaks eluhoonega hoonestatud kinnistut – lähiaadressidega Integraali ja Kulli. Kulli kinnistul asub lisaks eluhooneta õueala kõlvik. Kokku on planeeringuala osaliselt või täielikult 10 kinnistut, millel on õueala kõlvik.

Pillapalu küla lähiaadressiga Jõe kinnistul on ehitusregistri andmete kohaselt elamu ja abihoone. Hoonete rekonstrueerimiseks on Anija Vallavalitsus 2009. aastal väljastanud ehitusloa ja kirjaliku nõusoleku väikeehitise rekonstrueerimiseks. Esitatud teatise kohasel on omanik alustanud ehitamisega 2010. aastal. 2019. aastal esitas omanik Anija Vallavalitsusele abihoone kasutusteatise.

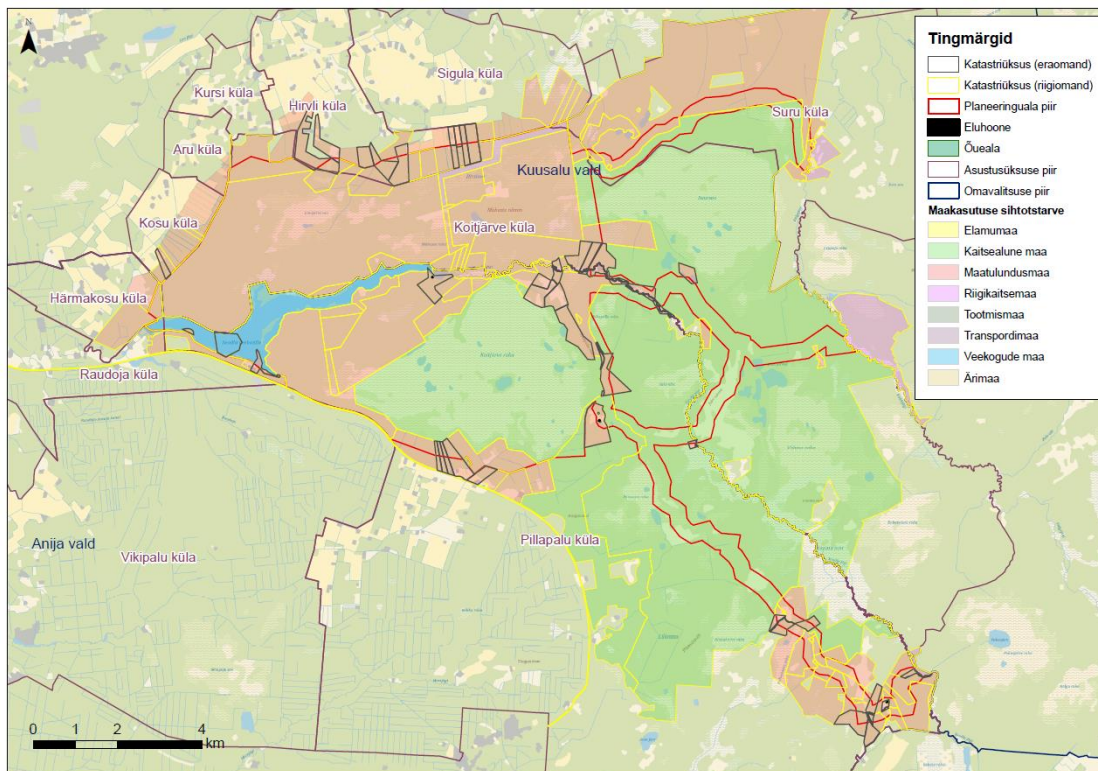
Planeeringuala piirneb Pillapalu külas kahe eluhoonega hoonestatud kinnistuga – lähiaadressidega Mustika ja Maasika.

Planeeringualale jääb üks tootmismaa ja üks transpordimaa sihtotstarbega kinnistu. Oluline osa planeeringualast on kaitsealuse maa sihtotstarbega.

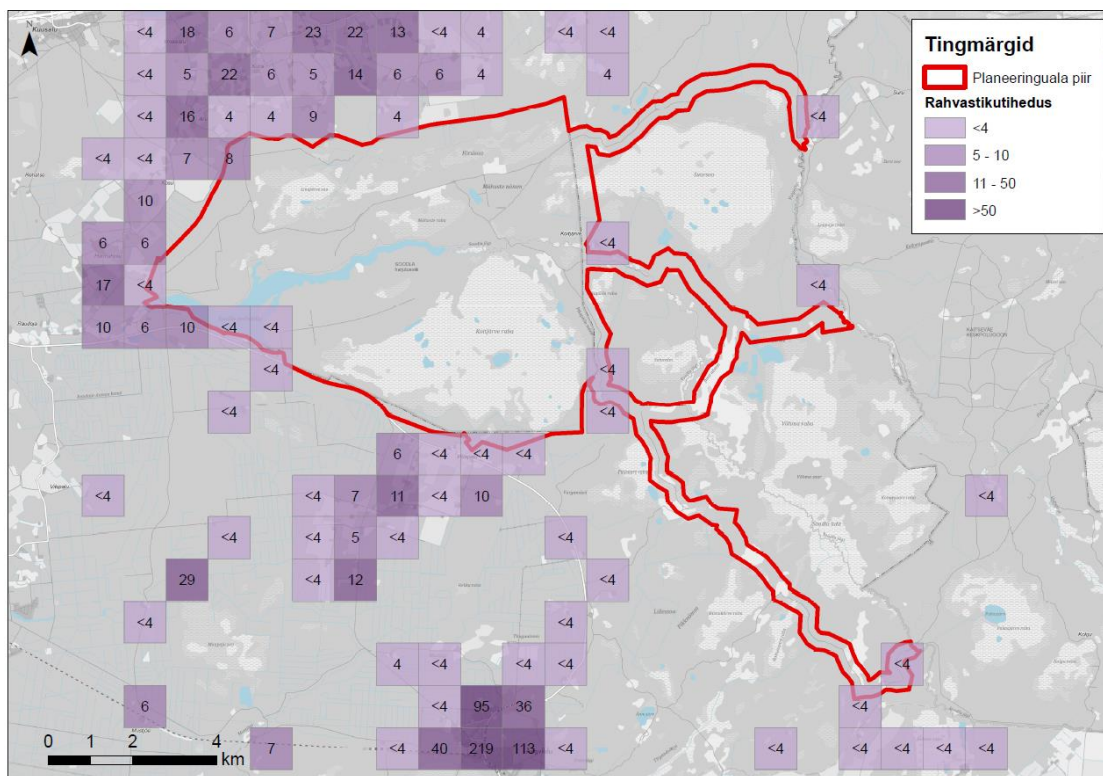
Suure osa planeeringualast moodustab Soodla jõele üles paisutatud Soodla veehoidla, mis on osa Tallinna linna pinnaveesüsteemi joogiveehaardest. Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel ei ole Soodla veehoidla avalik ega avalikult kasutatav veekogu. Vastavalt KeÜS § 37 lg 7 võib veekogu, mis ei ole avalikult kasutatav, kasutada üksnes omanike loal. Valdava osa veehoidlast omanik on Eesti Vabariik, lisaks AS Tallinna Vesi ja eraomanik.

Planeeringuala lõunapiir piirneb osaliselt riigi tugimaanteega nr 13, Jägala-Käreve (Piibe maantee), mis on peamine juurdepääsutee planeeringualale Tallinna ja Tapa suunalt.

⁵ Seisuga 20.12.2022

Joonis 3. Asustus ja maakasutus planeeringualal

Joonis 4. Rahvastiku tihedus planeeringuala piirkonnas

6.2. Natura eelhindamine

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 loodusladad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ. Tegevuste kavandamisel tuleb võimalikke otseseid ja kaudseid mõjusid Natura aladele arvesse võtta.

KeHJS ning looduskaitseeaduse alusel toimub Natura hindamine keskkonnamõju hindamise menetluse raames. KeHJS § 3 punkti 2 kohaselt keskkonnamõju hinnatakse, kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Eelhindamise eesmärk on selgitada välja kas asjakohane hindamine on vajalik. Juhul, kui eelhindamise tulemusena selgub, et asjakohane hindamine on vajalik, siis viiakse ka see KSH aruande mahus läbi. Hindamisel kasutatakse Keskkonnaameti tellimusel MTÜ-s Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing koostatud juhendmaterjali „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis⁶” asjakohaseid käsitlusi.

Natura hindamise juures on oluline, et hinnatakse tõenäoliselt avalduvat negatiivset mõju lähtudes üksnes ala kaitse-eesmärkidest. Tegevuse mõjud loetakse oluliseks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik ala kaitsekorralduskavas sätestatud kaitse-eesmärke saavutada.

6.2.1. Kavandatava tegevuse seos Natura alade kaitsekorraldusega

Kavandatavaks tegevuseks on Soodla harjutusvälja arendamine ja kasutamine koos keskpõlügenile viivate ühenduste (liikumiskoridoride) rajamise ja kasutamisega. Kavandatav tegevus ei ole Natura ala kaitsekorraldusega seotud ega aita kaasa kaitse-eesmärkide saavutamisele.

6.2.2. Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Kavandatav tegevuse eesmärk on riigi eriplaneeringu kohane Soodla harjutusvälja arendamine ja kasutamine koos keskpõlügenile viivate ühenduste (liikumiskoridoride) rajamise ja kasutamisega. Kavandatava tegevuse täpsem kirjeldus on toodud peatükis 3.

6.2.3. Mõjuala ulatuse määramine

Kavandatava tegevuse mõjuala ulatus sõltub vaadeldavast mõjufaktorist ja mõjutatavast keskkonnaelemendist. Otsesed füüsilised mõjud looduskeskkonnale avalduvad rajatavate teede, laskeväljade ning muude objektide alal ja vahetus naabruses. Kogu planeeringualal võivad avalduda mõjud looduskeskkonnale seoses erinevate maastikul toimuvate väljaõppetgevustega. Seoses teede rajamisega rajatakse vajadusel ka tee äärsed kraavid, mis hoiavad teemullet kuivana, kuid avaldavad ka teedest kaugemale ulatuvat kuivendavat mõju. Teemulded võivad olla vee liikumisele ka takistuseks.

Vooluveekogude veerežiimi või veekvaliteedi võib mõjutada Koitjärve silla rekonstrueerimine, vesitõkke ületamise õppekohtade rajamine või kasutamine või pinnavee veekogudesse juhtimine. Arvestades kavandatavate tegevuste mahtu pole ette näha sellist mõju, mis võiks ulatuda piki vooluveekogusid planeeringualast väljapoole.

Soodla harjutusvälja kasutamise käigus tekib müra ja vibratsioon, mis levib planeeringualast väljapoole ja võib põhjustada häiringuid Natura alade kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele mitme kilomeetri kaugusel.

⁶ Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet

Mõjude ulatuse ja olulisuse arvestamisel tuleb arvestada koosmõju muude mõjuallikatega, millest olulisim on koosmõju keskpõlügeni arenduse ja kasutusega.

6.2.4. Natura 2000 võrgustiku alade kirjeldus

Natura 2000 alade paiknemine on toodud planeeringu [kaardirakenduses](#).

6.2.4.1. Põhja-Kõrvemaa loodusala

Põhja-Kõrvemaa loodusala (registrikood RAH0000572, rahvusvaheline kood EE0010106) paikneb Harju maakonnas Anija valla ja Kuusalu valla territooriumil. Loodusala kogupindala on 13 494,5 ha (sellest maismaa pindala 13 196,3 ha ja veeosa pindala 298,2 ha). Loodusala paikneb suuremas osas harjutusvälja alast idas, kuid kattub harjutusväljaga selle kagu- ja idaosas 2264 ha suuruse ala ulatuses. Harjutusvälja Keskpõlügeniga ühendamiseks kavandatud liikumiskoridorid paiknevad suuremas osas looduslal. Kokku kattub planeeringuala loodusalaga 3459 ha suurusel alal.

Põhja-Kõrvemaa loodusala kaitse-eesmärk on:

- loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on liiva-alade vähetoitelised järved (3110), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), soostuvad ja soolehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0);
- loodusdirektiivi II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaunis kuldking (*Cypridium calceolus*), palu-karukell (*Pulsatilla patens*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).

Põhja-Kõrvemaa loodusala on siseriiklikult kaitstud Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealana ja selle kaitset reguleerib siseriiklikult Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala kaitse-eeskiri⁷.

6.2.4.2. Valgejõe loodusala

Valgejõe loodusala (registrikood RAH0000047, rahvusvaheline kood EE0010156) paikneb Harju maakonnas Kuusalu valla territooriumil ning jääb Soodla harjutusväljast 5,5 km kaugusele. Loodusala kogupindala on 30,1 ha (sellest maismaa pindala on 0,4 ha ja veeosa pindala 29,7 ha). Loodusala kulgeb piki Valgejõe hõlmates jõelõiku, mis jääb põhjapoolse liikumistee lõpus olevast sillast allavoolu. Loodusalani ulatub ainult põhjapoolne liikumiskoridor ning planeeringuala kattub loodusalaga vaid 0,2 ha ulatuses.

Valgejõe loodusala kaitse-eesmärk on:

- loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstav elupaigatüüp on jõed ja ojad (3260);
- loodusdirektiivi II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harilik võldas (*Cottus gobio*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), saarmas (*Lutra lutra*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*).

Valgejõe loodusala on antud piirkonnas siseriiklikult kaitstav Valgejõe loodusalana ning selle kaitset käsitletavas piirkonnas reguleerib looduskaitsealadus.

6.2.4.3. Põhja-Kõrvemaa linnuala

Põhja-Kõrvemaa linnuala (registrikood RAH0000121, rahvusvaheline kood EE0010106) paikneb Harju maakonnas Anija valla ja Kuusalu valla territooriumil. Linnuala kogupindala on 13 494,5 ha (sellest maismaa pindala 13 196,3 ha ja veeosa pindala 298,2 ha). Linnuala on Põhja-Kõrvemaa

⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131102017016?leiaKehtiv>

loodusalaga samades piirides. Linnuala paikneb suuremas osas harjutusvälja alast idas, kuid kattub harjutusväljaga selle kagu- ja idaosas 2264 ha suuruse ala ulatuses. Harjutusvälja Keskpolügooniga ühendamiseks kavandatud liikumiskoridorid paiknevad valdavas osas linnualal. Kokku kattub planeeringuala linnualaga 3459 ha suurusel alal.

Põhja-Kõrvemaa linnuala kaitse eesmärk on:

- liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), sõtkas (*Bucephala clangula*), laululuik (*Cygnus cygnus*), järvekaur (*Gavia arctica*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), teder (*Tetrao tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), mudatilder (*Tringa glareola*) ja heletilder (*Tringa nebularia*)⁸.

Põhja-Kõrvemaa linnuala on siseriiklikult kaitstud Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealana ja selle kaitset reguleerib siseriiklikult Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala kaitse-eeskiri⁹.

6.2.5. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

6.2.5.1. Põhja-Kõrvemaa loodusala

Mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele

Olemasolev Soodla harjutusväli kattub Põhja-Kõrvemaa loodusalaga 2264 ha ulatuses ning kattuvast alast suurema osa moodustab Koitjärve raba. Kattuvale alale jäävad ka Mähuste raba, Mähuste järv ning Soodla jõe piirkonnas paiknevad metsaalad. Loodusalaga kattuvale harjutusvälja osale ei kavandata laskevälju ega muid suuremaid rajatisi ning valdavas osas jätkub alal praegune olukord.

Valdavas osas on loodusala läbivateks teedeks kavandatud I kategooria teed laiusega 7 m. Teemuldele lisanduvad vajadusel külgkraavid ja ligikaudu 4 m laiune lage ala tee mõlemal küljel. Teed on suures osas kavandatud olemasolevate, kuid märksa väiksemate teede kohale. Sõltuvalt looduskaitsealastest piirangutest/väärtustest võib osutada vajalikuks teedele uute trasside leidmine 400 m laiuste liikumiskoridoride sees.

Teede rajamisega kaasneb olenemata nende trassi täpsest asukohast suhteliselt suurepindalalise raadamise vajadus. Raadamise ja loodusmaastike liigendamise näol teedega on tegu olulise mõjuga loodusalale. Juhul kui teede äärde rajatakse kraave siis kaasnevad mõjud loodusala veerežiimile ja seeläbi võivad avalduda mõjud ka kaitse-eesmärkidele.

Loodusalale kavandatavate teede lähipiirkonnas peab vajadusel olema võimalik taktikaline tegevus koos imitatsioonivahendite kasutamisega. Seoses sellega võivad kaasneda ka mõjud loodusalale, kuid nende olulisuse hindamiseks pole planeeringu käesolevas etapis (enne peatükis 7.1 toodud uuringute valmimist) piisavalt informatsiooni. Vajadus taktikaliste harjutuste läbiviimiseks teede lähipiirkonnas on suurõppuste ajal, umbes 20-l päeval aastas.

Taktikaline tegevus jalastunud liikumise näol on kavandatud ka loodusala läbivate ühendusteede lähipiirkonda sagedusega kuni 20 päeva aastas. Eeldatavalt ei põhjusta see niisuguse intensiivsusega tallamist, mis tekitaks olulist mõju kaitstavatele elupaigatüüpidele või taimeliikidele.

Loodusala jääb suures ulatuses Soodla harjutusvälja ohualasse, kuhu võib sattuda laskemoon (ei jäta lõhkemata lõhkekehi). Tõenäoliselt on selle mõju metsakooslustele ja elustikule tervikuna väikene, kuid välistada ei saa põlengute riski ohualas. Välistada ei saa ka põlengute levikut laskeväljadelt loodusalale.

Loodusala läbivate teede rajamine võib avaldada loodusmaastikele killustavat mõju. Seega võib avalduda mõningane mõju loodusala terviklikkusele. Mõju tugevus sõltub raadatava teekoridori

⁸ Allikas: Keskkonnaregister

⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131102017016?leiaKehtiv>

laiusest ning ka teede kasutuse sagedusest, samuti sellest kuivõrd mõjutatakse looduskeskkonda teede naabruses.

Mõjud loodusala kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja liikidele

Seoses planeeringuga kavandatavate teede rajamisega kaasneb kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide kadu metsade raadamisega ja maa-ala teemulde ning teekraavide alla jäämisega. Valdavas osas avaldub antud mõju metsaelupaigatüüpidele, kuid praeguste teadmiste juures ei saa välistada ka mõju niiduelupaigatüüpidele ning soolupaigatüüpidele. Teede rajamisega seotud mõjude olulisus ja tugevus sõltub teede paigutusest maastikul ja raadatavate teekoridoride laiusest. Liikumiskoridoride ala on suuremas osas (lõiguti lausaliselt) kaitstavate elupaigatüüpidega kaetud.

Tundliku veerežiimiga elupaigatüüpidele (sood, soometsad ja soostunud metsad) võib negatiivset mõju avaldada teedega seotud kraavide rajamine elupaikade alale või nende lähedusse. Kuna teede täpsem asukoht ja kraavide rajamise lahendus pole veel teada siis ei saa veerežiimi kaudu avalduva mõju tugevust ja olulisust hetkel hinnata. Samuti ei saa välistada veerežiimi muutmise kaudu avalduvat ebasoodsat mõju elupaigatüüpidele.

Kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja ka taimeliikidele võivad avaldada mõju maastikul toimuvad väljaõppetegevused. Nii tehnikaga kui jalgsi läbi viidavad tegevused võivad kahjustada taimkatet ja pinnast, seda eriti tallamisõrnadel aladel. Samas võib ala kasutus ja tallamine avaldada mõnede aladele (näiteks Jussi nõmmel leviv elupaigatüüp kuivad nõmmed -4030) ka positiivset mõju või olla tüübi säilimiseks lausa vajalik. Maastikul toimuvate väljaõppetegevuste mõju sõltub tegevuste paiknemisest, hajutatusest ning spetsiifikast. Hetkel olemas oleva info baasil pole väljaõppetegevustega seotud negatiivset mõju välistada võimalik.

Keskmise liikumiskoridori ühendamiseks Keskpõlügenooniga on vaja rajada elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260) kuuluvale Valgejõe sild. Ka põhjapoolse liikumiskoridori ühendamiseks keskpõlügenooniga on vajarahajada Valgejõe sild, mis tuleb eeldatavalt olemasoleva silla asemele või kõrvale jõelõigule, mis jääb loodusalale jäävast jõelõigust vahetult allavoolu (Valgejõe loodusalale jäävale jõelõigule), kahe loodusala piirile (kui sild rajatakse olemasoleva kohale) või Põhja-Kõrvemaa loodusalale jäävale jõelõigule (kui sild rajatakse olemasolevast sillast ülesvoolu). Seoses sildade rajamisega võivad avalduda mõjud elupaigatüübile jõed ja ojad (3260) ning jõega seotud kaitstavatele liikidele (paksukojaline jõekarp, rohe-vesihobu). Mõjud on ajutised ja pöörduvad ning oma tugevusest pigem ebaolulised.

Kokkuvõttes võivad seoses kavandatava tegevusega avalduda negatiivsed mõjud Põhja-Kõrvemaa loodusalale. Seoses raadamise, võimaliku veerežiimi muutuse ning muude mõjuritega ei saa välistada ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkideks olevatele elupaigatüüpidele.

6.2.5.2. Valgejõe loodusala

Mõjud loodusalale ja selle terviklikkusele

Valgejõe loodusala paikneb Soodla harjutusväljast 5,5 km kaugusel ning harjutusväljal toimuvad arendused ja tegevused loodusalale mõju ei avalda. Puuduvad ka kaudsed mõjud veekeskonna kaudu kuna harjutusväli ei jää Valgejõe valgale. Loodusalani ulatub põhjapoolne liikumiskoridor, mille lõpus on loodusala piiril Valgejõe ületav sild. Olemasolev sild ja sellest allavoolu paiknev jõelõik jäävad Valgejõe loodusalale, sillast ülesvoolu asuv jõelõik jääb Põhja-Kõrvemaa loodusalale. Seoses silla rekonstrueerimisega või uue silla ehitusega võivad avalduda ajutised ja pöörduvad ning pigem ebaolulised mõjud jõe veekeskonnale, kuid püsivaid negatiivset mõju loodusalale ei avaldu. Ehitusaegset mõju on tõenäoliselt võimalik ehitustehniliste võtetega ära hoida.

Mõjud loodusala kaitse-eesmärgiks olevatele elupaigatüüpidele ja liikidele

Kuna silla rekonstrueerimine toimub loodusala piiril, siis on võimalik ehitustöid teha selliselt, et kaitse-eesmärgiks olevat elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260) tegevus otseselt ei mõjuta. Mõju veekeskonnale ja allavoolu paiknevale elupaigatüübile ja kaitstavatele liikidele (piirkonnas on

kaardistatud saarma, paksukojalise jõekarbi ja rohe-vesihobu elupaigad) on eeldatavalt võimalik ära hoida silla rekonstrueerimisel kasutatavate ehitustehnilise lahendusega.

Kokkuvõttes saab seoses kavandatava tegevusega välistada oluliste mõjude avaldumise Valgejõe loodusala ja selle terviklikkusele. Olemasoleva silla rekonstrueerimisel või uue rajamisel seoses põhjapoolse liikumistega on ehitustehnilise lahendusega võimalik vältida negatiivset mõju veekeskkonnale ja ala kaitse-eesmärkidele. Seetõttu võib välistada negatiivsed mõjud Valgejõe loodusala ja ebasoodsad mõjud ala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide ning liikide seisundile. Seega pole vaja KSH läbiviimisel Valgejõe loodusala osas teostada Natura asjakohast hindamist. Hindamine on siiski vajalik juhul, kui planeeringu lahenduse täpsustumisel ilmneb asjaolusid, millega seoses võib alale negatiivset mõju avalduda.

6.2.5.3. Põhja-Kõrvemaa linnuala

Mõjud linnualale ja selle terviklikkusele

Soodla harjutusväli kattub Põhja-Kõrvemaa linnualaga 2264 ha ulatuses. Kattuvast alast suurema osa moodustab Koitjärve raba, kuid kattuvale alale jäävad ka Mähuste raba, Mähuste järv ning Soodla jõe piirkonnas paiknevad metsaalad. Linnualaga kattuvale harjutusvälja osale ei kavandata laskevälju ega muid suuremaid rajatisi ning valdavas osas jätkub seal praegune olukord.

Linnualaga kattuvale harjutusvälja osale ja Keskpõlvüoonile suunduvate liikumiskoridoride alale kavandatakse teid. Valdavas osas on linnuala läbivateks teedeks kavandatud I kategooria teed laiusega 7 m. Teemuldele lisanduvad vajadusel külgkraavid ja ligikaudu 4 m laiune lage ala tee mõlemal küljel. Teed on suures osas kavandatud olemasolevate, kuid märksa väiksemate teede kohale. Sõltuvalt looduskaitsepiirangutest/väärtustest võib osutada vajalikuks uute trasside leidmine 400 m laiuste liikumiskoridoride sees.

Teede rajamisega kaasneb olenemata nende trassi täpsest asukohast suhteliselt suurepindalise raadamise vajadus. Raadamise ja loodusmaastike liigendamise näol teedega on tegu potentsiaalselt olulise mõjuga linnualale. Juhul kui teede äärde rajatakse kraave siis kaasnevad mõjud linnuala veerežiimile ning selle kaudu võib avalduda ka mõju kaitstavate linnuliikide elupaikadele.

Linnualale kavandatavate teede lähipiirkonnas peab vajadusel olema võimalik taktikaline tegevus koos imitatsioonivahendite kasutamisega. Seoses sellega võivad kaasneda ka mõjud linnualale, kuid nende mõjude olulisuse hindamiseks pole planeeringu käesolevas etapis piisavalt informatsiooni.

Praegusel hetkel pole teada linnuala kasutamise maht (nii harjutusvälja alal kui liikumiskoridoride piirkonnas) erinevateks väljaõppetegevusteks. Seega ei ole praegu piisavalt infot et hinnata maastikul toimuvate väljaõppetegevustega seotud võimalikku mõju linnualale ja selle eesmärkidele.

Linnuala jääb suures ulatuses Soodla harjutusvälja ohualasse, kuhu võib sattuda laskemoon. Tõenäoliselt on selle mõju metsakooslustele ja elustikule (sealhulgas linnustikule) tervikuna väikene, kuid välistada ei saa põlengute riski ohualas. Ei saa välistada ka laskeväljadel tekkinud põlengute levimist linnualale. Põlengud aga võivad mõjutada nii linnuala kui ka kaitstavate linnuliikide elupaiku.

Linnuala läbivate teede rajamine avaldab loodusmaastikele killustavat mõju. Seega võib avalduda mõningane mõju linnuala terviklikkusele. Mõju tugevus sõltub raadatava teekoridori laiusest ning ka teede kasutuse sagedusest ja teede naabruses toimuvate väljaõppetegevuste iseloomust ja sagedusest.

Mõjud linnuala kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele

Seoses planeeringuga kavandatavate teede rajamisega nii harjutusvälja alale kui harjutusvälja ja Keskpõlvüooni vahele kaasneb raadamine kaitstavate linnuliikide elupaikade alal ja piirkonnas. Kuna raadamine toimub kitsas koridoris siis on selle mõju tõenäoliselt suhteliselt väikene. Teede rajamisega ja kasutusega kaasneb häiringute taseme suurenemine.

Laskeväljade raadamised, mis toimuvad linnuala läheduses, mõjutavad maastikku linnuliikide reaalsetes elupaikades, mis võivad ulatuda ka linnuala piiridest väljaspoole. Sellised mõjud võivad

avalduda metsisele, kelle elupaigad jäävad harjutusväljale loodusala piirile. Ulatuslikud raadamised koos harjutusvälja kasutusel kaasnevate häiringutega võivad mõjutada ka metsisepopulatsiooni sidusust.

Olulist mõju loodusala linnustikule võib avaldada laskeväljadelt lähtuv müra. Müra võib mõjutada linde mitme kilomeetri kauguselt. Mürast tingitud mõjude hindamisel on oluline müra tugevus, sagedus ning selle toimumise aeg. Müraga seoses võivad kaitstavatele linnuliikidele lähtuda häiringud Lõuna laskeväljalt ja Kirde laskeväljalt, mis on kavandatud linnuala lähedusse. Põhja laskeväljalt olulisi mürahäiringuid linnualale tõenäoliselt ei ulatu. Seoses keskpõlügenoonilt lähtuva müraga võib toimuda harjutusvälja ja Keskpõlügenooni müra mõju kumuleerumine.

Teede või muude objektidega seotud kraavide rajamine võib mõjutada linnuliikide elupaikadeks olevate koosluste veerežiimi avaldades seeläbi negatiivset mõju ka liikidele. Kuna teede täpsem asukoht ja kraavide rajamise lahendus pole teada siis ei saa veerežiimi kaudu avalduva mõju tugevust ja olulisust hetkel hinnata.

Kaitse-eesmärgiks olevatele linnuliikidele võivad avaldada mõju maastikul toimuvad väljaõppetegevused. Nii tehnikaga kui jalgsi läbi viidavad tegevused võivad põhjustada linnuliikidele häiringuid. Olulised häiringud võivad avalduda eeskätt lindude pesitsusperioodil. Väljaõppetegevused võivad mõjutada ka liikide elupaikadeks olevaid kooslusi avaldades elupaikade kvaliteedi kaudu mõju ka linnuliikidele. Maastikul toimuvate väljaõppetegevuste mõju linnustikule sõltuvad tegevuste paiknemisest, hajutatusest ning spetsiifikast. Hetkel olemas oleva info baasil pole väljaõppetegevustega seotud negatiivset mõju linnustikule välistada võimalik.

Kokkuvõttes võivad seoses kavandatava tegevusega avalduda negatiivset mõju Põhja-Kõrvemaa linnualale. Seoses raadamise, müra ja maastikul liikumisest tingitud häiringute, võimaliku veerežiimi muutuse ning muude mõjuritega ei saa välistada ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkideks olevatele linnuliikidele.

6.2.6. Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamisel tuvastati, et planeeringuga kavandatava tegevuse alaga olulises osas kattuvale Põhja-Kõrvemaa loodusalale ja Põhja-Kõrvemaa linnualale võivad avalduda negatiivsed mõju seoses teede rajamise ning sellega seotud raadamisega. Mõjud aladele võivad avalduda ka vajadusel teede äärte rajatavate kraavide kuivendava mõjuga ning maastikul toimuvate väljaõppetegevuste kaudu. Praeguste teadmiste kohaselt ei saa välistada ebasoodsat mõju loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide seisundile. Linnuala kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide osas ei saa välistada ebasoodsat mõju liikide seisundile seoses ühenduste ääres toimuva raadamisega ning häiringuid põhjustava väljaõppetegevuse ja kumuleeruva müraga.

Seetõttu on eriplaneeringu KSH raames vaja läbi viia Natura asjakohaste mõjude hindamine Põhja-Kõrvemaa loodusala ja Põhja-Kõrvemaa linnuala osas.

Valgejõe loodusalale seoses kavandatava tegevusega negatiivset mõju ei avaldu. Samuti võib välistada ebasoodsa mõju kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide ja liikide seisundile. Seega pole KSH raames Valgejõe loodusala osas vaja teostada Natura asjakohast hindamist. Hindamine on siiski vajalik juhul, kui planeeringu lahenduse täpsustumisel ilmneb asjaolusid, millega seoses võib alale negatiivset mõju avalduda.

6.3. Kaitstavad loodusobjektid

Kaitstavad loodusobjektid on:¹⁰

- 1) kaitsealad;

¹⁰ Looduskaitseeaduse § 4 lg 1; eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/129062022007?leiaKehtiv>

- 2) hoiualad;
- 3) kaitsealused liigid ja kivistised;
- 4) kaitstavate liikide püsielupaigad;
- 5) kaitstavad looduse üksikobjektid;
- 6) kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Käesolevas peatükis antakse planeeringualal ja selle lähiümbruses paiknevate kaitstavate loodusobjektide kirjeldus. Kaitstavate loodusobjektide paiknemine Soodla harjutusvälja planeeringualal on toodud planeeringu [kaardirakenduses](#). I ja II kategooria liikide täpsete leiukohtade andmete avalikustamine lubatud ei ole (LKS § 53 lg 1). Keskkonnaamet on andnud soovitusena kujutada KMH/KSH materjalides I ja II kaitsekategooria liikide leiukohad ning püsielupaigad ühe tingmäärgiga, nime ja kaitsekategooriaid eristamata. Sellest on kaardirakenduse koostamisel lähtutud.

KVKP planeeringualal ja selle lähiümbruses ei ole registreeritud kaitsealuste kivististe esinemist.

Natura 2000 võrgustiku alade kirjeldus vt ptk 6.2.4.

6.3.1. Kaitstavad alad

Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala

Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala (LKA) (registrikood KLO1000598) asub Harju maakonnas Kuusalu ja Anija vallas. LKA kogupindala on 13 157,9 ha, millest maismaaosa moodustab 12 974 ha ja veepindala 183,9 ha.¹¹ LKA paikneb suuremas osas harjutusvälja alast idas, kuid kattub harjutusväljaga selle kagu- ja idaosas 2264 ha suuruse ala ulatuses. Harjutusvälja Keskpõlügeni ühendamiseks kavandatud liikumiskoridorid paiknevad suuremas osas kaitsealal. Kokku kattub planeeringuala kaitsealaga 3459 ha suurusel alal.

Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala kaitse-eeskiri on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 09.05.2007.a määrusega nr 137.¹²

Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala kaitse-eesmärk on kaitse tagamine:

- 1) piirkonnale iseloomulikele maastikele, liustikutekkelistele pinnavormidele, inimtegevusest vähe mõjutatud metsa- ja sookooslustele, eriilmeliste järvedele, haruldastele ja kaitsealustele liikidele ning nende elupaikadele;
- 2) kaitsealustele liikidele, keda linnudirektiiv¹³ nimetab I lisas, ning nende toitumis- ja pesitsuspaikadele. Need liigid on kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), laululuik (*Cygnus cygnus*), järvekaur (*Gavia arctica*), metsis (*Tetrao urogallus*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), teder (*Tetrao tetrix*), mudatilder (*Tringa glareola*) ja nõmmelõoke (*Lullula arborea*);
- 3) elupaigatüüpidele, mida loodusdirektiiv¹⁴ nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: liiva-alade vähetoitelised järved (3110), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), oosidel ja moreenikuhatistel kasvavad okasmetsad (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ning lammi-lodumetsad (91E0*);

¹¹ Allikas: Keskkonnaregister

¹² eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/131102017016?leiaKehtiv>

¹³ Euroopa nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta

¹⁴ Euroopa nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta

- 4) kaitsealustele liikidele, mida loodusdirektiiv nimetab II lisas, ja nende elupaikadele. Need liigid on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), palu-karukell (*Pulsatilla patens*), kollane kivirik (*Saxifraga hirculus*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja männipurelane (*Stephanopachys linearis*);
- 5) kaitsealustele liikidele ja nende elupaikadele. Need liigid on heletilder (*Tringa nebularia*), sõtkas (*Bucephala clangula*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), mägi-lippernes (*Oxytropis campestris*), muda-lahnarohi (*Isoetes echinospora*), vesilobeelia (*Lobelia dortmanna*), liiv-esparsett (*Onobrychis arenaria*), kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), järv-lahnarohi (*Isoetes lacustris*), ebapärlikarp (*Margaritifera margaritifera*) ja kivisisalik (*Lacerta agilis*).

Kaitseala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks sihtkaitsevööndiks ja neljaks piiranguvööndiks.

Kaitse korraldamine toimub vastavalt Keskkonnaameti peadirektori poolt kinnitatud Põhja-Kõrvemaa loodusala kaitsekorralduskavale 2013-2022¹⁵.

Põhja-Kõrvemaa LKA kuulub Põhja-Kõrvemaa loodus- ja linnualana Natura 2000 võrgustiku alade hulka – vt ptk 6.2.4.1 ja 6.2.4.3.

Niinsoni looduskaitseala

Niinsoni looduskaitseala (KLO1000546) asub Harju maakonnas Anija vallas jäädes planeeringualast 2,5 km kaugusele. Kaitseala pindala on 111,1 ha. Niinsoni looduskaitseala on võetud kaitse alla kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitseks. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse on must-toonekurg (*Ciconia nigra*), metsis (*Tetrao urogallus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*) ja laanerähn (*Picoides tridactylus*).

Niinsoni looduskaitseala kaitse-eeskiri on vastu võetud Vabariigi Valitsuse 14.11.2000.a määrusega nr 361.¹⁶

Valgejõe hoiuala

Valgejõe hoiuala (KLO2000006) asub Harju maakonnas Kuusalu vallas. Hoiuala pindala on 29,7 ha. Hoiuala jääb harjutusväljast 5,5 km kaugusele kuid selleni ulatub põhjapoolne liikumiskoridor. Planeeringuala kattub hoiualaga vaid 0,2 ha ulatuses.

Valgejõe hoiuala kaitse-eesmärk on loodusdirektiivi II lisas nimetatud liikide rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) ja saarma (*Lutra lutra*) elupaikade ning I lisas nimetatud elupaigatüübi jõgede ja ojade (3260) kaitse.

Valgejõe hoiuala kuulub Natura 2000 võrgustikku Valgejõe loodusala (vt ptk 6.2.4.2).

Rehatse maastikukaitseala

Rehatse maastikukaitseala (KLO5000003) on kohaliku omavalitsuse tasandi kaitstav loodusobjekt. Kaitseala pindala on 470,1 ha. Kaitseala asub ca 2,7 km kaugusel Soodla harjutusväljast.

Rehatse maastikukaitseala kaitse eesmärk on kaitsta metsa- ja sookooslusi, kaitsealuste linnuliikide elupaiku ning metsamaastikke ning säilitada tasakaal keskkonnakasutuse ja rekreatiivsete võimaluste vahel.

Rehatse maastikukaitseala kaitse-eeskiri on vastu võetud Kuusalu Vallavolikogu 27.06.2007.a määrusega nr 12.¹⁷

Kaitsealuste liikide püsielupaigad

¹⁵ Vt: https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/kaitse_planeerimine/kkk_pohjakorvemaalka.pdf (vaadatud 15.10.2020)

¹⁶ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13130299>

¹⁷ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12848607?leiaKehtiv>

Soodla harjutusvälja alal ega vahetus naabruses ei ole kaitstavate liikide kaitseks moodustatud püsielupaiku. Planeeringualaga kattub väga väikesel alal II kaitsekategooria liigi metsise kaitseks moodustatud Jüssi I metsise püsielupaik, mis asub Keskpõlügeni alal. Kattumine planeeringualaga toimub keskmise liikumiskoridori idaotsas, kus see jõuab Keskpõlügeni alale. Planeeringuala kattub püsielupaigaga Valgejõe luhal 2,2 ha suurusel alal.

Rohusaare II metsise püsielupaik asub lõunapoolse liikumiskoridori lõunaosa naabruses. Püsielupaiga nurk jääb planeeringualast 15 m kaugusele.

Kõrve metsise püsielupaik asub harjutusväljast lõunas jäädes planeeringualast ca 0,3 km kaugusele.

Pakasjärve merikotka püsielupaik paikneb lõunapoolse liikumiskoridori lõpust idas Keskpõlügeni alal jäädes planeeringualast 1,1 km kaugusel.

Anija-69 must-toonekure püsielupaik asub harjutusväljast lõunas jäädes planeeringualast ca 2,9 km kaugusele.

Võllaskatku metsise püsielupaik asub harjutusväljast läänes jäädes planeeringualast ca 3,3 km kaugusele.

6.3.2. Kaitsealused liigid

Ülevaade kaitstavate liikide levikust planeeringualal on antud tuginedes Eesti looduse infosüsteemi (EELIS)¹⁸ ja alal teostatud Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja kõrgemate taimede inventuuri¹⁹ ning sammalde, samblike ja seente inventuuri²⁰ andmetel.

I kaitsekategooria loomaliigid

Kaljukotka (*Aquila chrysaetos*) elupaik jääb planeeringualale harjutusvälja idaserva ning väikeses ulatuses ka põhjapoolse liikumiskoridori alale kattudes planeeringualaga 122 ha suurusel alal. Elupaiga näol on tegemist liigi toitumisalaks oleva Kõnnu-Suursooga (elupaigana on kaardistatud 1050 ha suurune ala) ning raba servas paikneva pesitsuspaigaga, mis samuti jääb planeeringualale. Pesitsuspaik jääb ühtlasi ka Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale ja samanimelisele Natura 2000 linnualale.

Kaljukotka elupaik (toitumisala pindalaga 1759 ha) on kaardistatud ka keskmise liikumiskoridori lõpu piirkonnas, kus see kattub planeeringualaga väikesel (ca 3,6 ha) alal. Elupaik jääb Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Habekaku (*Strix nebulosa*) elupaik pindalaga 6 ha jääb planeeringuala lõunaserva harjutusvälja lõunapiirile ning paikneb väljaspool kaitstavaid alasid. Habekaku Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale jääv elupaik on registreeritud ka 0,3 km kaugusel keskmisest liikumiskoridorist.

I kaitsekategooria taimeliigid

Mägi-lippherne (*Oxytropis campestris*) suhteliselt väikesepindaline (0,17 ha) kasvukoht asub planeeringualal harjutusvälja kirdeosas jäädes ühtlasi Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Muda-lahnarohu (*Isoetes echinospora*) kolm väga väikese pindalaga (kokku 0,008 ha) kasvukohta asuvad planeeringualal harjutusvälja kirdeosas jäädes ühtlasi Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Harulise võtmeheina (*Botrychium matricariifolium*) kasvukoht (pindala 5,7 ha) jääb planeeringualale lõunapoolsesse liikumiskoridori.

¹⁸ EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur, andmed seisuga 05.12.2022.

¹⁹ Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja kõrgemate taimede inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitsevää keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. AS Maves 2017 (töö nr: 16138)

²⁰ Sammalde, samblike ja seente inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitsevää keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. AS Maves 2017 (töö nr: 16134)

Virgiinia võtmeheina (*Botrychium virginianum*) kasvukoht (pindala 1,3 ha) jääb planeeringualale lõunapoolse liikumiskoridori alale.

I kaitsekategooria seene- ja samblikuliigid

I kaitsekategooria seeneliigi **poropooriku** (*Amylocystis lapponica*) elupaik pindalaga 0,7 ha jääb planeeringualale harjutusvälja idaossa. Elupaik asub ühtlasi ka Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealal.

II kaitsekategooria loomaliigid

Metsise (*Tetrao urogallus*) elupaigad on registreeritud planeeringualal harjutusvälja loode- ja põhjaosas, lõunaosas ning idaosas, samuti on metsise elupaiku registreeritud kõigi kolme liikumiskoridori alal. Samades piirkondades on registreeritud ka metsise mängualad. Elupaigad jäävad valdavas osas (välja arvatud harjutusvälja loodeosas paiknev) Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Laanerähni (*Picoides tridactylus*) elupaik on registreeritud planeeringualal harjutusvälja keskosas, samuti keskmise liikumiskoridori alal. Antud elupaigad jäävad Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale. Kaks laanerähni elupaika on registreeritud ka harjutusvälja lõunaosas kaitsealast väljaspool.

Veelendlase (*Myotis daubentonii*) elupaik on registreeritud planeeringualal harjutusvälja keskosas. Elupaik jääb Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Planeeringualale ja harjutusväljale jääva Koitjärve raba alal on registreeritud **mustsaba-vigle** (*Limosa limosa*), **laululuige** (*Cygnus cygnus*) ja **sarvikpüti** (*Podiceps auritus*) elupaigad, mis jäävad ka Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale. Laululuige elupaigad jäävad ka põhjapoolse ning keskmise liikumiskoridori alale.

Valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) elupaik asub planeeringualal harjutusvälja lõunaosas väljaspool Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala.

Kivisalisliku (*Lacerta agilis*) elupaigad jäävad planeeringualale keskmise ja lõunapoolse liikumiskoridori alale ning ühtlasi Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

Jäälinnu (*Alcedo atthis*) elupaik jääb lõunapoolse liikumiskoridori lõppu Valgejõe.

II kaitsekategooria taimeliigid

Planeeringualal Soodla harjutusvälja Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealalt välja jääval osal on registreeritud järgmiste II kaitsekategooria taimeliikide kasvukohti: **eesti soojumikas** (*Saussurea alpina* subsp. *esthonica*), **väike käöpõll** (*Listera cordata*), **kõdu-koralljuur** (*Corallorhiza trifida*), **ainulehine soovalk** (*Malaxis monophyllos*) ja **palu-karukell** (*Pulsatilla patens*).

Planeeringualal harjutusvälja Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealaga kattuv alal on registreeritud järgmised liigid: **järv-lahnarohi** (*Isoetes lacustris*), **vesilobeelia** (*Lobelia dortmanna*), **ujuv jõgitakjas** (*Sparganium gramineum*), **palu-karukell** (*Pulsatilla patens*), **lamedalehine jõgitakjas** (*Sparganium angustifolium*), **kõdu-koralljuur** (*Corallorhiza trifida*), **ainulehine soovalk** (*Malaxis monophyllos*) ja **sagristarn** (*Carex irrigua*).

Planeeringualal harjutusvälja ja Keskpõlvügooni vahele kavandatud liikumiskoridoride alal on registreeritud järgmised liigid: **sale villpea** (*Eriophorum gracile*), **palu-karukell** (*Pulsatilla patens*), **väike käöpõll** (*Listera cordata*), **kõdu-koralljuur** (*Corallorhiza trifida*), **ainulehine soovalk** (*Malaxis monophyllos*), **örn tarn** (*Carex disperma*). Kõik nimetatud liikide elupaigad jäävad Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale.

II kaitsekategooria seene- ja sambikuliigid

Sõrmja tardsambliku (*Scytinium teretiusculum*) elupaik on registreeritud planeeringualal harjutusvälja idaservas jäädes Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale. Liigi elupaigad on registreeritud ka põhjapoolse liikumiskoridori alal Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealal ning lõunapoolse liikumiskoridori alal väljaspool kaitseala.

Liikumiskoridoride alal ja ühtlasi Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealal on registreeritud ka **männi-soomussambliku** (*Carbonicola anthracophila*) ja **kääv-neersambliku** (*Nephroma resupinatum*) elupaiku.

III kaitsekategooria loomaliigid

Planeeringualal on registreeritud järgmiste III kaitsekategooria loomaliikide elupaigad: sookurg (*Grus grus*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), laanepüü (*Tetrastes bonasia*), lõopistrik (*Falco subbuteo*), teder (*Tetrao tetrix*), rooruik (*Rallus aquaticus*), rukkirääk (*Crex crex*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), händkakk (*Strix uralensis*), hiireviu (*Buteo buteo*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), õõnetuvi (*Columba oenas*), väike-kirjurähn (*Dryobates minor*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), nõmmelooke (*Lullula arborea*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), hoburästas (*Turdus viscivorus*), must-seenesultan (*Oxyporus mannerheimii*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), hallpea-rähn (*Picus canus*), heletilder (*Tringa nebularia*), mudatilder (*Tringa glareola*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), musträhn (*Dryocopus martius*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), hallõgija (*Lanius excubitor*), hänilane (*Motacilla flava*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), nõmme-tähnksinitiib (*Phengaris arion*).

III kaitsekategooria taimeliigid

Planeeringualal on registreeritud järgmiste III kaitsekategooria taimeliikide elupaigad: pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), nõmm-vareskold (*Diphasiastrum tristachyum*), karukold (*Lycopodium clavatum*), vööthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), väike vesikupp (*Nuphar pumila*), roomav öövilge (*Goodyera repens*), harilik ungrukold (*Huperzia selago*), suur käöpõll (*Listera ovata*), laialehine neuuvaip (*Epipactis helleborine*), mets-vareskold (*Diphasiastrum complanatum*), harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*), soo-neuuvaip (*Epipactis palustris*), aas-karukell (*Pulsatilla pratensis*), valge vesiroos (*Nymphaea alba*), Wulfi turbasammal (*Sphagnum wulfianum*), sulgjas õhik (*Neckera pennata*), mets-kuukress (*Lunaria rediviva*), põdrajuure-soomukas, (*Orobancha bartlingii*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*).

III kaitsekategooria seene- ja sambikuliigid

Planeeringualal on registreeritud järgmiste III kaitsekategooria seene- ja sambikuliikide elupaigad: harilik kopsusamblik (*Lobaria pulmonaria*), harilik neersamblik (*Nephroma parile*), pisi-tinasamblik (*Stereocaulon condensatum*), haava-tardsamblik (*Leptogium saturninum*), rant-tünnsamblik (*Cyphellium inquinans*), suur nõöpsamblik (*Megalaria grossa*).

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.1.

6.4. Loomastik

Planeeringualal valdavad ulatuslikud loodusmaastikud – suured metsamassiivid ja soolad, mida liigendavad vooluveekogud ja järved. Inimtegevuse ja häiringute tase on alal valdaval väikene või mõõdukas. Nimetatud asjaolud määravad suures osas ära ala loomastiku iseloomu. Seetõttu valdab alal metsa- ja soomaastikele iseloomulik loomastik. Piirkond on elupaigaks kõigile suurkiskjatele ning mitmetele muudele inimpelglikumatele liikidele.

Kuna spetsiaalsed loomastiku uuringud alal puuduvad on ülevaade imetajate faunast antud riikliku ulukiseire²¹ andmete põhjal. Harjutusvälja põhjaossa jääb üks ulukiseire püsiruut ning teine ruut jääb põhjapoolse liikumistee piirkonda. Ulukiseire ja küttimise 2019-2022 a. andmetel on piirkonna metsamaastikes esindatud kõik Eesti suurkiskjad (karu, hunt, ilves) ning levinumad sõralised (põder, metssiga, metskits). Välistada ei saa ka punahirve esinemist alal, kuna veidi laiemas piirkonnas on antud liiki kütitud. Planeeringuala piirkonnas on esindatud ka rebane, kährikkoer, mäger, valgejänes,

²¹ Ulukiasurkondade seisund ja küttimissoovitus 2021, 2022. Keskkonnaagentuur.
https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/SEIREARUANNE_11072022.pdf

halljänes, kobras, metsnugis, kivinugis, mink. Tõenäoliselt on esindatud ka tavalised kärplased nagu tuhkur, kärp ja nirk, samuti enamuse pisiimetajatest närilisi.

Planeeringuala läbiv Soodla jõgi, ala idapiiril kulgev Valgejõgi ning suuremad ojad (Sigula oja, Raudoja) pakuvad elupaiku vooluveekogudega seotud imetajatele nagu kobras ja mink. Valgejõel elutseb ka saarmas.

Ulukiliikide puhul on arvukus suhteliselt kõrgem metsamaastikega seotud liikidega nagu põder, suurkiskjad ja valgejänes. Mosaiikmaastikele (kus vahelduvad metsad, põllu- ja rohumaad ning asutusosalad) iseloomulikimate liikide nagu metskits, rebane, kährikkoer ja halljänes arvukus on planeeringualal jällegi suhteliselt madalam.

Linnustiku osas valdab suuremal osal alast okasmetsadega seotud linnustik. Planeeringualal levinud puhtmännikute linnustik on suhteliselt liigivaene ja vähearvukas. Rikkalikumaid elupaiku pakuvad linnustikule sega ja lehtmetsad, samuti veekogude kaldakooslused. Soolinnustikule pakub rohkelt elupaiku Koitjärve raba, vähemal määral ka teised soolad. Koitjärve rabal on registreeritud 17 kaitstava linnuliigi elupaigad. Planeeringualale jääv Soodla veehoidla ja jõgi, mitmed järved ning Koitjärve raba rohked laukad pakuvad erinevaid elupaiku veelinnustikule.

Arvestades planeeringuala maastikku on linnustiku jaoks väärtuslikumad elupaigad Soodla jõe ja veehoidla ümbruses ning Koitjärve raba alal. Samuti on väärtuslikumaid elupaiku harjutusvälja ja Keskpõlügeni vaheliste liikumiskoridoride alal. Kavandatavate laskeväljade alad on tõenäoliselt suhteliselt vaesema linnustikuga kuna seal valdavad noored või keskealised männikud.

Ülevaade kaitstavatest linnuliikidest on esitatud peatükis 6.3.2.

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.3.

6.5. Taimestik ja vääriselupaigad

Taimestik

Planeeringuala paikneb nn. Vahe-Eesti metsavööndis ning Kõrvemaa maastikurajoonis. Tegemist on piirkonnaga, kus valdavad loodusmaastikud – suured metsamassiivid, mis vahelduvad sooladega ning veekogudega.

Metsad (sh ka äsjased raiealad ehk metsata metsamaad) katavad ligikaudu 2/3 planeeringualast. Kuna planeeringualal domineerivad liivmullad ning rabastunud- ja rabamullad domineerib suurim osal metsaaladest määnd. Harjutusväljal kavandatavate laskeväljade alal levivad praktiliselt ainult puhtmännikud. Kuuske esineb harjutusvälja lõunaservas, samuti hajutusvälja ja Keskpõlügeni vahelistel liikumiskoridoride alal. Lehtpuid (kask, sanglepp) esineb peamiselt Soodla jõe ja Soodla veehoidla piirkonnas.

Planeeringualast enamuse moodustavad kuivemad metsatüübid, peamiselt palu- ja nõmmemetsad, kuid suhteliselt palju esineb ka soostunud metsi ja soometsi. Harjutusvälja alal on enamlevinud metsakasvukohatüübid pohla, kanarbiku ja sambliku, mis esindavad kuivi liivasel pinnasel kasvavaid palu- ja nõmmemetsi. Arvestataval määral esineb ka turvasmuldadel levivaid soometsi (valdavalt raba kasvukohatüüp) ja soostunud metsi (sinika ja karusambla kasvukohatüübid). Liikumiskoridoride alal on maastik ja ka metsatüübid vaheldusrikkamad kui harjutusvälja alal ning esineb lisaks domineerivatele palumetsadele rohkem erinevaid soostunud- ja soometsi (madal-soo, lodu, kõdusoo, raba ja siirdesoo kasvukohatüübid) ning vähemal määral ka laanemetsi (jänese kapsa kasvukohatüüp) ja salumetsi (naadi kasvukohatüüp).

Planeeringuala metsad on viimastel aastakümnetel (osalt ka juba pikemal perioodil) suuremas osas vähe majandatud kuna jäävad harjutusväljale ja osalt kaitsealale. Seetõttu on metsade looduslik seisund suure osas võrdlemisi hea, kuid põliseid loodusemetsi leidub alal siiski vähe. Enim on majandatud harjutusvälja põhja- ja loodeosa metsad, mida on tänini majandatud tavaliste riigimetsadena. Metsi on oluliselt mõjutanud ka varasemad militaartegevused. Soodla veehoidlast

lõunas paiknes nõukogude perioodil tankodroom ning ala oli valdavalt lage. Harjutusvälja põhja ja kirdeosas olid käesoleva sajandi alul suured metsapõlengud. Nüüdseks on nii endised militaarialad kui ka põlengualad suuremas osas metsastunud või metsastatud ja seal levivad noored männikud, mille looduslik väärtus on veel madal.

Natura metsaelupaigatüüpe esineb enim kaitsealaga kattuvale planeeringuala osal (liikumiskoridorid ja Koitjärve raba ümbrus). Liikumiskoridoride alast katavad metsaelupaigatüübid enamuse. Kaitstavalt alal välja jääva harjutusvälja osa metsadest moodustavad Natura metsaelupaigatüübid vaid veidi enam kui kümnendiku.

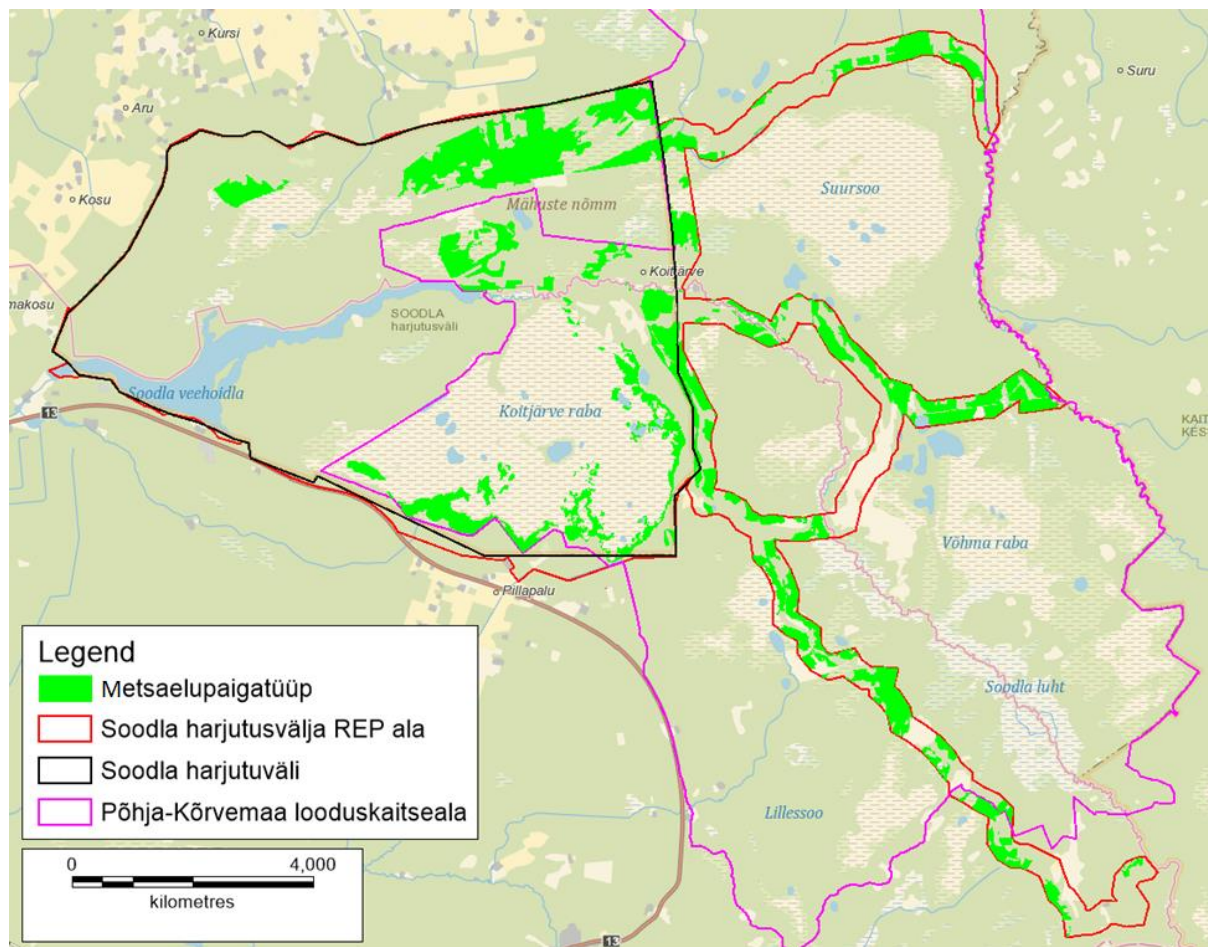
Metsaelupaigatüüpide levik planeeringuala

Planeeringualal inventeeritud loodusdirektiivi I lissasse kantud metsaelupaigatüübid katavad kokku 1135 ha suuruse ala (Joonis 5). Kõik alal kaardistatud elupaigatüübid hõlmavad kokku 2731 ha, millest suurema osa moodustavad soolupaigad. Soodla harjutusvälja alale jääb 634,1 ha metsaelupaigatüüpe. Metsaelupaigatüüpidest suurem osa (780,3 ha) jääb Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealaga kattuvale planeeringuala osale. Kaitsealast väljaspoole jäävale planeeringuala osale jääb 354,9 ha metsaelupaigatüüpe.

Planeeringualal on esindatud järgmised metsaelupaigatüübid:

- vanad loodusmetsad, kogupindala 516,1 ha
- siirdesoo- ja rabametsad, kogupindala 425,7 ha
- soostuvad ja soo-lehtmetsad, kogupindala 157,8 ha
- okasmetsad moreenkõrgendikel, kogupindala 22,1 ha
- lammi-lodumetsad, kogupindala 9,2 ha
- rohunditerikkad kuusikud, kogupindala 4,4 ha

Vanad loodusmetsad on planeeringualal enim levinud metsaelupaigatüüp, mis moodustab kõigi metsaelupaigatüüpide pindalast ligi poole. Tüüp on levinud peamiselt harjutusvälja Keskpolügooniga ühendavates liikumiskoridorides ja harjutusvälja kirdeosas. Suhteliselt suure osa harjutusvälja alale jäävast metsaelupaigatüüpide alast moodustavad siirdesoo- ja rabametsad, mis levivad harjutusvälja põhja ja idaosas ning ka lõuna ja kaguservas Koitjärve raba äärealadel. Soostuvaid ja soo-lehtmetsi leidub enim lõunapoolse liikumiskoridori alal aga ka harjutusvälja kirdeosas ja keskmise liikumiskoridori alal. Okasmetsad moreenkõrgendikel esinevad peamiselt harjutusvälja idaservas ja keskmise liikumiskoridori alal paiknevatel oosidel. Lammi-lodumetsi leidub vaid Soodla jõe lammil harjutusvälja idaosas ning keskmise liikumiskoridori lääneosas, rohunditerikkaid kuusikuid leidub vaid lõunapoolses liikumiskoridoris kolme väikese alana.

Joonis 5. Metsaelupaigatüüpide levik Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringu alal. Aluskaart: Eesti baaskaart, Maa-amet, 2023

Sood moodustavad planeeringusalast ligikaudu veerandi, koos soometsadega umbes kolmandiku. Suurim soo on harjutusvälja lõunaosas paiknev Koitjärve raba, mis moodustab harjutusvälja alast ligi kolmandiku. Harjutusvälja põhjaosas paiknevad Linajärve soo ja Mähuste raba ning harjutusvälja idaossa ulatub Kõnnu Suursoo lääneots. Väiksemaid soolasid ja soometsi jääb ka harjutusvälja ja Keskpõlügeni vaheliste liikumiskoridoride alale.

Sootüüpidest domineerivad planeeringualal rabad, mis moodustavad ligi 90% planeeringuala soode kogupindalast. Rabade servaaladel esineb paiguti siirdesoid. Madalsoid esineb vaid mõne üksiku paarihektarise laiguna.

Sood on suuremas osas võrdlemisi heas looduslikus seisundis. Paiguti on soolad, peamiselt soode servad, mõjutatud kuivendusest ning turba kaevandamisest, mis leidis aset 20. sajandi I poolel. Valdav osa sooladest kvalifitseerub elupaigatüüpideks. Enamlevinud on elupaigatüüp rabad, vähemal määral esineb siirde- ja õõtsiksoid ning väga vähesel määral tüüpi aluselised ja nõrgalt happelised liigirikkad madalsood.

Niitusid ehk looduslikke või pool-looduslikke rohumaid esineb planeeringualal väga vähe. Peamiselt on tegu Soodla jõe äärde jäävate kitsaste lamminiitudega. Niidulaike esineb ka kõrgematel pinnavormidel kunagiste talukohtade juures.

Taimkattele lisab mitmekesisust alal paiknevate veekogude (Soodla jõgi ja veehoidla, järved) kaldapiirkondades leviv sageli kõrge ja lopsaks taimestik (nn kõrgrohustud).

Planeeringualal on registreeritud vaid üks invasiivse võõrliigi leiukoht, milleks on sosnovski karuputke leiukoht harjutusvälja idapiiri lähedal. Leiukoht jääb harjutusväljast 70 m väljaspoole ja paikneb

liikumistee koridoris olemasoleva tee ääres. Karuputke kaardirakenduse²² andmetel on tegu väga väikesepindalalise (91 m²) ja keskmise raskusastmega leiukohaga, kus toimub tõrje.

Kaitsealuste taimeliikide levikut planeeringualal on käsitletud peatükis 6.3.2.

Vääriselupaigad

Vääriselupaik (VEP) on ala metsas, kus on suur tõenäosus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemiseks. Keskkonnaministri 04.01.2007 määruse nr 223 alusel on kõik avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvad vääriselupaigad kaitstud. Keskkonnaregistrisse kantud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvas vääriselupaigas on keelatud raie, va erandkorras tehtav raie ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul. Eraomanikule kuuluvas metsas on vääriselupaiga kaitsmine vabatahtlik.

VEP-ide paiknemine planeeringualal on toodud planeeringu [kaardirakenduses](#). Planeeringualal on registreeritud 23 vääriselupaika, millest enamus asub harjutusvälja idaosas Soodla jõe lähistel. Seitse vääriselupaika paikneb planeeringuala lõunaservas, Koitjärve raba lõunaserva ääristavates metsades. Harjutusvälja ja Keskpõlügeni vaheliste liikumiskoridoride alal pole vääriselupaiku registreeritud.

Vääriselupaikadele võivad harjutusvälja arenduse ja kasutusega avalduda mõjud peamiselt raadamisega (hävimisega) laskeväljade, teede ja muude objektide alal ning kahjustamise tõttu seoses õppuste ja muude tegevuste läbiviimisega.

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükkides 7.2.2, 7.2.4 ja 7.2.5.

6.6. Rohevõrgustik

Planeeringuala piirkonna roheline võrgustik ehk rohevõrgustik on määratud Harju maakonnaplaneeringuga 2030+²⁴ (kehtestatud 09.04.2018). Maakonnaplaneering tugines rohelise võrgustiku metoodilise käsitlemise osas eeskätt maakonna teemaplaneeringule "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnanähtused" (praeguseks kehtetu). Maakonnaplaneeringuga kehtestatud rohevõrgustikku täpsustatakse kohalike omavalitsuste üldplaneeringutega.

Maakonnaplaneeringu kohaselt jääb paeagu kogu planeeringuala rohevõrgustiku tugialale, mille näol on tegemist riigi tasandi suure tugialaga, mis hõlmab suure osa Kõrvemaa metsavööndist. Sama tugiala alale jääb ka Keskpõlügen. Tugialast on välja jäetud endine tankodroomi ala ehk Lõuna laskevälja piirkond.

Kuusalu valla koostatava üldplaneeringu kohaselt pole tugiala piire oluliselt muudetud ning planeeringuala Kuusalu valda jääv osa jääb kogu ulatuses rohevõrgustiku tugialale. Anija valla kehtiva üldplaneeringuga ei ole rohevõrgustiku tugiala maakonnaplaneeringuga kehtestatud piire planeeringuala piirkonnas muudetud.

ÜP-de kohane rohevõrgustiku paiknemine on toodud planeeringu [kaardirakenduses](#).

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.5.

²² Maa-ameti karuputke levialade kaardirakendus (külustus 11.12.2022)

²³ eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115092017010?leiaKehtiv>

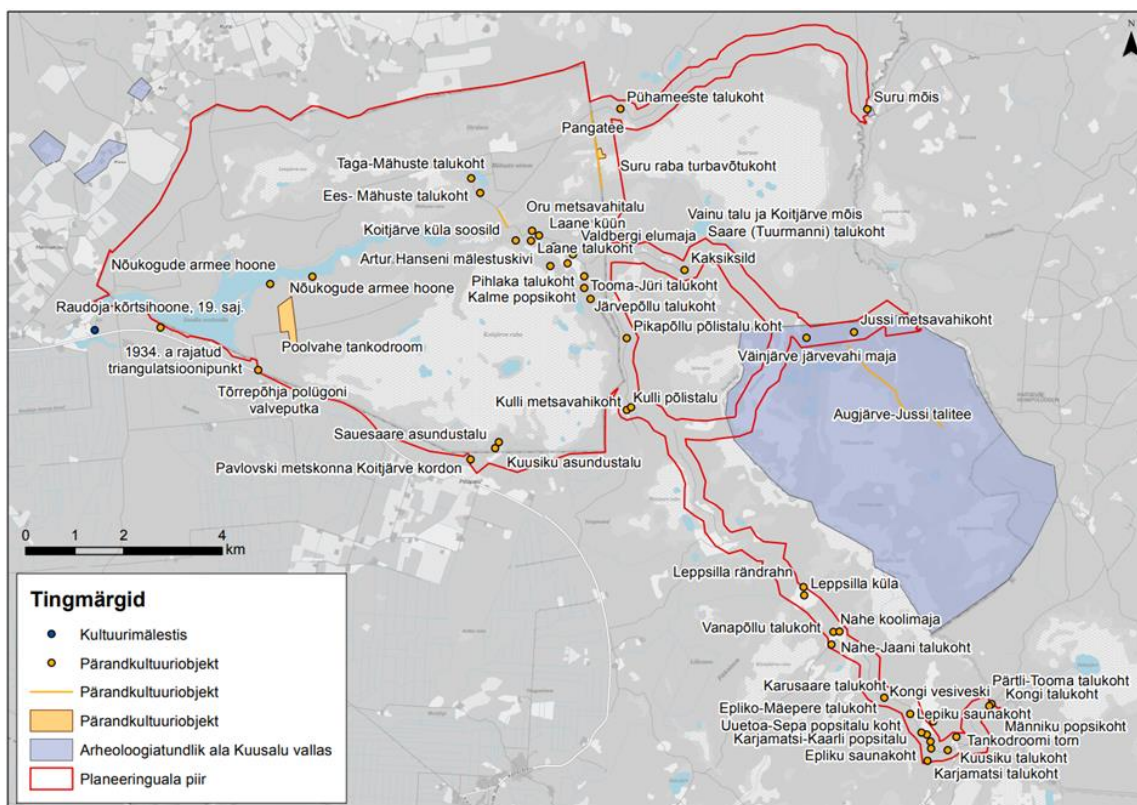
²⁴ Harju maakonnaplaneering 2030+ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/harjumaa/harju-maakonnaplaneering-2030/>

6.7. Kultuuripärand ja maastikud

KeHJS § 2¹ kohaselt on kultuuripärand osa keskkonnast ja kultuuripärandile avalduv mõju loetakse keskkonnamõjuks. Keskkonnaministri 01.09.2017 määrus nr 34²⁵ täpsustab, et kultuuripärandi hulka loetakse kultuuri- ja arheoloogilise väärtusega objektid. PlanS § 4 lg 2 p 5 kohaselt tuleb eriplaneeringu raames hinnata muuhulgas ka planeeringu elluviimisega kaasnevaid asjakohaseid kultuurilist mõju. Õigusaktide sätetest lähtuvalt loetakse kultuuripärand keskkonnamõju hulka kuuluvaks, ning kultuuriline keskkond laiemalt asjakohaste mõjude hulka kuuluvaks (vt ka ptk 7.3).

Kultuurimälestiste riikliku registri järgi planeeringualal kultuurimälestisi registreeritud ei ole. Planeeringualast põhja pool asub mitmeid registreeritud kultuurimälestisi: arheoloogiamälestised asulakohad, muistsed põllud, kultusekivid ja kivilalmed²⁶.

Planeeringuala Kuusalu valla alale on tehtud arheoloogiatundlike alade analüüs, Anija vallale sellist analüüsi tehtud ei ole. Planeeringuala idaosas asuvad liikumiskoridorid kattuvad Kuusalu valla arheoloogiatundlike alade analüüsis²⁷ väljatoodud alaga nr 8, mille kohta on teada, et tegu on teadaoleva muistisega pelgupaigad. Muinsuskaitseameti andmetel²⁸ on üle kogu planeeringuala teateid teistest muististest veel. Ala on siiani arheoloogiliselt vähe uuritud, kuid arvestades seda, et ümbruskonnas on mitmeid tiheda arheoloogiapärandi kontsentratsiooniga kohti ning läheduses asub Jägala jõgi, mis oli muinasajal oluline liikumis- ja kaubatee, on tõenäoline, et planeeringualal leidub seni teadmata arheoloogiapärandi objekte. Analüüsi järgi jäävad planeeringualast läände ja põhja ajalooliste asustuste alad.

Joonis 6. Kultuurimälestised, pärandkultuuriobjektid ja arheoloogiatundlikud alad planeeringualal. Aluskaart: Maa-amet, 2022

²⁵ Keskkonnamõju hindamise aruande sisule esitatavad täpsustatud nõuded, leitav <https://www.riigiteataja.ee/akt/106092017001> (vaadatud 13.12.2022)

²⁶ Kultuurimälestiste register, seisuga 15.12.2022

²⁷ Kuusalu valla arheoloogiatundlike alade analüüs

²⁸ Muinsuskaitseameti e-kiri 8.12.2022

Pärandkultuuri objekte on planeeringualal 44 (Tabel 1 ja Joonis 6).

Tabel 1. Planeeringualale jäävad pärandkultuuri objektid²⁹

Regist-reerimis-number	Nimetus	Objekti tüüp	Objekti ulatus (m)	Seisund
141:MAL:002	Artur Hanseni mälestuskivi	Mälestuskivid	5	Objekt hästi või väga hästi säilinud
352:MOK:001	Väinjärve järvevahi maja	Mõisakultuuri osad	30	Hävinud, objektist pole maastikul jälgi säilinud
140:POP:004	Männiku popsikoht	Vabadiku (popsi)saunad, soldatikohad, platsikohad	30	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
352:TAK:003	Taga-Mähuste talukoht	Põlised talukohad	50	Maastikul on säilinud märgid, kuid ei luba üheselt määrata tüüpi
140:OKU:003	Tõrrepõhja polügoni valveputka	Okupatsiooniaja objektid	20	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 20-50%
140:TAK:018	Kuusiku talukoht	Põlised talukohad	50	Objekt hästi või väga hästi säilinud
140:OKU:015	Nõukogude armee hoone	Okupatsiooniaja objektid	15	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 20-50%
140:REE:007	Vainu talu ja Koitjärve mõis	Rehielamud	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:REE:012	Pihlaka talukoht	Rehielamud	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:OPU:002	Nahe-Jaani talukoht	Õuepuud	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:REE:010	Valdbergi elumaja	Rehielamud	30	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:VEV:012	Kongi vesiveski	Vesiveskid, veskitammid	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:KOO:002	Nahe koolimaja	Koolihooned	30	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:TAK:003	Saare (Tuurmanni) talukoht	Põlised talukohad	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:AST:006	Sauesaare asundustalu	Asundustalud	50	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 20-50%
140:TAK:020	Kongi talukoht	Põlised talukohad	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest

²⁹ Maa-ameti pärandkultuuri rakendus, seisuga 15.12.2022

				funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:REE:009	Kalme popsikoht	Rehielamud	30	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
352:VKK:003	Jussi metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:AST:002	Kuusiku asundustalu	Asundustalud	50	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 20-50%
140:TAK:001	Kulli põlistalu	Põlised talukohad	200	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:REE:015	Laane talukoht	Rehielamud	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:TAK:012	Leppsilla küla	Põlised talukohad	1300	Hävinud, objektist pole maastikul jälgi säilinud
140:TAK:002	Pikapõllu põlistalu koht	Põlised talukohad	200	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:POP:006	Epliku saunakoht	Vabadiku (popsi)saunad, soldatikohad, platsikohad	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:OPU:003	Vanapõllu talukoht	Õuepuud	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
353:TAK:011	Pühameeste talukoht	Põlised talukohad	50	Maastikul on säilinud märgid, kuid ei luba üheselt määrata tüüpi
140:REE:011	Järvepõllu talukoht	Rehielamud	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:OKU:005	Tankodroomi torn	Okupatsiooniaja objektid	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:HEK:001	Laane küün	Heinaküünid, kuhjalavad	30	Maastikul on säilinud märgid, kuid ei luba üheselt määrata tüüpi
140:KEL:002	Uuetoa-Sepa popsitalu koht	Keldrid	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:KIV:002	Leppsilla rändrahn	Pärimustega kivid, ohvri- ja kultusekivid	20	Objekt hästi või väga hästi säilinud
140:POP:005	Karjamatsi-Kaarli popsitalu	Vabadiku (popsi)saunad, soldatikohad, platsikohad	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:OKU:016	Nõukogude armee hoone	Okupatsiooniaja objektid	20	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 20-50%

140:TAK:024	Karusaare talukoht	Põlised talukohad	30	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:VKK:002	Kulli metsavahikoht	Vahtkondade kordonid	50	Maastikul on säilinud märgid, kuid ei luba üheselt määrata tüüpi
140:VKK:003	Oru metsavahitalu	Vahtkondade kordonid	300	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:REE:008	Tooma-Jüri talukoht	Rehielamud	100	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:POP:007	Lepiku saunakoht	Vabadiku (popsi)saunad, soldatikohad, platsikohad	50	Tüüp määratav, objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud alla 20%
140:KIS:005	Kaksiksild	Kivisillad ja -truubid, rippsillad, puitsillad	100	Objekt hästi või väga hästi säilinud
352:TAK:002	Ees- Mähuste talukoht	Põlised talukohad	50	Maastikul on säilinud märgid, kuid ei luba üheselt määrata tüüpi
140:OKU:007	Poolvahe tankodroom	Okupatsioonija objektid	550	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 50-90%
353:SOS:001	Koitjärve küla soosild	Soosillad	350	Objekt hästi või väga hästi säilinud
353:KON:111	Pangatee	Vanad kohanimed	1700	Hävinud, objektist pole maastikul jälgi säilinud
353:TVK:005	Suru raba turbavõtukoht	Turbavõtukohad	150	Objektist või tema esialgsest funktsionaalsusest säilinud 50-90%

Kavandatava tegevuse mõju kultuuriväärtustele võib avalduda arheoloogilise uuringu käigus leitavatele võimalikele uutele kultuurimälestistele. Mõju olulisus sõltub leidude asukohast planeeringuala kavandatava tegevuse suhtes ja kultuurimälestise omapärast.

Väärtuslikud maastikud

Maakonna tähtsusega väärtuslikud maastikud on määratud Harju maakonnaplaneeringu 2030+³⁰ teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“. Anija valla üldplaneeringus³¹ ja Kuusalu valla üldplaneeringu eskiisis³² on väärtuslike maastike määramise aluseks Harju maakonnaplaneering 2030+. Kuusalu valla ÜP eskiisis on täpsustatud väärtuslike maastike piire, mis ei kattu planeeringualaga.

Väärtuslike maastike inventeerimine ja hindamine on tehtud teemaplaneeringus järgmiste väärtuste alusel:

- kultuurilis-ajalooline väärtus,
- esteetiline väärtus,
- looduslik väärtus,
- identiteediväärtus,
- rekreatiivne ja turismipotentsiaal ehk puhkeväärtus.

³⁰ Harju maakonnaplaneering 2030+. Kehtestatud 09.04.2018 riigihalduse ministri käskkirjaga nr 1.1-4/78

³¹ Anija valla üldplaneering. Kehtestatud Anija Vallavolikogu 13.08.2020 otsusega nr 180.

³² Kuusalu valla üldplaneeringu eskiis. 2021

Väärtuslike maastike puhul eristatakse väärtuslikke loodus- ja puhkemaastikke (MR, M) ning algupäraseid ajastumaastikke (M, K)³³. Väärtuslikud loodus- ja puhkemaastikud kannavad endas oma kindlat ökoloogilist identiteeti rohelises võrgustikus või omavad unikaalseid loodusobjekte, moodustades terviklikke puhkeväärtusega loodusmaastikke, mille piiritlemisel teiste hulgas on arvestatud looduskaitsealade ja asustusstruktuuri paiknemisega. Algupäraseid ajastumaastikud on traditsioonilised kultuurmaastikud, kus on säilinud ajalooline asustusstruktuur või ajalooline maastikumuster, mille kaitsmine aitab säilitada erinevate piirkondade kohalikku eripära.

Planeeringualaga kattub kahe väärtusliku maastikuga - osaliselt nr 26 Põhja-Kõrvemaa ja täielikult nr 27 Soodlaga (Joonis 7).

Nr 26 Põhja-Kõrvemaa – mitmekesise pinnamoega metsade- ja sooderikas maastik. Seal on klassikalisel kujul esindatud mandrijää sulavete tekkel kujunenud vallseljakud (oosid), jääjärvedes settinud lavad ja mõhnad, sügavad sulglohud. Kogu ala iseloomustab järvede rohkus (kokku 35), neist enamus kuuluvad Eestis haruldaste tüüpide – vähetoitelised ja poolhuumustoitelised – hulka. Ainulaadne on ulatuslik (150 ha) Jussi kanarbikunõmm, mis on kujunenud metsapõlengute ja sõjaväe laskeharjutuste tagajärjel. Läbi Põhja-Kõrvemaa voolav Soodla kuulub Tallinna joogiveehaarde süsteemi. Rabad on valdavalt säilitanud loodusliku üldilme. Põhja-Kõrvemaa kultuuriline tähtsus seondub eelkõige Koitjärve küliga, kus on elanud mitmed Eesti kultuuriloos tähtsad isikud. Viimasel aastakümnel on palju tehtud piirkonna avamiseks külastajatele (vaatetornid, jalakäijate sillad, laudteed rabas, väljaehitatud puhkekohad). Põhja-Kõrvemaa on väga populaarne suusatajate, jalgratturite ja orienteerujate seas. Maastikukaitseala aastast 1991. Ohud: motoriseeritud agressiivsete külastajate tulv suvisel hooajal.

Nr 27. Soodla – metsane piirkond on vaatelisuse seisukohalt palju võitnud Soodla veehoidla käikuandmisest. Pea kõikjal on veehoidla kaldad sobivad lühiajaliseks puhkuseks. Veehoidla pais ja kalatrepp on Eesti oludes märkimisväärsed. Taastatud Raudoja kõrtsihoone Piibe maantee ääres võib kujuneda piirkondlikuks turismikeskuseks. Veehoidla on Tallinna veevarustusobjektina piiratud avaliku kasutusega. Ohud: korraldamata puhkemajandus veehoidla lähistel.

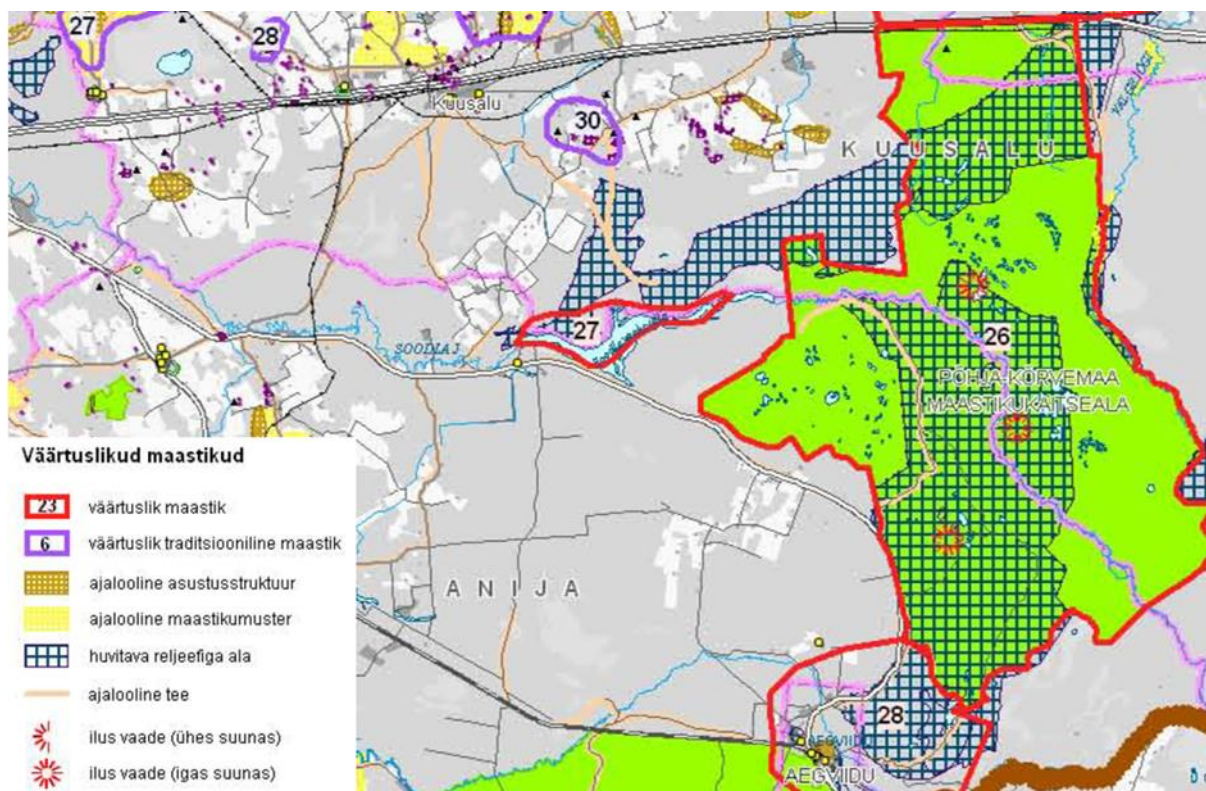
Üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtuste suurendamiseks:

- Väärtuslikule maastikule on soovitatav koostada maastikuhoiduskava, mille põhjal koostatakse väärtuslike maastike säilitamiseks, hooldamiseks ning arendamiseks vajalikud tegevused.
- Väärtuslike maastike piire saab täpsustada ja muuta, sh moodustada uusi alasid hoolduskavadega või üldplaneeringuga.
- Ehitamisel väärtusliku maastiku alale tuleb jälgida kohalikku ehitustraditsiooni ning hoone sobivust maastikku. Uusehitiste rajamisel tuleb kaaluda nende sobivust küla ajaloolise arhitektuuriga, sh struktuuri ja mahtudega. Väljaspool külasüdamikke hajaasustuses eelistada ehitamist endisaegsetele õuealadele (vanadele alusmüüridele).
- Kõrgrajatiste kavandamine väärtuslikele maastikele ei ole üldjuhul lubatud. Objektide asukoha valikul on soovitatav igal konkreetsel juhul lähtuda ekspertide maastikuanalüüsist.

Väärtusliku maastiku omapärast tulenevalt on väärtuslikele maastikele seatud teatud eritingimusi, mis kehtivad üksnes antud ala piires. Väärtuslike loodus- ja puhkemaastike ning algupärase ajastumaastike puhul on oluline nende jätkusuutlik, eripära arvestav ruumiline areng.

Planeeringualaga kattub ka huvitava reljeefiga ala ja ajalooline tee (Joonis 7).

³³ MR – maakondliku või/ja rahvusliku (riikliku) väärtusega; M – maakondliku tähtsusega; K- kohaliku tähtsusega.

Joonis 7. Väärtuslikud maastikud planeeringualal, väljavõte Harju maakonnaplaneeringust 2030+

Väärtuslikule maastikule võib planeeringuga kavandatav avaldada mõju eelkõige läbi väärtuste kadumise ja ala killustamise.

Väärtuslik põllumajandusmaa

Harju maakonnaplaneeringuga on kavandatud üldised põhimõtted väärtuslike põllumajandusmaade kasutamiseks ja säilitamiseks ning kajastatud esialgse informatiivse andmekihina väärtuslike põllumajandusmaade paiknemist Harju maakonnas.

Anija valla ÜP³⁴ kohaselt on väärtuslikuks põllumajandusmaaks määratud maatulundusmaa sihtotstarbega haritav maa ja looduslik rohumaa väljaspool linna ja alevit, mille tootlikkuse hindepunkt ehk reaaloniteet on 39 ning mille suurus on vähemalt 2 ha.

Väärtuslikule põllumajandusmaale ehitamisel:

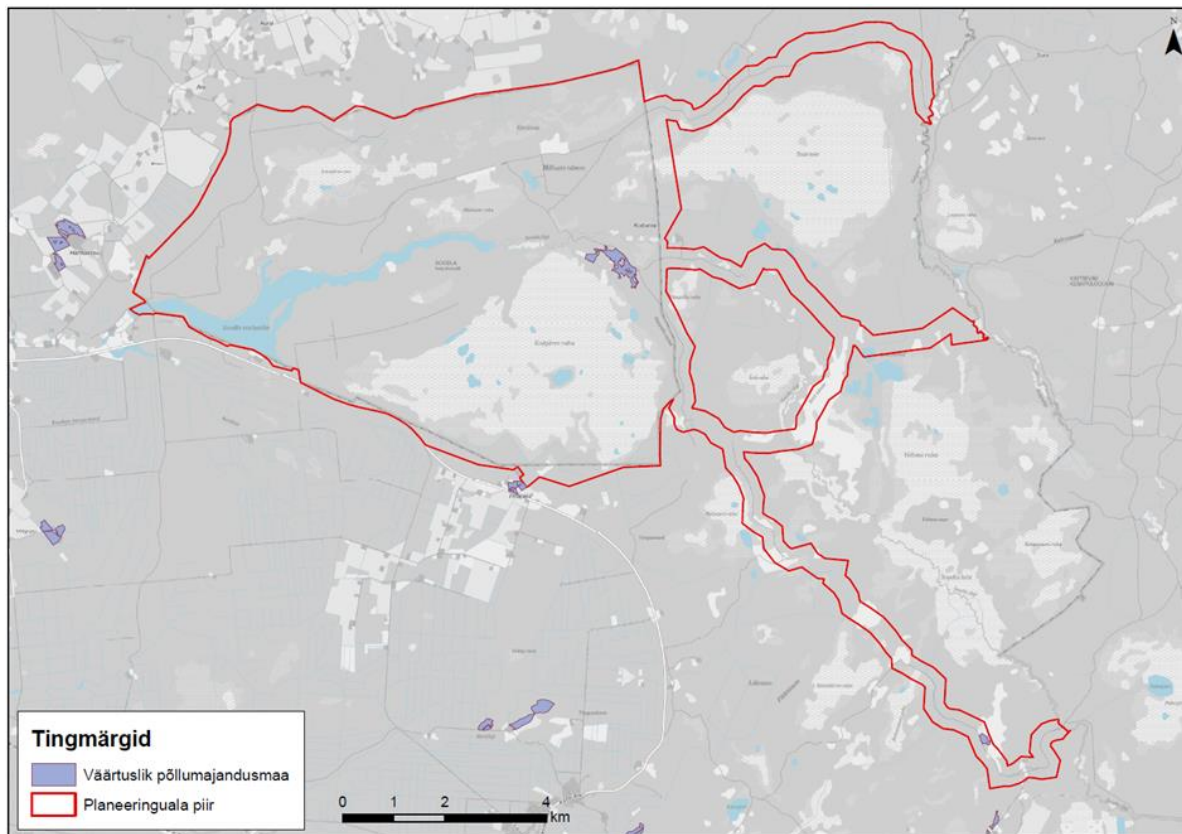
1. paigutada ehitised eelkõige olemasoleva tee äärde ja kõlviku piirile, vältides põllumassiivide tükeldamist;
2. uute teede rajamist tuleb võimalusel vältida, juurdepääs ehitisele lahendada eelkõige olemasolevaid teid kasutades. Kui juurdepääsuks tee rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, rajada tee viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.

Väärtuslike põllumajandusmaade käsitlemisel tuleb vastava seaduse jõustumisel lähtuda seaduses sätestatud piirangutest.

Vastavalt Kuusalu valla ÜP eskiisile loetakse Kuusalu vallas väärtuslikuks põllumajandusmaaks vähemalt 2 ha suurust maatulundusmaa massiivi, mille kaalutud keskmine reaaloniteet on võrdne

³⁴ Anija valla üldplaneering. Kehtestatud Anija Vallavolikogu 13.08.2020 otsusega nr 180.

või suurem Harju maakonna keskmisest boniteedist (39 punkti). Väärtuslik põllumajandusmaa võib olla haritav maa või looduslik rohumaa. Üldplaneeringu maakasutusplaani kajastatakse väärtuslike põllumajandusmaade paiknemist Maaeluministeeriumi poolt koostatud kaardikihti alusel. Andmeid on täpsustatud tiheasustusega aladel, kompakse hoonestuse aladel, metsamaadel ja mäetööstusmaadel (mäeeraldistel) lähtudes olemasolevast ja kavandatavast maakasutusest.

Joonis 8. Väärtuslik põllumajandusmaa planeeringualal. Aluskaart: Maa-amet, 2022

Planeeringu eskiisi kohaselt ei ole väärtusliku põllumajandusmaa alale ehitisi ega rajatisi kavandatud. Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.10.

6.8. Geoloogiline ehitus

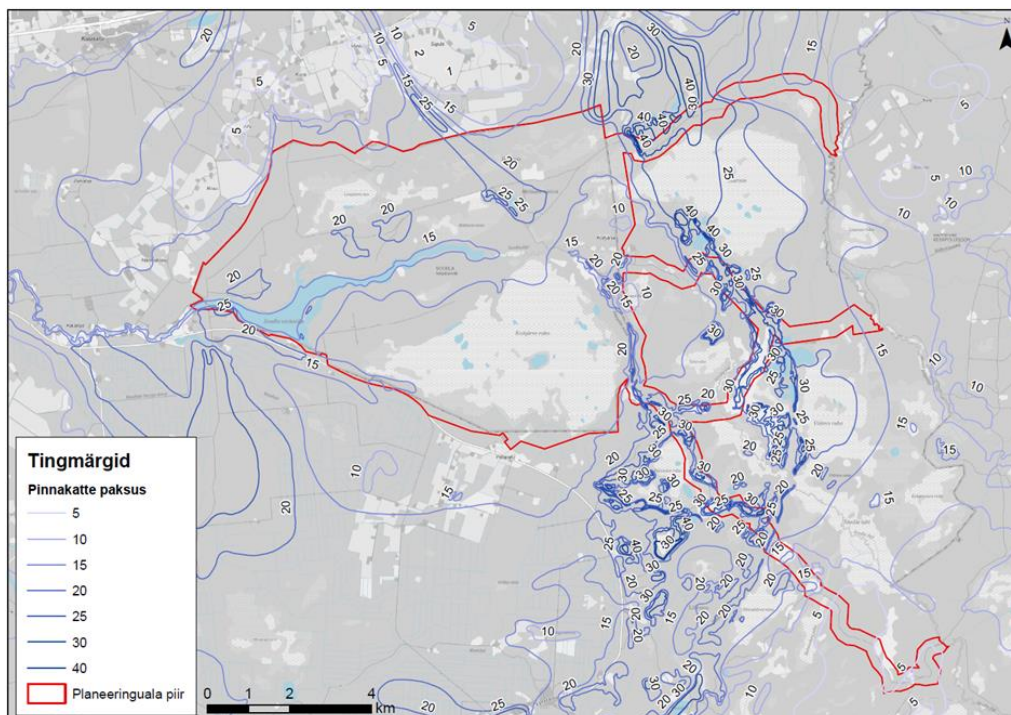
Planeeringuala geoloogiline kirjeldus on koostatud Kehra geoloogilise baaskaardilehe nr 6344³⁵ ja Maa-ameti geoloogia kaardirakenduse³⁶ põhjal.

Pinnakatte paksus

Planeeringualal on pinnakatte paksus valdavalt ühtlane jäädes 15-25 m vahemikku (Joonis 9). Planeeringuala pinnakatte paksus ulatub kirdeservas Aegviidu–Paukjärve oosides ja möhnades kuni 35 meetrini ja Soodla jõe oru läheduses ida servas on 10 m.

³⁵ Eesti geoloogiline baaskaart 6344 Kehra seletuskiri. Eesti Geoloogiakeskus, 2002

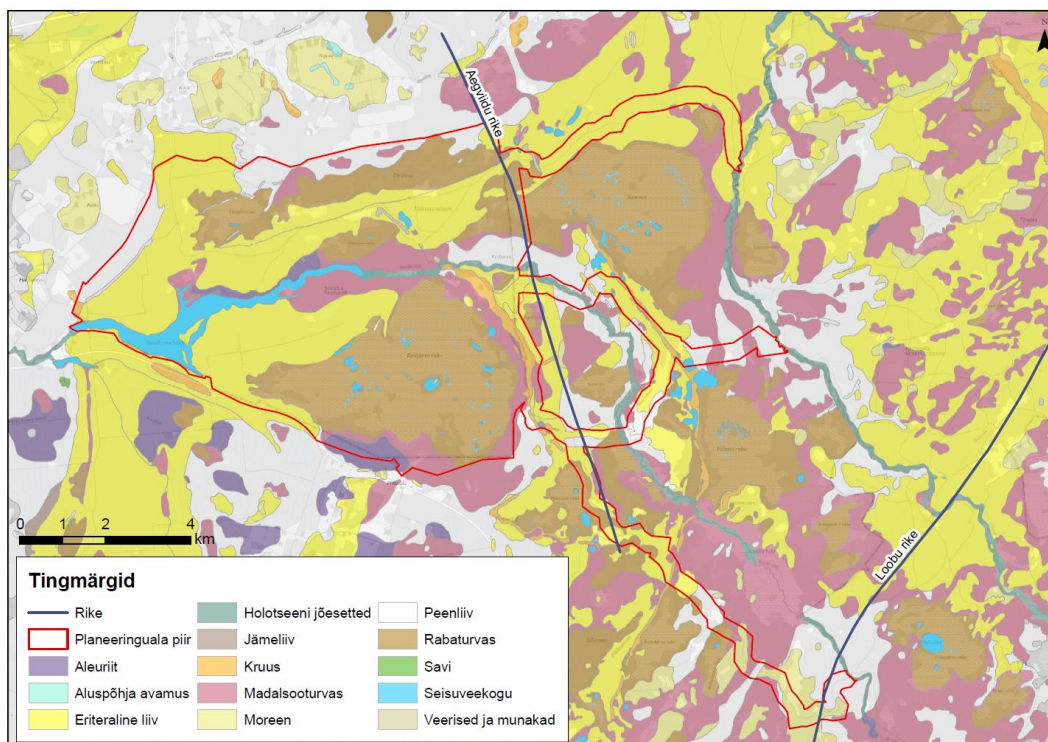
³⁶ Maa-ameti geoloogiline baaskaart 1:50 000, seisuga 13.12.2022

Joonis 9. Pinnakatte paksus planeeringualal. Aluskaart: Maa-amet, 2022

Pinnakate

Pinnakatte moodustavad planeeringualal Holotseeni (pärajääaegsed) jõe- ja soosetted ning Võrtsjärve alamkihistu jääjärvelised ja glatsiofluviaalsed ehk liustikujõetekkeline setted (Joonis 10).

Joonis 10. Planeeringuala geoloogiline ehitus. Aluskaart: Maa-amet, 2022

Viimase liustiku taandumisjärgsel ajal tekkinud Holotseeni soosetted (madal soo- ja rabaturvas, muda, limoniit) on alal esindatud Koitjärve raba, Mähuste raba, Püüsaare raba, Saluraba, Suursoo ja Hirsisoo alal. Koitjärve raba kujunes, nagu teisedki, Balti jääjärve tasandiku nõos asunud järve kinnikasvamisel. Koitjärve raba Turba paksus on maksimaalselt kuni 7,5 m ja keskmiselt 4,1 m. Rabaturba keskmine paksus on seejuures ligi 3 m.

Võrtsjärve alamkihistu glatsiofluviaalsed setted (veerised ja munakad, kruus, liiv) külgnevad Soodla veehoidlaga ning on planeeringuala kirdeosas Mähuste nõmme ja kavandatavate liikumiskoridoride alal. Glatsiofluviaalsed pinnavormid on esindatud liustikusiseste (oosid, mõhnad) ja -esiste (deltad) moodustistega. Pikad oosahelikud levivad planeeringuala idaosas (Aegviidu–Paukjärve oosistiku kesk- ja põhjaosa). Need moodustusid liustiku pikilõheded jämeda purdmaterjali sissekande tulemusena. Liustiku aktiivse sulamise tõttu lõhed laienesid ja kujunesid lõhetsoonid, kuhu kuhjusid omakorda mõhnastikud (Jussi–Paukjärve, Pühamäe). Aegviidu–Paukjärve kaks paralleelset oosahelikku kulgevad kaarjalt peaaegu 14 km ulatuses. Mähuste ja Pühamäe oosid on eelnimetatud oosahelike kõige põhjapoolsemad osad. Kaarte vaheline kaugus on 3–4 km. Ooside kõrgus on kuni 20 m (tasemel 90 m abs). Oosid on kitsad, järsunõlvalised, sümmeetrilised. Ooside jämedateraliste setete kihilisus on muutlik, valdavalt siiski põimjas. Oosi nõlvad on sageli kallakihilised. Aegviidu–Paukjärve kahe paralleelse oosaheliku vahelisel alal asub oossüsteemiga tihedalt seotud Jussi–Paukjärve mõhnastik. Mõhnastik koosneb erineva kuju ja suurusega üksteisest sageli rabalaikudega eraldatud platoo-, valli- või kuplilaadsetest mõhnadest. Platoolaadsed mõhnad on korrapärase ümara põhiplaani ja nende suhteline kõrgus on 15–20 m (90–93 m abs). Valli- ja kuplilaadsed mõhnad on madalamad ning paiknevad hajusalt. Mõhnad koosnevad enamasti eriterisest liivast, kohati vähese, hästi ümardatud kruusa ja üksikute veeristega.

Võrtsjärve alamkihistu jääjärvelised setted (veerised ja munakad, kruus, liiv, aleuriit, saviliiv, liivsavi, savi) asuvad planeeringuala lääne- ja põhjaservas ning Koitjärve alal.

Soodla jõgi voolab viimase liustiku taandumisjärgsel ajal tekkinud jõesetetes (Holotseeni jõesetted) selgelt välja kujunenud orus, milles lammisetted on esindatud orgaanikat sisaldava mudaga, mida katab liiva lisandiga turba ning turbamulla kiht. Sängisetted on esindatud eriteriste ja kirjult kihiliste, orgaanikat sisaldavate liivadega. Jõesetete kogupaksus ei ületa tavaliselt 3–4 meetrit. Soodla jõel on lavamaa tasasel alal kulgeva jõe tüüpiline meandreerunud säng, mis ala lääneosas erodeerib jääjärvelisi setteid ja moreeni, aga idaosas põhiliselt glatsiofluviaalseid setteid.

Planeeringualast põhja suunas maantee ja planeeringuala vahelisel alal on esindatud Võrtsjärve alamkihistu liustikusetted e moreenid (saviliiv ja liivsavi, veerised ja munakad).

Rikked ja karst

Planeeringuala idaserva läbib aluspõhja kivimeis esinev oletatav või väljasudiv tektooniline Aegviidu rike (Joonis 10).

Lavamaa laugjat paeplatood liigestab planeeringuala põhjaosas 15 m sügavuselt sellesse lõikunud mattunud Hirvli ürgorg.

Planeeringualal ja selle lähiümbruses karsti ei asu.

6.9. Maavarad ja maardlad

Vastavalt maapõueseaduse §-le 14 tuleb tagada maavara kaevandamisväärsena säilimine³⁷ ja juurdepääs maavarale, sellega tuleb planeeringu koostamisel arvestada.

³⁷ Juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses. MaaPS § 14 lg 1

Planeeringuala kattub idaosas turba- ja liivamaardlaga, edelaosas asuvad Raudoja liivamaardla (registrikaart nr 819) ja Poolvahe liivamaardla (registrikaart nr 815), mis ei kattu planeeringualaga³⁸. Raudoja liivamaardla juures kirjeldatud prognoosvaru ei loeta maardla osaks. Planeeringuala idaosa kattub Suru turbamaardla (registrikaart nr 256) 1.-6. plokiga. Järvepõllu liivamaardla (registrikaart nr 597) 1. plokis on arvele võetud 2345 tuh t ehitusliiva passiivse reservvaruna. Planeeringuala edelaosa kattub Raudoja liivamaardla (registrikaart nr 819) 3. plokiga, milles on 430 tuh. m³ prognoosvaruna arvele võetud ehitusliiva.

Lõunapoolne liikumiskoridor kattub Sillaotsa II liivamaardla (registrikaart nr 601) 1. plokiga, milles on arvele võetud passiivse reservvaruna 2690 tuh. m³ ehitusliiva ja 2. plokiga, milles on arvele võetud passiivse reservvaruna 785 tuh. m³ ehitusliiva ning 3, 4. plokiga, milles on prognoosvaruna 366 tuh. m³ ehitusliiva ning Pikajärve II liivamaardlaga (registrikaart nr 600) ja Valgejõe liivamaardlaga (registrikaart nr 655).

Planeeringualal ei ole ühtegi aktiivset mäeeraldist ega maavara kaevandamisloa taotlusega ala.

Planeeringualale lähimad aktiivsed mäeeraldised on 120 m kaugusel edelas Raudoja liivamaardlas asuv Raudoja liivakarjäär, millele on väljastatud kaevandamisloa HARM-095 kehtivusega kuni 14.12.2023 ja 230 m kaugusel edelas Poolvahe liivamaardlas (registrikaart nr 815) asuv Poolvahe II liivakarjäär, millele on väljastatud kaevandamisloa HARM-102 kehtivusega kuni 18.08.2024. Planeeringualast loodes 420 m kaugusel Kosu kruusamaardlas (registrikaart nr 926) asub Kosu kruusakarjäär, millele on väljastatud kaevandamisloa HARM-127 kehtivusega kuni 03.10.2029.

Lisaks on Maa-ameti geoportaali andmete kohaselt (14.12.2022 seisuga) menetluses kaevandamisloa taotlused planeeringualast edelas Raudoja liivakarjääri alal (KMG OÜ) ja Poolvahe II liivakarjääri alal (OÜ Merko Kaevandused).

Maardlad ja olemasolevad ning taotletavad mäeeraldised koos nende teenindusmaaga on toodud planeeringu [kaardirakenduses](#).

6.10. Põhjavesi ja joogiveevarud

Harju maakond, sh planeeringuala, kuulub Lääne-Eesti vesikonda. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027³⁹ kohaselt jääb planeeringualale 3 põhjaveekogumit: Kambriumi – Vendi põhjaveekogum (nr 3), Ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekogum (nr 4) ja Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogum (nr 10). Kõigi nende põhjaveekogumite keemiline- ja koguseline seisund on hea. Veemajanduskava kohaselt on Harju maakonna põhjavee seisund valdavalt hea ning joogiveeallikate saastumise olulist ohtu 2021–2027 veemajandusperioodil ei ole. Selleks tuleb järgida meetmekavas ette nähtud põhjaveekogumite põhiseid ja vesikonnaülesteid tegevusi põhjavee kaitse nõuete täitmise tagamisel.

Joonis 11 on EELIS-e andmed⁴⁰ põhjavee kaitstuse ja registreeritud puurkaevude asukohtade kohta planeeringualal. Valdav osa planeeringualast asub alal, kus maapinnalt esimese aluspõhjalise veekompleksi põhjaveekiht on looduslikult keskmiselt kaitstud.

EELIS-es on registreeritud kolm planeeringualal asuvat puurkaevu – vt Joonis 11. Võib eeldada, et puurkaev, mis asub Pillapalu külas, Soodla veehoidla kinnistul on registris registreeritud kahe erineva koodiga (PRK0005146 ja PRK0005147). Puurkaevu sügavus on 30 m.

Puurkaev koodiga PRK0005142 asub Pillapalu küla Koitjärve metskonna kinnistul. Puurkaevu sügavuse kohta andmeid registrisse kantud ei ole, kuid puurkaev tarbib Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogumi vett.

³⁸ Maa-ameti maardlate kaardirakendus, seisuga 14.12.2022

³⁹ Leitav: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#veemajanduskavade-do> (17.10.2022 seisuga)

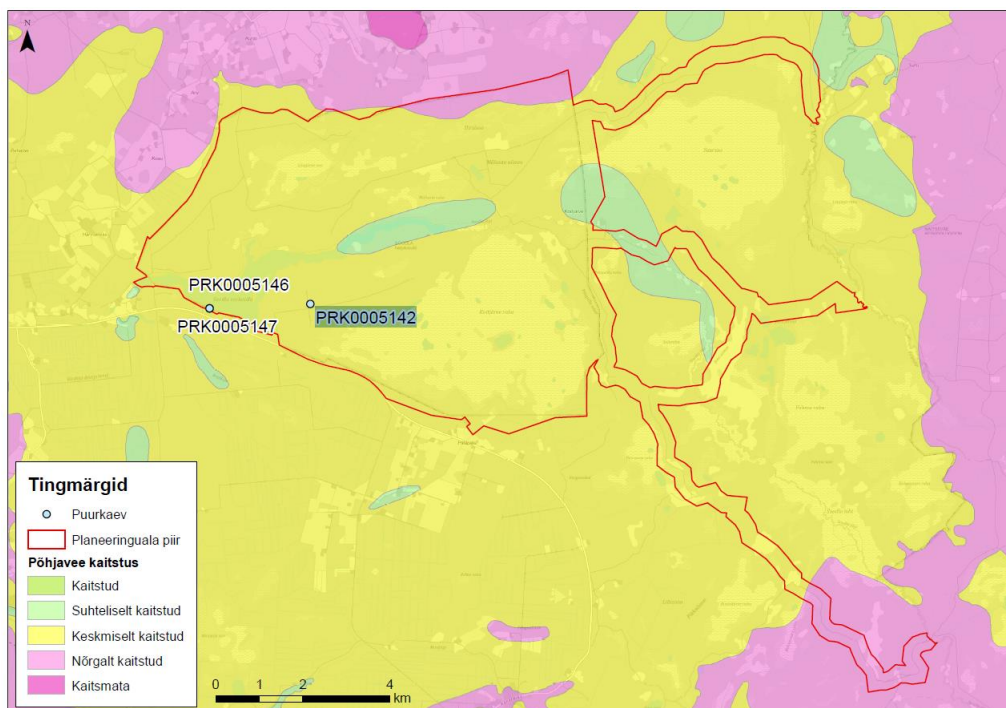
⁴⁰ Seisuga 13.12.2022

Kõigile puurkaevudele on kehtestatud 50 m sanitaarkaitseala. Veeseaduse kohaselt kehtestatakse puurkaevudel sanitaarkaitseala, kui seda kasutatakse joogivee võtmiseks ja selle projektikohane veevõtt ööpäevas on suurem kui 10 kuupmeetrit või mis teenindavad rohkem kui 50 inimest (VeeS § 36 lg 1 p 3). Majandustegevus on puurkaevu sanitaarkaitsealal keelatud. Planeeringulahenduse kohaselt asub puurkaev PRK0005142 lõuna laske- ja õppevälja territooriumil, kuid majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 3 lg 1 ei saa sõjaväelise väljaõppe tegemist pidada majandustegevuseks.

Planeeringualal asub Soodla veehoidla, mis kuulub keskkonnaministri kiri 27.04.2021 käskkirja nr 1-2/21/212 alusel Tallinna linna pinnaveesüsteemi joogiveehaardesse, kus tegevus toimub Keskkonnavalga KL-506050 tingimuste kohaselt. Veeseaduse § 153 on toodud piirangud joogiveehaarde valgaala ja toiteala kohta.

Harjutusväljadel toimuva väljaõppe mõjude tuvastamiseks on RKIK korraldanud pinna- ja põhjavee seiret. Keskpõlugooni kaheksast seirepunktist võetud proovide tulemuste põhjal on välja toodud⁴¹, et olulisi muutusi seirepuurkaevude vee kvaliteedis toimunud ei ole ja erinevate näitajate kõikumine aastate lõikes on suhteliselt väike. Teatud seirepuurkaevude vees on märgatud mõningast raskmetallide sisalduse tõusu. Nikli sisaldus keskpõlugooni seirepuurkaevu VK-2 vees on olnud alates 2019. aastast (2021. aasta erandiga) üle künnisarvu. VK-1 vees on sama perioodi jooksul olnud üks nikli künnisarvu ületamine. Ka vase ja plii sisaldus põhjavees näitab kerget tõusutrendi, kuid künnisarvu sisalduse ületamisi pole esinenud. Männiku harjutusvälja 600 m lasketiiru pinnase seire aruandes⁴² on toodud, et plii satub kuulipüüdja vallidest keskkonda peamiselt vees lahustuvate pliiühendite tekkimisel happelises pinnases või vees ning lahustunud plii infiltrerumisel läbi pinnase põhjavette. Seirekaevudest võetud veeproovides jäi plii sisaldus alla kehtestatud künnisarvu 10 µg/l. Seega põhjavees pliireostuse ilminguid ei esine.

Planeeringulahenduse mõju põhjavee ja joogiveevarude kvaliteedile hinnatakse KSH käigus. Mõju hindamise meetodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.6.

Joonis 11. Põhjavee kaitstus ja puurkaevud planeeringualal

⁴¹ Kaitsevæe harjutusväljade pinna ja põhjavee seire 2022. aastal. Maves OÜ, 2022 (töö nr 22039)

⁴² Männiku harjutusvälja ja 600 m lasketiiru pinnase uuring plii sisalduse määramiseks. OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2020 (töö nr 20/3138)

6.11. Pinnaveekogud ja maaparandussüsteemid

EELIS-e andmetel läbivad planeeringuala Soodla ja Pärlijõe (ehk Pudisoo) jõed; Sigula ning Raudoja ojad; Mähuste, Linajärve, Kivijärve, Koitjärve Pikklaugas, Vahelaugas, Mustlaugas, Kajakalaugas, Pedaslaugas ja Koitjärve raba laugas järved (Joonis 12 ja Joonis 13). Suure osa planeeringualast moodustab Soodla jõele üles paisutatud Soodla veehoidla, mis on osa Tallinna linna pinnaveesüsteemi joogiveehaardest. Veeseaduse kohaselt⁴³ on veekaitse üldisteks eesmärkideks vähendada inimtegevuse mõju veekeskkonnale vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit soodustada vee kestlikku kasutamist ning tagada pinna ja põhjaveevarude pikaajaline kaitse ning piisav veevarustus lõpetada prioriteetsete ohtlike ainete heide ja piirata saasteainete, sealhulgas muude ohtlike ainete heidet veekeskkonda. Sellega tuleb planeeringu koostamisel arvestada.

Veekogude seisund

Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava⁴⁴ kohaselt on Soodla jõgi osaliselt (Soodla_3) planeeringuala piirkonnas kesises koondseisundis. Kesise koondseisundi põhjus on vooluveekogumi ökoloogiline seisund, keemiline seisund on hinnatud heaks. Vooluveekogum Soodla_2, Pudisoo_2 ja Raudoja-Aavoja kanal on heas koondseisundis. Planeeringualale jäävate järvede seisundit veemajanduskavas hinnatud ei ole.

Veemajanduskavas toodud pinnaveekogumi seisundit võib mõjutada üksnes juhul, kui on täidetud järgmised tingimused (VeeS § 42 lg 1):

- veekogumi seisundile avalduva ebasoodsa mõju leevendamiseks on võetud tarvitusele kõik kohased meetmed;
- nimetatud muutuste põhjused on kirjeldatud veemajanduskavas ning veekaitse eesmärk vaadatakse uuesti üle iga kuue aasta järel;
- nimetatud muutuste põhjused on ülekaalukad avaliku huvi seisukohast või nendest muutustest tulenevad hüved inimese tervisele, ohutuse tagamisele või säästvare arengule kaaluvad üles veekaitse eesmärgi saavutamise kaasnivad üldised keskkonnahüved või avaliku huvi;
- muutustest tulenevat hüvet ei ole tehniliste võimaluste või ebaoproportsionaalselt suurte kulude tõttu võimalik saavutada muude vahenditega, mis oleksid keskkonna seisukohalt oluliselt paremad.

Veekogude kaitsevööndid

Looduskaitseaduse sätestab ranna ja kalda ehituskeeluvööndi laiuse:

- üle kümne hektari suurusel järvel ja tehisjärvel ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit;
- allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel ja ojal 25 meetrit;

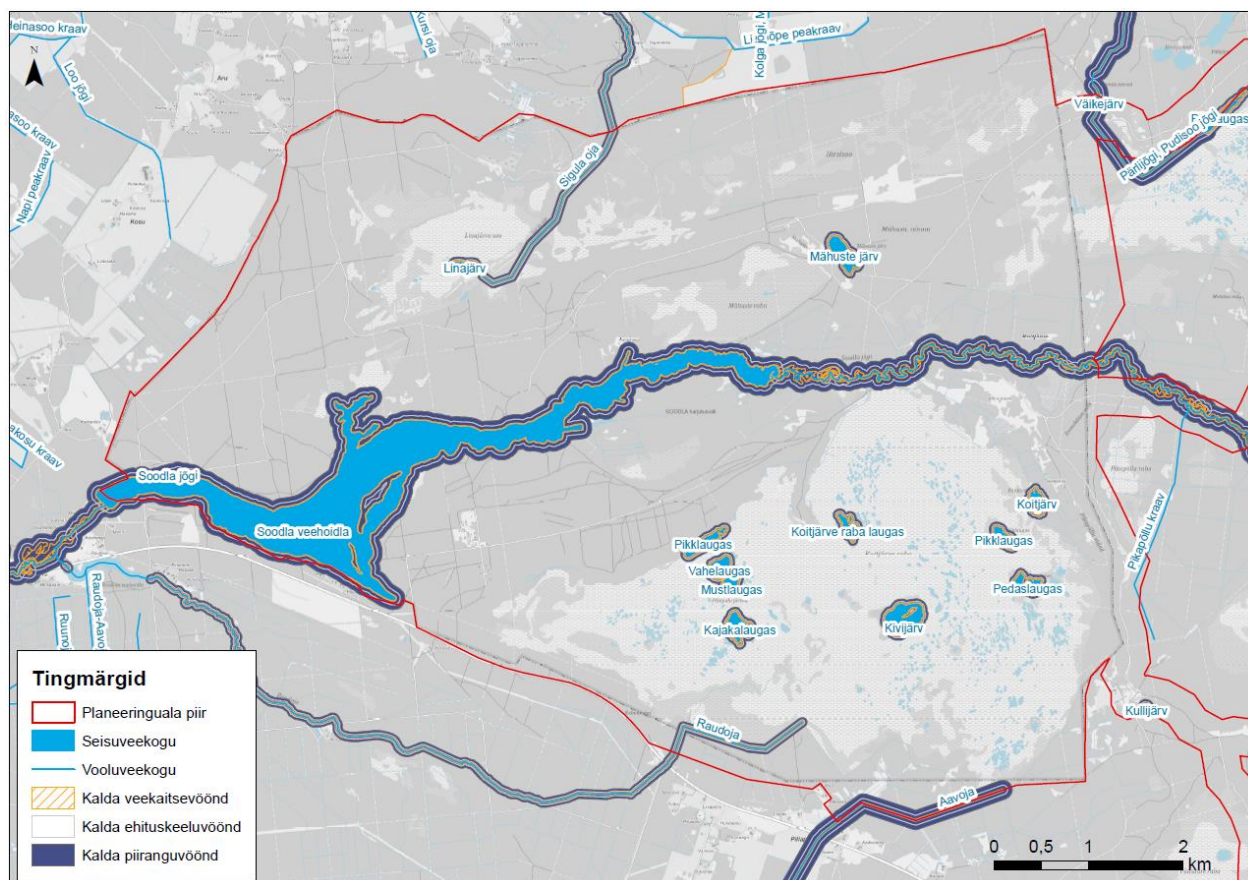
Rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal metsaseaduse § 3 lõike 2 tähenduses ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini. Ehituskeeld ei laiene kehtestatud riigi eriplaneeringu alusel ehitatavale ehitisele ega Keskkonnaameti nõusolekul riigikaitsele ehitisele. (LKS § 38 lg 4 p 10; 5¹).

Veeseaduse kohaselt on kalda või ranna veekaitsevöönd määratud veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks ning planeeringualal asuvatel veekogudel on see 10 meetrit.

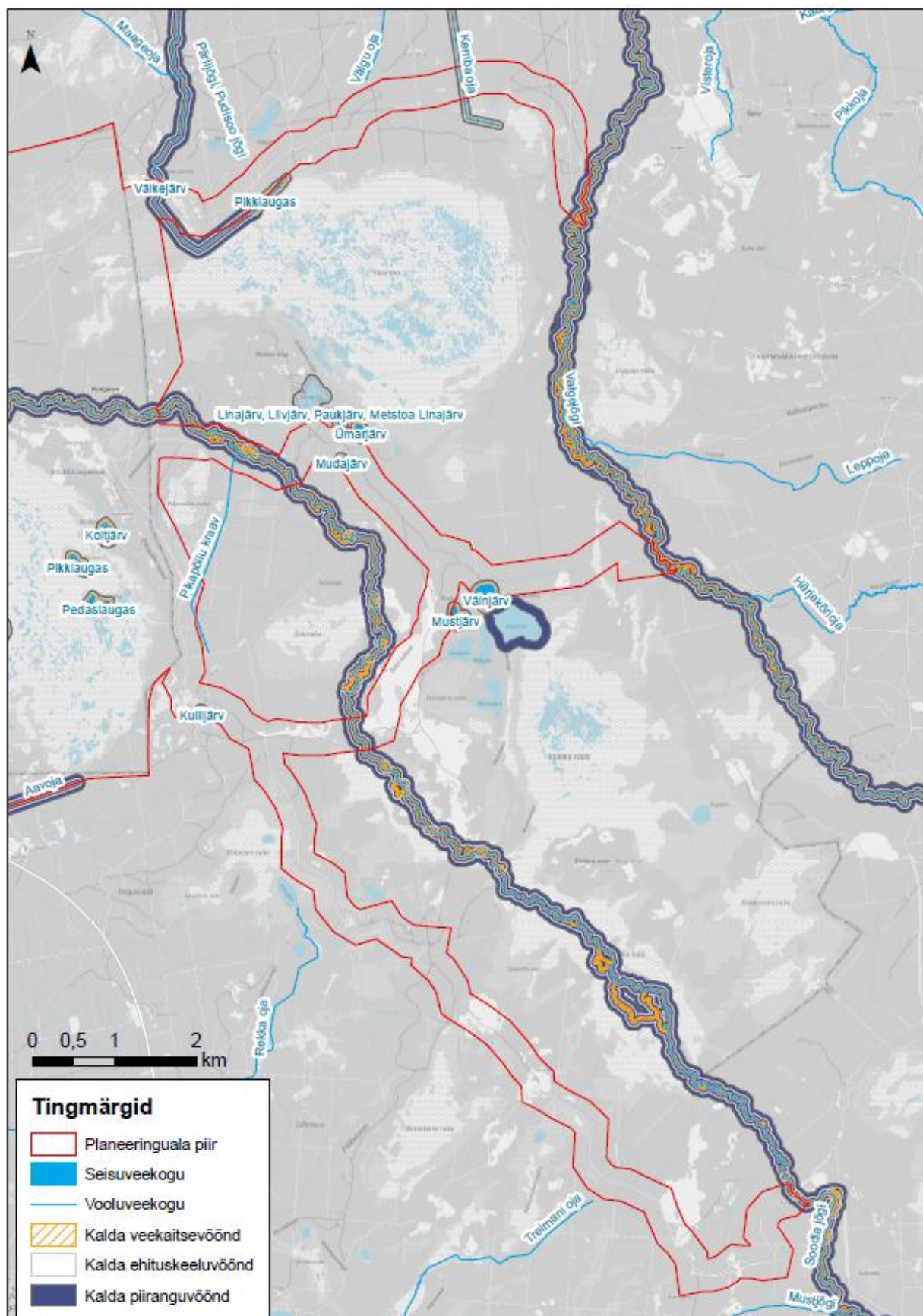
⁴³ § 31 lg 1 p 1-4

⁴⁴ Leitav: <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#veemajanduskavade-do> (vaadatud 20.12.2022)

Planeeringualal olevad veekogud ning nende ehituskeelu-, piiranguvööndid ja veekaitsevööndid on toodud Joonis 12 ja Joonis 13.

Joonis 12. Veekogud ja nende kaitsevööndid

Joonis 13. Veekogud ja nende kaitsevööndid

Märgalad

Planeeringuala suurim märgala on Koitjärve raba. Lisaks on planeeringualal Mähuste raba ning Hirsisoo ja Linajärve sood.

Planeeringulahenduse eskiisi kohaselt ei ole planeeringuga kavandatud alade kuivendamist ega sademevee veekogudesse juhtimist. Sellisel juhul ei avalda kavandatav tegevus veekogudele ja märgaladele mõju.

Harjutusväljadel toimuva väljaõppe mõjude tuvastamiseks on RKIK korraldanud pinna- ja põhjavee seiret. Keskpõlügeni kaheksast seirepunktist võetud proovide tulemuste põhjal on välja toodud⁴⁵, et olulisi muutusi seiratavates veekogudes toimunud ei ole ja erinevate näitajate kõikumine aastate lõikes on suhteliselt väike. Männiku harjutusvälja 600 m lasketiiru pinnase seire aruandes⁴⁶ on toodud, et leostuskatse tulemused näitavad, et plii leostuvus ületab kehtestatud piirmäära 0,5 mg/kg kuulipüüdjate pealmistes kihtides. Sügavamates kuulipüüdja pinnasekihtides on plii leostuvus alla piirmäära.

Planeeringulahenduse mõju pinnaveekogudele ja märgaladele käsitletakse KSH käigus. Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.6.

Maaparandussüsteemid

Põllumajandus- ja Toiduamet on oma 28.11.2022 kirjaga nr 6.2-6/12294-1 andnud teada, et Soodla harjutusvälja piirkonnas ei paikne maaparandusseaduse mõistes maaparandussüsteeme.

6.12. Välisõhu kvaliteet

Planeeringualal ja selle lähipiirkonnas olemasolevas olukorras välisõhu pidevseiret ei teostata⁴⁷. Samuti ei ole teada, et piirkonnas oleks tehtud õhukvaliteedi lühiajalisi mõõtmisi. Seega puuduvad andmed piirkonna olemasoleva olukorra välisõhu kvaliteedi kohta.

Piirkonna välisõhu olemasolevast kvaliteedist ülevaate saamiseks saab kasutada aastateks 2020-2030 koostatud teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmi raames koostatud kogu Eestit hõlmavat välisõhu saastatuse prognoosi. Tegemist on hinnanguga välisõhu kvaliteedile aastal 2020 (mis sisuliselt ilmestab olemasolevat olukorda) ja aastal 2030 olukorras, kus rakendatakse õhusaasteainete vähendamise meetmeid. Prognoos annab ülevaate viie saasteaine (SO₂, NO_x, PM_{2,5}, NH₃ ja LOÜ) ning kuue erineva valdkonna (energeetika, tööstus, transport, lahusdised, jäätmed ja põllumajandus) kohta ning selles sisalduvad nii paiksed heiteallikad, hajuheide kui ka piiriülene saaste⁴⁸. Ülevaate välisõhu kvaliteedist erinevate valdkondade koosmõjus 2020. aastal annavad Joonis 14 kuni Joonis 17.

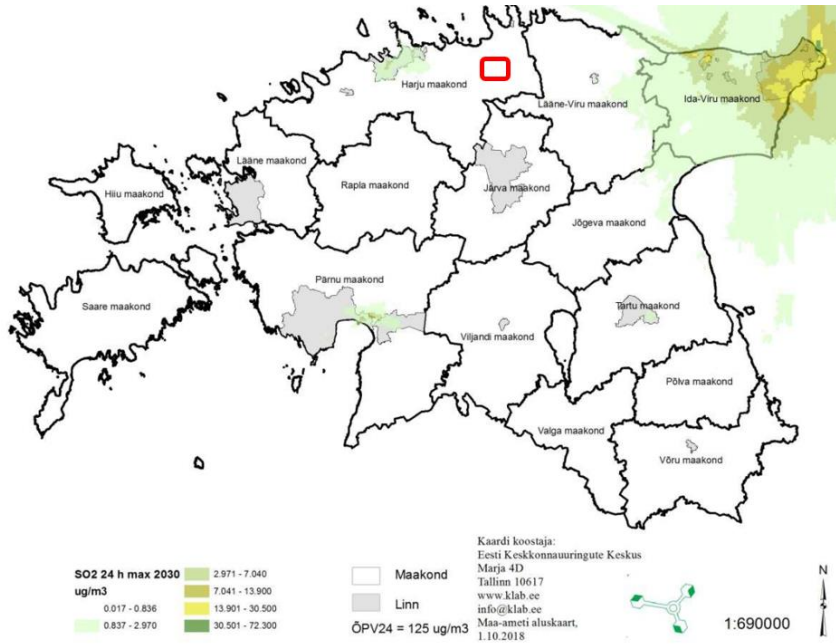
⁴⁵ Kaitsevæe harjutusväljade pinna ja põhjavee seire 2022. aastal. Maves OÜ, 2022 (töö nr 22039)

⁴⁶ Männiku harjutusvälja ja 600 m lasketiiru pinnase uuring plii sisalduse määramiseks. OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2020 (töö nr 20/3138)

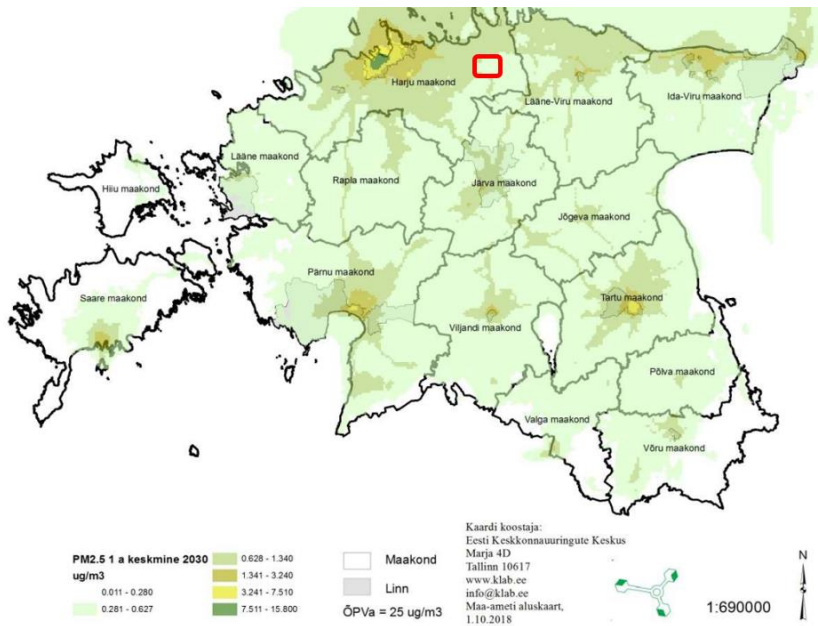
⁴⁷ Allikas: veebilehekülj ohuseire.ee, seisuga 13.12.2022

⁴⁸ Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030. Lisa II.

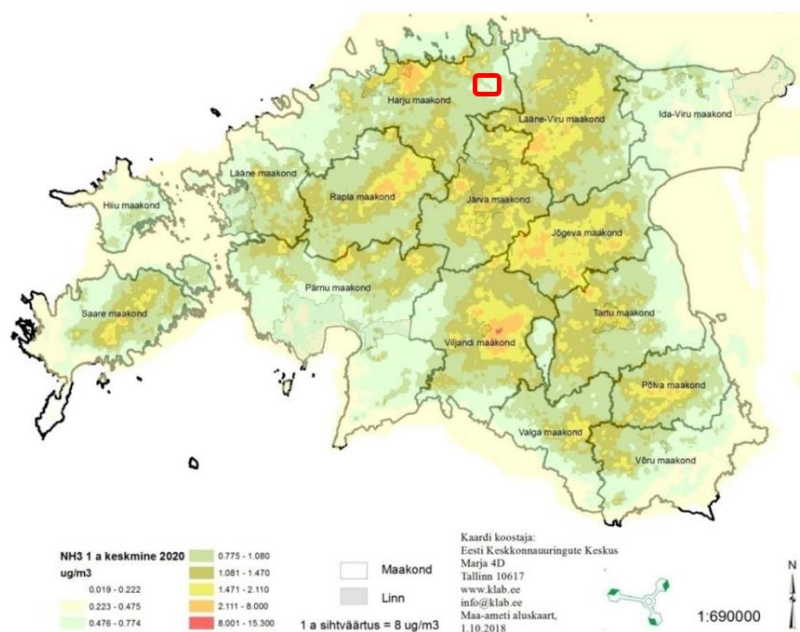
Õhusaasteainete piiriülene kauglevi. Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ Keskkonnaministeeriumi juhtimisel, 2019. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/276

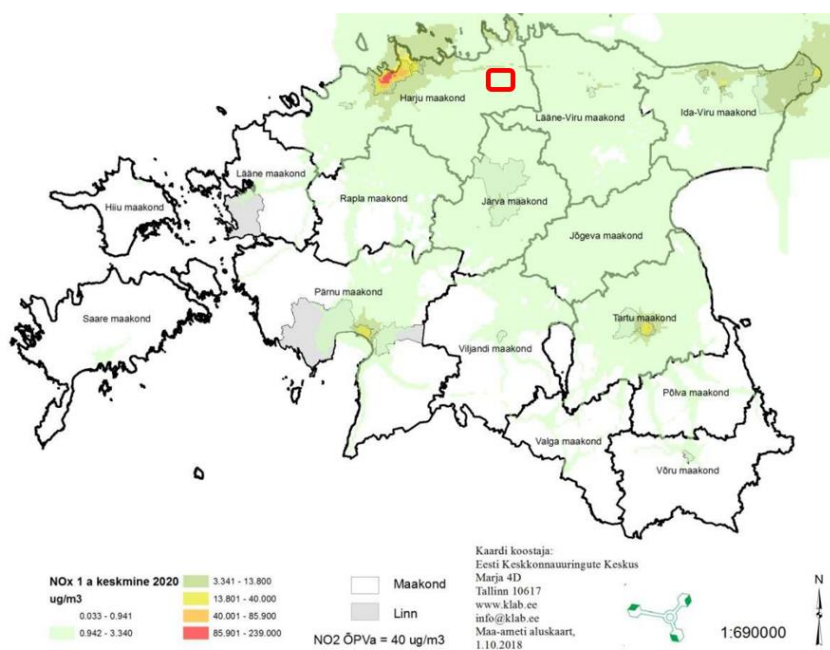
Joonis 14. SO₂ 24h maksimaalne kontsentratsioon valdkondade koosmõjus aastal 2020. Planeeringuala orienteeruv asukoht on tähistatud punasega. SO₂ sisaldus planeeringuala piirkonnas 0,017-0,836 µg/m³. Allikas: Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030

Joonis 15. PM_{2.5} aasta maksimaalne kontsentratsioon valdkondade koosmõjus aastal 2020. Planeeringuala orienteeruv asukoht on tähistatud punasega. PM_{2.5} sisaldus planeeringuala piirkonnas 0,281-1,340 µg/m³. Allikas: Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030

Joonis 16. NH₃ aasta maksimaalne kontsentratsioon valdkondade koosmõjus aastal 2020. Planeeringuala orienteeruv asukoht on tähistatud punasega. NH₃ sisaldus planeeringuala piirkonnas 0,476-2,110 µg/m³. Allikas: Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030

Joonis 17. NO_x aasta maksimaalne kontsentratsioon valdkondade koosmõjus aastal 2020. Planeeringuala orienteeruv asukoht on tähistatud punasega. NO_x sisaldus planeeringuala piirkonnas 0,942-13,800 µg/m³. Allikas: Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030

Eeltoodud joonistelt nähtub, et õhukvaliteedi piirväärtustega võrreldes on planeeringualal ja selle piirkonnas olulisem lämmastikühendite (NO_x) heide, kuid nii selle kui ka kõikide teiste saasteainete kontsentratsioonid jäävad allapoole kehtestatud norme. Lämmastikühendite peamised allikad on energeetika ja transport. Paikseid heiteallikaid planeeringualal ja selle lähipiirkonnas registreeritud

ei ole, lähim jääb planeeringualast enam kui 5 km kaugusele (Aegviidu Puit AS asukohaga Aegviidus).⁴⁹

Planeeringuala piirkonna välisõhu kvaliteeti võivad mõjutada Kaitseväe keskpõlügenil toimuvad laskmised ja lõhkamised, mis kogu Eestit hõlmavat välisõhu saastatuse prognoosis ei sisaldu. Kaitseväe keskpõlügeni KSH aruande⁵⁰ kohaselt võivad sõltuvalt läbiviidavate tegevuse asukohast, intensiivsusest ja ilmastikuoludest põlügenil toimuvad laskmised ja lõhkamised mõjutada välisõhu kvaliteeti harjutusväljast mitme kilomeetri kaugusele. Teatud tingimustes (intensiivsed pikemaajalised laskmised, ebasoodsad hajumistingimused) võib saasteainete lühiajalisi norme arvestades ülenormatiivset saastet levida kuni 3 km kaugusele (NO₂ näitel Läsna külani), kuid pikemaajaliste normide ületamist ei esine⁵¹. Lühemate laskeharjutuste või soodsama tuule suuna korral ülenormatiivseid saastetasemeid piirkonna asustatud kohtades ei esine. Sõltuvalt põlügenil toimuvate tegevuste olemusest, asukohast, ümbritsevast maastikust ning parasjagu valitsevatest ilmastikutingimustest (tuule suund ja tugevus) võib sealt planeeringualale levida õhusaastet, kuid arvestades planeeringuala kaugust keskpõlügenist, on tegemist normikohaste kontsentratsioonidega.

Planeeritava Soodla harjutusvälja mõju välisõhu kvaliteedile on seotud peamiselt harjutusvälja kasutusetapiga: laskmiste ning sõidukite liikumisega harjutusväljal ja Kaitseväe keskpõlügenile suunduvatel teedel. Laskmiste mõju välisõhu kvaliteedile on seotud plahvatuste käigus tekkivate ja õhku paisatavate saasteainetega, sõidukite liiklemise mõju mootorites kütuse põlemisel tekkivate saasteainete ning sõidukite liiklemisel tekkiva tolmu (peenosakesed, eriti peened osakesed). Laskmistega seotud plahvatustel vabaneb lämmastikdioksiid (NO₂), mis vabaneb trotüüli (võib sisaldada lisandeid, nt alumiinium) ja püroksüliini (nn suitsuta püssirohi) plahvatamisel ning mis on välisõhu kvaliteeti enim mõjutav tegur. Veel paiskub õhku süsinikoksiidi (CO), süsinikdioksiidi (CO₂) ja ammoniaaki (NH₃; ammoniitide kasutamisel). Õhusaasteaineid tekib ka kütmisel kui alale rajatakse hooneid või korraldatakse külmal ajal laagreid, kus köetakse telke. Telke köetakse eeldatavasti puidu või diisliküttega, kuid milliseid küttelehendusi on kavas kasutada hoonete kütmiseks, ei ole käesoleva dokumendi koostamisel teada, kuna konkreetseid hooneid või vajadust eskiislahenduses ei kajastu. Õhusaasteaineid tekib ka juhul, kui aset leiavad maastikupõlengud.⁵² Ülevaate Soodla harjutusväljal eeldatavalt tekkivatest peamistest õhusaasteainetest annab Tabel 2.

Tabel 2. Soodla harjutusväljal eeldatavalt tekkivad peamised õhusaasteained ja nende allikad

Saasteaine	Allikas
Osakesed (PM _{sum})	Sõidukid, kütmine, põlengud
Peenosakesed (PM ₁₀)	Sõidukid, kütmine, põlengud
Eriti peened osakesed (PM _{2,5})	Sõidukid, kütmine, põlengud
Süsinikoksiid (CO)	Laskmised, sõidukid, kütmine, põlengud
Värveldioksiid (SO ₂)	Laskmised, sõidukid, kütmine, põlengud
Lämmastikdioksiid (NO ₂)	Laskmised, sõidukid, kütmine, põlengud
Ammoniaak (NH ₃)	Laskmised, kütmine, põlengud
Lenduvad orgaanilised ühendid (LOÜ)	Sõidukid, kütmine, põlengud
Raskemetallid	Sõidukid, kütmine, laskmised

⁴⁹ KOTKAS heiteallikate süsteem, seisuga 13.12.2022

⁵⁰ Kaitseväe keskpõlügeni eriplaneeringu detailse lahenduse keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne (nõuetele vastavaks tunnistatud). Skepast & Puhkim OÜ, 2021

⁵¹ Õhukvaliteedi piirväärtustega võrreldes, tegemist on lühiajaliste normide ületamisega. Õhukvaliteedi piirväärtused on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnõrmiid ning õhukvaliteedi hindamispriid“

⁵² Kaitseväe keskpõlügeni eriplaneeringu detailse lahenduse keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne. Skepast & Puhkim OÜ, 2021

Soodla harjutusvälja rajamiseks vajalik ehitustegevus harjutusvälja alal seisneb peamiselt maastiku kujundamises lahinglaskmiste läbiviimiseks (raadamine, pinnasetööd, taristu rajamine). Vastavate tegevustega ei kaasne õhusaastet, mille puhul võiks eeldada õhukvaliteedi piirväärtuste ületamist väljaspool harjutusvälja territooriumi⁵³ ja seeläbi olulise negatiivse mõju tekkimist. Mis võib ehitusetapis välisõhu kvaliteeti enam mõjutada, on harjutusväljale suunduvate juurdepääsuteede (eeskätt I kategooria teede) rajamine kohtades, kus tegevuse vahetus läheduses asuvad elamud. Selliseid kohti võib olla põhimaanteelt nr 1 Tallinn-Narva kui ka teelt nr 13 Jägala-Käravete harjutusväljale planeeritavate võimalike juurdepääsuteede piirkonnas.

Mõju hindamise meetodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.7.

6.13. Müra ja vibratsioon

Müra

Täpsed andmed planeeringuala müratasemete kohta puuduvad. Mis olemasolevas olukorras planeeringuala müraolukorda mõjutab, on sellest idas asuval Kaitseväge keskpõlügenoonil toimuv militaartegevus ja sellega kaasnev müra. Peamisteks müraallikateks keskpõlügenoonil on laskmised ja lõhkamised ning militaarsõidukite liiklemine. Samuti võib planeeringuala müraolukorda mõjutada piirkonnas toimuv kaevandustegevus (Raudoja liivakarjäär 120 m kaugusel edelas, Poolvahe II liivakarjäär 230 m kaugusel edelas, Kosu liivakarjäär 420 m kaugusel loodes, vt täpsemalt ptk 6.9). Suurimad müratekitajad karjäärides on kasutatavad kaevandamiseks kasutatavad masinad (laadur, ekskavaator, purusti ja sõel) ning transport. Atmosfääriõhu kaitse seadusega (AÖKS) on välisõhus levivale mürale sätestatud normtasemed, kuid riigikaitse tegevusega tekitatud mürale need ei kehti. Militaarmüra reguleerimiseks on koostatud juhendmaterjal⁵⁴, millega sätestatakse müra soovituslikud normtasemed müratundlike hoonete juures. Müratundlike hoonetena käsitletakse inimestega otseselt seonduvaid objekte nagu elamud, hoolekandeesutused, tervishoiu-, laste- ja õppeasutused ning alaliselt kasutatavad muud müratundlikud hooned, rohealale jõudvat mürataset ei reguleerita. Juhendi kohaselt rakendatakse militaarmüra puhul ühte soovituslikku normtasemet - aktiivse harjutuspäeva kriitiline tase, milleks on 65 dB päeval ja 55 dB öösel väikese- ja suurekaliibriliste relvade puhul (kasutatav indikaator on müra hinnatud tase $L_{AR,ti}$ [dB]). Lisaks on regulatsioonis määratletud eraldi suurekaliibriliste relvade jaoks kasutatav üksiku mürasündmuse maksimaalse C-korrigeeritud heli eksoosioonitaseme (kasutatav indikaator on L_{CE} [dB]) taotlustase müratundlike objektide juures, milleks on 100 dB päevasel ajal ning 90 dB öisel ajal. Regulatsioon ei käsitle ka militaartegevusega seotud transpordimüra (sh militaarlennukite müra) ning suurõppuseid. Karjääridest lähtuv müra liigitub atmosfääriõhukaitse seaduse kohaselt tööstusmüra alla, millele kehtestatud normtasemetest annab ülevaate Tabel 3.

Tabel 3. Välisõhus leviva müra normtasemed. Allikas: keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71⁵⁵

AidMürakategooria	Tööstusmüra piirväärtus $L_{pA,eq,T}$
I kategooria – virgestusrajatiste maa-alad ehk vaiksed alad	55 päeval, 40 öösel
II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeesutuste ning elamumaa-alad, maatulundusmaa õuealad, rohealad	60 päeval, 45 öösel
III kategooria – keskuse maa-alad IV kategooria – ühiskondlike hoonete maa-alad	65 päeval, 50 öösel

⁵³ Kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispiirid“

⁵⁴ Militaarmüra regulatsioon. Riiki Kaitseinvesteeringute Keskus, 2019 uuendatud versioon.

⁵⁵ Keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71

Kaitseväe keskpõlügeni riigi eriplaneeringu KSH aruande⁵⁶ lisaks olevatest mürauuringutest nähtub, et keskmise väljaõppepäeva korral nii päevasel kui ka öisel ajal aktiivse harjutuspäeva kriitilist taset ületavat müra põlügeni piirist väljapoolle ei levi. Üle militaarmüra regulatsioonis määratletud kriitilise taseme müra väljaspool keskpõlügeni võib esineda suurõppuste korral, kuid seda ei reguleerita. Seega võib keskpõlügeni KSH aruandele tuginedes väita, et planeeritava Soodla harjutusvälja alale keskpõlügenilt ülenormatiivset müra ei ulatu. Samas võib keskpõlügeni müra seal olla kuuldav, kuna militaarmüra võib levida kilomeetrite kaugusele.

Karjäärides masinate töötamisega kaasnevad müratasemed on kõrgemad masinate töötsoonis ja lähiumbruses. Raudoja liivakarjäärist ja Kosu liivakarjäärist lähtuvate müratasemete kohta andmed puuduvad, küll on Kosu karjääri keskkonnakaitseloas sätestatud tingimusena, et elamualadele ei tohi levida ülenormatiivset müra. Poolvahe II liivakarjääri kaevandamisloa muutmistaotluse⁵⁷ kohaselt on II mürakategooria aladele kehtestatud piirväärtustega võrreldes ülenormatiivse müra levik lähematele elamualadele vähetõenäoline. Arvestades, et Poolvahe II liivakarjääri lähem elamuala jääb sellest ca 114 m kaugusele ning planeeringuala 230 m kaugusele, siis ei ole eeldada ülenormatiivse müra esinemist ka planeeringualal. Kuna karjäärid asuvad planeeringualale suhteliselt lähedal, siis sõltuvalt karjääridest teostatavatest tegevustest, nende asukohast ja ilmastikutingimustest on kaevandamisega kaasnevat müra planeeringualal kuulda, kuid see jääb müranormide piiridesse.

Planeeringuala piirkonna sõiduteedest on olemasolevas olukorras suurema liiklussagedusega ala lõunapiiril kulgev tee nr 13 Jägala-Käravete. Selle liiklussagedusi (ca 1900 sõidukit/ööpäevas⁵⁸) silmas pidades on antud teelt lähtuvalt müratasemed madalad. Põhimaantee nr 1 Tallinn-Narva (liiklussagedus ca Kuusalu-Kahala viadukti lõigus 10215 sõidukit/ööpäevas) jääb planeeringualast lähemas punktis ca 3,5 km kaugusele ning selle kasutamisel tekkiv liikluse müra planeeringualale ei ulatu. Planeeringualale jäävate sõiduteede näol on tegemist kohalike, era- või metsateedega. Teede liiklussageduste kohta andmed puuduvad, kuid neid kasutatakse liiklemiseks harva ning liiklemisel tekkiv müra ei ole oluline.

Planeeritava Soodla harjutusväljaga kaasnev müra on seotud eeskätt harjutusvälja kasutamisega. Laske ja sihtmärgialad jäävad üldjuhul harjutusvälja sisse, vaid suurtükkidega laskmisel võivad ja lõhkava moona kasutamisel jäävad sihtmärgialad keskpõlügenile. Müra tekitab ka sõidukite liiklemine harjutusväljal, harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistel ühendusteedel ning teistel harjutusväljale suunduvatel teedel. Arvestades, et militaarmüra võib levida kaugemale, siis on võimalik ka koosmõju tekkimine Kaitseväe keskpõlügeniga. Tekkida võiv koosmõju on seotud lasketevastega, ei ole ette näha, et erinevatel harjutusväljadel manööverdavad sõidukid tekitaksid mürataseme, mille mõjud üksteiseni ulatuvad.

Müra tekitab ka Soodla harjutusvälja rajamisel (ehitusmüra). Peamised ehitustegevused on raadamised, pinnasetööd ning ala sisese taristu rajamine, mis olulist mürahäiringut harjutusväljalt väljapoolle eeldatavalt ei põhjusta. Küll võib piirkonna müratundlike alad (eeskätt elamualad) mõjutada juurdepääsuteede ehitustegevus ja ehitusmaterjalide vedu juhul, kui see toimub nende läheduses. Selliseid kohti võib olla põhimaanteelt nr 1 Tallinn-Narva kui ka teelt nr 13 Jägala-Käravete harjutusväljale planeeritavate võimalike juurdepääsuteede piirkonnas.

Vibratsioon

Militaartegevuse vibratsiooni häiring väljendub hoonete konstruktsiooni värisemises, mida põhjustab nii maapinna kaudu leviv kui ka õhu kaudu leviv vibratsioon. Vibratsioonihäiring sõltub suurel määral ka hoone tehnilisest seisukorrast. Kõige tavalisemad vibratsioonist tulenevad häiringud on akende

⁵⁶ Kaitseväe keskpõlügeni eriplaneeringu detailse lahenduse keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne (nõuetele vastavat tunnistatud). Skepast & Puhkim OÜ, 2021

⁵⁷ Poolvahe II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnamõju muutmise taotlus. OÜ Merko Kaevandused, 2022. Kättesaadav KOTKAS keskkonnakaitsealade registrist, külastatud 22.12.2022

⁵⁸ Maa-ameti teeregistri 2021. aasta liiklusloendamise andmetel, külastatud 13.12.2022

klirise mine ja väikesed praod viimistluses. Suurekaliibriliste relvade laskmiskohas tekitatud vibratsioon ei levi kaugemal paiknevate hooneteni maapinna kaudu, vaid vibratsiooni põhjustab maapinnale ja hoonetele mõjuv helilaine energia (nn lööklaine). Põhiline osa hoone vibratsioonist tekibki helilaine survest välispiirdele ja akendele ning see on suurim ehitiste kahjustusriski allikas. Erinevatele allikatele toetudes pole suurekaliibrilistest relvadest laskmiste puhul maapinna kaudu leviv vibratsioon suurte (>0.2 km) vahemaade korral eriti märkimisväärseks osutunud. Ka hoonete ligidal maapinnas esinev vibratsioon on õhus levivast helirõhulainest tingitud ehk energia muundub hoone vibratsiooniks helilaine rõhust tarinditele tekkivast vibrokiirendusest.

Suurekaliibriliste relvade sihtmärgipaiku Soodla harjutusväljale ei kavandata, kasutatakse keskpöügoonil asuvad sihtmärke.

Mõjude hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.8.

6.14. Jäätmete ke ja ringmajandus

Jäätmete ke

Planeeritava Soodla harjutusvälja jäätmete ke on seotud ehitus- ka kasutuseta pigaga.

Ehitusaegselt tekib eelkõige raiejäätmed (raadamisel, pinnasetöödel) ja pinnasetööde käigus eemaldatud pinnast. Hoonete ehitamisel (alale võib olla vajadus rajada riigikaitse lise funktsiooniga ja harjutusvälja teenindamiseks mõeldud ehitisi, kuid konkreetseid hooneid ja asukohti planeeringu eskiislahenduses määratud ei ole) tekib ehitusjäätmeid, vähemalt määral tekib ehituseta pis ka olmejäätmeid ja pakendijäätmeid.

Kasutusaegne jäätmete ke on seotud peamiselt lahingharjutuste läbiviimisega. Tekkivate jäätmete liigid ja kogused sõltuvad ala kasutuskoo rmusest ja -viisist. Lahingharjutuste käigus tekib jäätmeid peamiselt laskemoona kasutamisest (metall- plast- ja paberijäätmeid, peamiselt erinevad kestad ja pakendid). Harjutusväljale (nt õppuste tarvis) rajatud rajatiste (nt sihtmärgid, imitatsioonivahendid, tõkked, läbipääsud, vaatlustornid vms) likvideerimisel tekib nende ehitamiseks kasutatud materjale – rehve, puitu, metalli, plasti. Rehve võib tekkida ka sõidukite rehvide purunemisel. Lisaks tekib harjutusvälja kasutamisel segaolmejäätmeid (prügi) ning võimalik on ka biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete teke (kui õppuste raames toimuvad söögikorrad). Avarii või lekete korral sõidukitest võib tekkida ohtlikke jäätmeid (kütuse- ja õlijäätmeid, ohtlike ainetega saastunud absorbendid ja puhastuskaltsud). Harjutusvälja hooldamisel tekib ka raiejäätmeid.

Ringmajandus

Ringmajandus on majandusmudel, mis seab esikohale ressursside jätkusuutliku kasutamise ning mille eesmärk on siduda majanduskasv lahti taastumatu toorme kasutamisest. Ringmajandus lähtub põhimõttest, et kogu ringlusesse toodud ressurssi peab kasutama nutikalt ja vajaduspõhiselt võimalikult suure ühiskondliku, sotsiaalse ja majandusliku väärtusega. Ringmajandusele ülemineku tulemuslikkust saame hinnata jäätmetekke kahanemise, ringleva materjali hulga ning kasutatud ressursside abil loodud väärtuste kasvu järgi. Ülemineku tulemusel võib esmase materjali ehk ehitusmaterjalide, maavarade, mineraalväetiste, kütuste ja taastumatu elektrienergia tarbimine väheneda 2030. aastaks 32% võrra⁵⁹.

Planeeritava tegevuse puhul on peamine ringmajanduslik võte läbi jäätmete või tootmisjäädike maksimaalse kasutamise ehitusmaterjalidena. Nt harjutusteks vajalike rajatiste tarvis saab kasutada vanarehve või eelmiste rajatiste likvideerimisel tekkivat puitu, metalli vms jäätmeid.

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.13.

⁵⁹ Eesti ringmajanduse valge raamat. Keskkonnaministeerium 2022

6.15. Kliimamuutused

Planeeringualal on kliimamuutustega seonduvalt maakasutuse ja planeerimise kontekstis tõenäoliselt olulisimateks ilminguteks lumi- ja jääkate vähenemine, kuuma- ja põuaperioodid, lokaalsed üleujutused ning neist tulenevalt muutused veekogude veerežiimis, maapinnalähedase veekihi veerežiimis, tormide sagenemine ja neist tulenevad nõuded ehitiste ja taristu vastupidavusele, samuti võimalikud muutused ökosüsteemides ja elurikkuses.

Soodla harjutusvälja otsene mõju kliimale avaldub sõidukite ning laskemoona kasutamisest tingitud õhuheitmete tekkel. Olulisem on mõju raadamisel ja maakasutuse muutumisest vabanevatest CO₂ heitmetest. Mõju ulatus ja olulisus sõltub tegevuste mahust (vt ka peatükk 3.2).

Mõju hindamise metoodikat on kirjeldatud peatükis 7.2.9.

6.16. Piiriülene mõju

Arvestades planeeringuala asukohta ja kavandatava tegevuse iseloomu, ei ole näha, et planeeringulahenduse koostamisega võiks kaasneda piiriülene keskkonnamõju ehk mõju mõne naaberriigi keskkonnaseisundile.

7. Mõjude hindamise kirjeldus

7.1. Planeeringu koostamise käigus läbiviidavad uuringud

7.1.1. Militaarmüra- ja vibratsiooni uuring

Uuringu eesmärgiks on hinnata ja modelleerida Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringuga kavandatavat perspektiivset (kasutusaegset) müraolukorda. Töö raames koostatakse militaarmüra leviku kaardid kavandatava arendusplaani järgse perspektiivse müraolukorra kohta. Töö käigus koostatavad müralevikaardid kajastavad vastavalt töö lähteülesandele (*RHAD Lisa 3 Tehniline kirjeldus*) aktiivse harjutuspäeva tüüpilist ehk keskmist müraolukorda, suurima laskude arvude päeva müraolukorda, suurima helivõimsusega kasutatava relva müraolukorda, lõhkamisel kasutatava suurima lõhkeaine koguse müraolukorda, ning müraolukorda suurekaliibriliste relvade kasutamisel. Modelleeritakse müraolukordi vastavalt kavandatavale tegevusele. Tulemusi võrreldakse militaarmüra regulatsioonis sätestatud normidega. Uuring on aluseks ka vibratsiooni tekke ja leviku hindamisel.

7.1.2. Arheoloogiline uuring

Arheoloogiline uuring viiakse läbi planeeringuala ulatuses. Nimetatud uuring koosneb olemasolevate materjalide (arhiiviallikate) läbitöötamisest ning maastikuanalüüsist kaugseire meetodeid kasutades (sh ajaloolised kaardid ja maakasutusplaanid, kohapärimus, aerofotod, Maa-ameti kõrgusandmete põhjal tehtud reljeefimudelid). Vajadusel viiakse läbi ka esmane maastikuleire tuvastatud objektide maastikul visuaalseks kontrollimiseks.

Arheoloogiline uuring koos selle lisamaterjalidega esitatakse kohe pärast valmimist Muinsuskaitseametile kooskõlastamiseks ning KSH-s tuginetakse hinnangute andmisel Muinsuskaitseameti poolt kooskõlastatud arheoloogilise uuringu tulemustele.

7.1.3. Metsiste, tetrede ja kotkaste inventuur

Metsisemängude ruumilist levikut uuritakse eelnevalt mängupaikade mudeli abil väljavalitud potentsiaalsetes mängupaikades, kus otsitakse uusi seniteadmata metsisemänge. Seire toimub riikliku seire metoodika alusel.

Tetrede mängude ruumilist levikut uuritakse eelnevalt mängupaikade mudeli abil väljavalitud potentsiaalsetes mängupaikades, kus otsitakse uusi seniteadmata tetrede mänge. Seire toimub riikliku seire metoodika alusel.

Kotkaste seire toimub Soodla harjutusvälja alal ning selle eesmärk on uute seniteadmata pesade inventeerimist Koitjärve ja Linajärve soos ning Mähuste rabast. Seiretöö väliandmete kogumine toimub vastavalt kotkaste seire metoodikale (manuses). Lisaks hinnatakse kotkaste pesapuude/pesapaikade seisundit.

7.2. KSH läbiviimise metoodika

KSH käigus kirjeldatakse, analüüsitakse ja hinnatakse planeeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnedavad võivad olulist keskkonnamõju, selgitatakse välja alternatiivsed võimalused ning leitakse meetmed ebasoodsate mõjude leevendamiseks. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu

inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara⁶⁰. KSH-ga minimeeritakse võimalused sellisteks arendusteks, millega võib kaasned oluline ebasoodne keskkonnamõju.

Pidades silmas riigi eriplaneeringu eesmärki, lahendatavaid ülesandeid ning eeldatavalt mõjutatavat keskkonda ja kaasned võivaid keskkonnamõju (ptk 6.), viiakse KSH läbi järgmiste valdkondade osas:

- **mõju looduskeskkonnale**, sh Natura 2000 võrgustiku aladele, kaitstavatele loodusobjektidele, vääriselupaikadele, taimestikule ja loomastikule, rohevõrgustikule, bioloogilisele mitmekesisusele, pinnasele, põhja- ja pinnaveele, maavaradele ja maardlatele, kliimamuutustele, jäätmetekkele;
- **mõju inimese tervisele heaolule ja varale**, sh joogivee kvaliteedile, välisõhu kvaliteedile (müra), vibratsiooni teke ja levik;
- **mõju kultuuriväärtustele ja maastikele**, sh kultuurimälestistele, pärandkultuuriobjektidele, väärtuslikele maastikele.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel juhindutakse asjakohastest õigusaktidest ja mõju hindamise juhendmaterjalidest. Peamised KSH menetlust suunavad õigusaktid on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS) ning planeerimisseadus (PlanS). Riigi eriplaneeringu koostamise käigus läbiviidavale KSH-le kohaldatavad menetlusnõuded tulenevad planeerimisseadusest ning nõuded aruande sisule ja muudele tingimustele keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest. Hindamise läbiviimisel kasutatakse Keskkonnaministeeriumi juhendmaterjali „Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhend“ jt asjakohaseid meetodilisi juhendeid, võetakse arvesse keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat. Mõjude analüüsimisel ja olulisuse hindamisel juhindutakse asjakohaste keskkonnakaitseliste õigusaktidega määratud normidest ja nõuetest, valdkondlikest arengukavadest, kaitsekorralduskavadest, REP-i koostamise raames teostatavatest uuringutest ning valdkondlike ekspertide arvamustest. Vajadusel konsulteeritakse asjaomaste asutustega. Töö läbiviimisel tuginetakse eelkõige olemasolevatele andmetele: asjakohastele riiklikele andmebaasidele, seirete ja uuringute tulemustele, (teadus)kirjandusele ning eksperthinnangutele. Olulisel kohal on valdkondlikud kaardimaterjalid ja kaardianalüüsi (GIS-analüüs) teostamine, mis võimaldab samaaegselt vaadelda erinevaid infokihte, alasid ning ulatuslikke territooriume. Kus võimalik ja asjakohane, võetakse arvesse ka teisi samalaadseid planeeringuid ja nende KSH-de tulemusi. Samuti tehakse koostööd kohalike omavalitsuste, huvitatud osapoolte, kohalike elanike ning planeerimisdokumendi koostajate ja keskkonnaekspertide vahel, kaalutakse asjaomaste asutuste ja isikute ettepanekuid, arvestatakse nendega või põhjendatakse mitteametust.

Hindamisel arvestatakse nii otseseid kui ka kaudseid mõjusid, mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust, kestvust (lühiajalisus), sagedust, pöörduvust ning toimet. Tähelepanu pööratakse võimalikule koosmõjule ja mõjude kumuleerumisele, arvestades vajadusel ka väljastpoolt planeeringuala tulevat mõju. Millises hinnatavas valdkonnas milliste eeltoodud aspektidega ning millises ulatuses arvestatakse, sõltub valdkonnast. Töö käigus antakse soovitusi parema(te)ks lahendus(te)ks ning antakse meetmed oluliste negatiivsete mõjude vältimiseks ja leevendamiseks. Kus asjakohane, tehakse vajadusel ettepanekuid ka väheoluliste ebasoodsate mõjude vähendamiseks.

KSH kohta koostatakse nõuetekohane aruanne, mis esitatakse planeeringu mõjude hindamise aruande koosseisus. KSH aruande koostamisel lähtutakse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lõigetes 4 ja 4² toodud nõuetest.

Täpsem mõju hindamise metoodika KSH raames käsitletavate valdkondade lõikes on toodud peatükkides 7.2.1 kuni 7.2.13.

⁶⁰ KeHJS § 2², eRT

7.2.1. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Looduskaitseeaduse kohaselt on kaitstavad loodusobjektid: kaitsealad, hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ja kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid. Planeeringualal ja selle eeldatavas mõjualas paiknevate kaitstavate loodusobjektide kirjeldused ja kaitse-eesmärgid ning neile avalduva mõju hindamise käik ja tulemused esitatakse mõju hindamise aruandes. Mõju hindamisel võetakse lisaks planeeringu koostamise käigus läbi viidavatele uuringutele (vt ptk. 7.1) arvesse ka planeeringualal varem läbi viidud uuringud:

- Metsise inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. Eesti Ornitoloogia Ühing, ekspert Ivar Ojaste 2017;
- Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja kõrgemate taimede inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. AS Maves, eksperdid Artto Pelto ja Anneli Palo 2017;
- Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistes kavandatavates teekoridorides sammalde, samblike ja seente inventuur. AS Maves, eksperdid Artto Pello, Ede Oja, Tõnu Ploompuu 2017;
- Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala elupaikade inventuur 2020-2021. Metsaruum OÜ, inventeerijad Aivar Hallang ja Marje Talvis.

Natura hindamine

KSH koostamise käigus viiakse vastavalt Natura eelhindamise tulemustele (vt peatükk 6.2.6) läbi asjakohane hindamine, mille tulemused kajastatakse eraldi peatükis. Kui asjakohase hindamise tulemusena jõutakse järeldusele, et REP-i elluviimine võib eeldatavalt oluliselt mõjutada Põhja-Kõrvemaa loodusala või Põhja-Kõrvemaa linnuala, siis seatakse Soodla harjutusvälja REP-i kehtestamisel kohustus hüvitusmeetmete rakendamiseks vastavalt KEHJS § 45 lg 3 nõuetele.

Kaitstavatele aladele avalduvat mõju hinnatakse lähtuvalt ala kaitse-eesmärgist ja kaitse-eeskirjas toodud tingimustest.

I ja II kaitsekategooria taimeliikide puhul tagatakse kasvukoha säilitamine kui see on võimalik või isendite ümberasustamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määruse nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“ sätetele. Sealhulgas arvestatakse, et isendite ümberistutamine ei ole eelistatud ning alati võimalik lahendus, vaid alternatiiv muude võimaluste puudumise korral. KSH raames hinnatakse taimede ümberasustamise vajalikkust ja võimalikkust liikide kaupa, kuid ümberasustamise võimalikkuse konkreetsetest kasvukohtadest ning ümberasustamise tehnilise lahenduse määrab eraldi tellitav eksperthinnang (vastavalt Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määrusele nr 248).

III kaitsekategooria taimeliikide puhul hinnatakse mõju liikide populatsioonidele ja seoses elupaikade kaoga ka liikide ümberasustamise vajadust ning võimalikkust. Ümberasustamise üksikasjad täpsustatakse Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määruse nr 248 kohase eksperthinnanguga.

Kaitstavatele taimeliikidele avalduvate mõjude hindamisel tuginetakse olemasolevale liikide leviku andmestikule. Kaitstavate liikide elupaikade inventeerimist või lausalist kontrolli KSH raames ei tehta.

Mõju hindamisel kaitstavatele loodusobjektidele hinnatakse eksperthinnanguna, mis lähtub muuhulgas looduskaitseeadusest, kaitse-eeskirjadest, kaitsekorralduskavadest, liigi kaitse tegevuskavadest jm asjakohastest dokumentidest, samuti riiklike registrite andmetest.

7.2.2. Mõju vääriselupaikadele

Vääriselupaik on metsaseaduse alusel kaitstav kõrge ökoloogilise väärtusega metsala. Keskkonnaministri määruse⁶¹ alusel on avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja riigimetsas asuvad EELIS-esse kantud vääriselupaigad kaitstud. Neis on keelatud raie, välja arvatud erakorralised raided ja kujundusraie Keskkonnaameti nõusolekul. Eraomanikule kuuluvas metsas on vääriselupaiga kaitsmine vabatahtlik.

Mõju hindamise käigus hinnatakse vääriselupaikadele avalduvaid otseseid ja kaudseid mõjusid. Hinnatakse võimaliku raadamise mõju vääriselupaikade piiril, mis võib kaasa tuua tuule- ja valgusrežiimi muutumise vääriselupaikade alal. Samuti hinnatakse, kas tegevus võib vääriselupaiku mõjutada läbi veerežiimi muutumise. Hinnatakse ka muid võimalikke kaudseid mõjusid vääriselupaikadele.

7.2.3. Mõju loomastikule

Kavandatava tegevuse mõjud loomastikule avalduvad elupaikade kao ning killustamise ja häiringute kaudu. Mõju hindamisel tuginetakse piirkonnas registreeritud loomastiku andmetele.

Mõjude hindamise raames hinnatakse suurulukite liikumist harjutusväljal ja sellega piirneval alal, loomastiku elupaikade kao ulatust ja olulisust kavandatava tegevuse alal. Hinnatakse ka mõju elupaikade võimaliku killustamise tõttu. Häiringud kaasnevad peamiselt Soodla harjutusvälja kasutamise etapis, kuid ka ehitusetapis. Hinnatakse mürast ning tehnika ja inimeste liikumisest tingitud häiringute võimalikku ulatust ning mõju loomastikule, suurulukite liikumisele ning sellest lähtuvat mõju riigiteede liiklusohutusele.

7.2.4. Mõju taimestikule

Taimestikule avalduva mõju hindamisel lähtutakse kaardianalüüsist.

Mõju taimestikule avaldub peamiselt olemasolevate metsaalade raadamise näol. Taimestikule võib sõltuvalt taimekoosluse tundlikkusest avaldada mõju ka veerežiimi muutus, kui see kavandatava tegevuse ala piirkonnas aset leiab.

Mõju hindamise käigus hinnatakse ja võrreldakse väärtusliku taimkatte kadu.

7.2.5. Mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja rohevõrgustikule

Bioloogilisele mitmekesisusele ehk elurikkusele avalduva mõju hindamisel tuginetakse registreeritud elustiku andmetele. Hinnatakse kavandatava tegevuse mõju piirkonna üldisele elurikkusele, käsitledes nii elurikkuse kadu tegevuse alal kui ka alalt väljapoole ulatuvaid mõjusid.

Rohevõrgustikule avalduvat mõju hinnatakse lähtuvalt kehtiva Harju maakonnaplaneeringuga 2030+ määratud ja KOV-ide ÜP-dega täpsustatud rohevõrgustikust. Hinnatakse kavandatava tegevuse mõju rohevõrgustiku alade kvaliteedile ja sidususele.

7.2.6. Mõju põhja- ja pinnaveele

Soodla harjutusvälja peamine mõju pinna- ja põhjavee kvaliteedile ja varudele ning piirkonna kaevudele võib lähtuda sõjaväelise väljaõppe käigus tehtavatest tegevustest, raadamisest, teede rajamisest ja põhjavee kaitsest jne. Arvesse võetakse, et planeeringualal asuv Soodla veehoidla kuulub Tallinna linna pinnavee joogiveehaardesüsteemi, mille vee kvaliteeti ei tohi kavandatava

⁶¹ Keskkonnaministri 04.01.2007 määrus nr 2 „Vääriselupaiga klassifikaator, valiku juhend, kaitse korraldamine ning vääriselupaiga kaitseks lepingu sõlmimine ja kasutusõiguse tasu arvutamise täpsustatud alused“, eRT: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115092017010?leiaKehtiv>

tegevusega mõjutada. Mõju hinnatakse eksperthinnangu meetodil kasutades muuhulgas Kaitseväe polügoonidel ja harjutusväljadel läbi viidud seire tulemusi.

Töö käigus hinnatakse kavandatava tegevuse võimalikku mõju mõjualasse jäävatele pinna- ja põhjaveekogumitele. Lisaks analüüsitakse veepoliitika raamdirektiivi 2000/60/EÜ punktis 4.7 nimetatud erandi rakendamise vajadust (st hinnatakse, kui suur on kavandatava tegevuse kasu võrreldes võimaliku keskkonnakahjuga).

Mõju hindamise tulemustest lähtuvalt tehakse vajadusel ettepanekud leevendus- ja seiremeetmete rakendamiseks, arvestades REP-i eesmärki ja täpsusastet.

Mõju hinnang põhja- ja pinnaveele on sisendiks teiste mõjuvaldkondade hinnangutele.

7.2.7. Mõju hindamine välisõhu kvaliteedile

KSH raames käsitletakse nii planeeritava tegevuse ehitus- kui ka kasutusetapis tekkivat õhusaastet. Ehitusaegselt tekkiv õhusaaste levik piirdub valdavalt ehitustegevuse lähialadega, on lühiajaline ning töökorralduslike meetmetega on võimalik seda hoida normide piires. Kuigi mõju ei ole eeldatavalt oluline, siis käsitletakse ehitusaegset mõju eesmärgiga juhtida tähelepanu kehtivatele normidele ning anda soovitusi, kuidas ehituse ajal tekitada võimalikult vähe saastet ja hoida selle levik välisõhus tekkekohast eemale võimalikult madal, et tagada inimese tervise ja heaolu võimalikult parem kaitse.

Nii ehitus- kui ka kasutusaegse mõju hindamisel juhindutakse atmosfääriõhu kaitse seadusest ja keskkonnaministri 27.12.2016 määrusest nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“ tulenevatest nõuetest. Hindamisel tuginetakse kavandatava tegevuse kohta olemasolevatele andmetele, teadaolevatele andmetele piirkonna olemasoleva välisõhu kvaliteedi kohta, analoogsete tegevuste osas teostatud hindamistele ja uuringutele ning ekspertteadmistele. Eelnevale tuginedes kirjeldatakse kavandatava tegevusega kaasnevat õhusaastet, analüüsitakse õhusaasteainete eeldatavat levikut piirkonna tundlike alade (eeskätt elamualade) suhtes ning antakse hinnang mõju olulisusele. Kasutusaegse mõju hindamisel pööratakse tähelepanu ka võimalikule koosmõjule Kaitseväe keskpõlügeni ja piirkonnas olevate karjääridega, kuna alad asuvad lähestikku, neid võidakse kasutada samaaegselt ning võimalik on välisõhu kvaliteedi mõjutamine koosmõjus. Vajadusel pakutakse välja leevendavad meetmed õhu saasteainete tekke ja leviku vähendamiseks ning olulise negatiivse mõju vältimiseks.

7.2.8. Mürä ja vibratsiooni mõju hindamine

KSH raames käsitletakse nii planeeritava tegevusega kaasnevat ehitus- kui ka kasutusmürä.

Ehitusaegne mõju piirdub valdavalt ehitusobjekti lähialadega, on lühiajaline ning töökorralduslike meetmetega on võimalik seda hoida normide piires. Ehitusaegse mõju hindamise eesmärgiks on eelkõige juhtida tähelepanu kehtivatele normidele ning anda soovitusi, kuidas ehitusaegset mürähäiringut hoida võimalikult madalana, et tagada inimese tervise ja heaolu võimalikult hea kaitse. Mõju hindamisel juhindutakse atmosfääriõhu kaitse seadusest ja keskkonnaministri määruses nr 71 „Välisõhus leviva mürä normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ toodud ehitusmürä käsitlest, kavandatavast tegevusest ning tuginetakse ekspertteadmistele ja analoogsete tegevuste osas teostatud hindamistele, uuringutele. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

Harjutusvälja kasutamisel tekkiva ja välisõhus leviva mürä mõju hindamisel juhindutakse planeeringu koostamise käigus teostatavast militaarmürä ja vibratsiooni uuringust (vt ka peatükk 7.1.1). Lisaks käsitletakse töös kavandatava tegevuse ja Kaitseväe keskpõlügeni ning riigimaanteelt lähtuva liikluse mürä võimalike koosmõjusid, kuid rõhutada tuleb, et militaarmürä ei ole seadusandlusega reguleeritud ning KeHJS mõistes koosmõju seetõttu tekkida ei saa. Samal põhjusel ei summeeru planeeritava tegevuse käigus tekkiv militaarmürä piirkonnas asuvatest karjääridest lähtuva tööstusmüräga. Vajaduse esitatakse töös mürä leviku ja mõjude vähendamise meetmed,

nende põhjendatus koos müralevi vähendamise tõhususe hinnanguga ja muud soovitusel. Täpsem müra modelleerimise meetodika esitatakse uuringus.

Vibratsioon

Vibratsiooni häiring väljendub hoonete konstruktsiooni värisemises, mida põhjustab nii maapinna kaudu leviv kui ka õhu kaudu leviv vibratsioon.

Vibratsiooni leviku hindamisel lähtutakse militaarmüra regulatsioonis esitatud põhimõtetest. Regulatsioonis on selgitatud, et vibratsioon ei levi kaugemal paiknevate hooneteni (>200m) maapinna kaudu, vaid vibratsiooni põhjustab maapinnale ja hoonetele mõjuv helilaine energia (nn lööklaine). Põhiline osa hoone vibratsioonist tekibki helilaine survest välispiirdele ja akendele ning see on suurim ehitiste kahjustusriski allikas.

Vibratsioonitasemete hindamisel lähtutakse heli ekspositsioonitaseme L_{ZE} soovituslikust piirväärtusest 125 dB, mille ületamine võib tähendada ehituskahjustuste tekkimise võimalikkust. Vibratsiooni võimalik ulatus hinnatakse mürahinnangus koostatavate madalsageduslike mürasündmuse C-korrigeeritud heli ekspositsioonitaseme L_{CE} mürakaartide põhjal. L_{ZE} väärtus on üldiselt kuni 10 dB suurem kui L_{CE} väärtus samas hindamispunktis. Seda arvestades saab mürahinnangus koostatud kaartide põhjal esitada hinnangu selliste mürasündmuste ulatuse kohta, millega võib kaasneda lööklainest tuleneva vibratsiooni ohtlik mõju ehitistele.

7.2.9. Mõju hindamine kliimale

Kuna üksikprojekti mõju kliimale, s.o. pikaajalise temperatuuri- ja sademete režiimi ning teiste kliimakarakteristikute muutusele regionaalsel või globaalsel tasandil on tuvastamatu, sest kliimamuutus toimub paljude emissiooniallikate koosmõjul, siis on keskkonnamõju hindamise juhendis kliimamuutuse käsitlemine taandatud kavandatava tegevuse põhjustatud kasvuhoonegaaside (KHG) heite hinnanguks (Pöder, 2017). KSH käigus antakse hinnang maakasutuse muutumisest tulenevate KHG võimalikule heitele kasutades IPCC LULUCF sektori meetodikat⁶².

Samuti hinnatakse kliimamuutustega seotud riskide mõju planeeringuga kavandatavatele tegevustele ning vajadusel kavandatakse meetmed kliimamuutustega arvestamiseks.

7.2.10. Mõjude hindamine kultuuripärandile ja maastikele

Mõju arheoloogilise väärtusega objektidele hinnatakse arheoloogilise uuringu (vt ka peatükk 7.1.2) tulemuste põhjal. Kohtades, kus tuvastati potentsiaalseid arheoloogiapärandi objekte, tuleb enne pinnase- ja ehitustööd teostada täiendavad arheoloogilised eeluuringud, mille käigus kontrollitakse väikesemahuliste prooviaukude või -kaevistega arheoloogilise kultuurikihi esinemist.

Mõju kultuuriväärtusega objektidele ja väärtuslikele maastikele (vt ka peatükk 6.7) hinnatakse eksperthinnangu meetodil olemasolevate materjalide põhjal.

7.2.11. Mõju hindamine inimese tervisele

Riigi eriplaneeringu koostamise käigus hinnatakse kavandatava tegevuse vastavust valdkondlikele strateegilistele eesmärkidele ning teostatakse tervisemõjude hindamine, et planeeringu koostamisel ja kehtestamisel arvestada tervisemõjudega seotud aspekte ning seeläbi tagada tasakaalustatud planeerimislahenduse väljatöötamine, sh inimese tervise seisukohalt jätkusuutlik areng (PlanS § 4 lg 2 p 5).

⁶² 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use

REP eesmärgi saavutamiseks välja töötatavate planeerimislahenduste elluviimisega eeldatavalt kaasnevate tervisemõjude hindamisel leitakse meetmed asjakohase ebasoodsa tervisemõju ennetamiseks, vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks ning vajadusel seireks.

Tervisemõju hinnatakse lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: summaarne müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Tervisemõju hinnangu koostamisel lähtutakse temaatiliste uuringute ja vastavate mõjuvaldkondade hinnangute, sh KSH tulemustest.

Tervisemõjude hindamise käigus konsulteeritakse olulist teavet omavate asutustega (Terviseamet, Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused jt).

7.2.12. Mõju hindamine inimese sotsiaalsetele vajadustele ja varale

Üks peamisi inimese sotsiaalseid vajadusi on heaolu. Heaolu mõistet ei saa siduda konkreetselt kehtestatud arvulistest normidest kinnipidamisega. Inimeste heaolu võib häirida ka maastiku muutumine, väljakujunenud asustusstruktuuri ja liikumisvõimaluste muutumine ning kogukondade killustamine.

Visuaalse mõju seisukohast olulised mõjutavad keskkonnaelemendid on kultuurimälestised ja maastiku esteetiline väärtus, sh väärtuslikud maastikud. Muutuste tulemusi kirjeldatakse ja hinnatakse olulisuse seisukohast. Sisendina kasutatakse mh hinnangut kultuuriväärtustele, väärtuslikele maastikele ja ilusa vaatega kohtadele. Hinnangut ei anta selles osas, kas muutus on positiivne või negatiivne, sest eksperdi arvamus ei oleks objektiivne (tegemist on teemaga, mis sõltub suurel määral inimeste subjektiivsest arvamusel).

Võimalik mõju inimese **füüsilisele varale** (hoonetele, maale) saab tuleneda helirõhulainete tugevusest. Militaarmüra regulatsiooni⁶³ kohaselt võib vibratsioon ehitistele mõju avaldada alates L_{ZE} 135 dB. Kui tekib kahtlus militaarmüra allikate põhjustatud võimalike ehituskahjustuste osas, siis andmaks esialgset hinnangut müratundlike hoonete võimalike ehituskahjustuste tekkimise kohta, kasutatakse selleks heli ekspositsioonitaseme L_{pZE} soovituslikku piirataset ehk L_{pZE} 125 dB ületamine võib tähendada ehituskahjustuste tekkimise võimalikkust. Vibratsiooni mõju hindamist on käsitletud peatükis 7.2.8.

Harjutusvälja alale jäävate **maaüksuste hõivamist** ei saa pidada oluliseks mõjukuks, sest harjutusvälja ja seda teenindava taristu rajamise eelduseks on (vajadusel) kinnistute võõrandamine õiglase tasu eest. Mõju hindamine planeeringualale ja selle mõjupiirkonda jääva kinnisvara rahalisele väärtusele ei kuulu KSH ülesannete hulka, see määratakse vajadusel omaniku ja RKIK-i koostöös KSH avalikust menetlusest sõltumatult. Kinnisvara üldist hinnataset mõjutavad peamiselt EL ja Eesti riigi majanduse olukord sellest sõltuvuses olev pankade laenupoliitika, tööhõive ja muud REP-ist sõltumatud asjaolud.

Heaolule ja varale avalduv mõju on tihedalt ja lahutamatu seotud ka sotsiaalsete ja majanduslike mõjudega, mida on käsitletud peatükis 7.3.

Mõju hinnatakse eksperthinnanguna.

7.2.13. Mõju hindamine jäätmetekkele ja ringmajanduse võimalustele

Eriplaneeringu KSH käigus analüüsitakse ja hinnatakse planeeringulahenduse mõju jäätmetekke ja ringmajanduse võimaluste kasutamise seisukohast. Mõju hinnatakse eksperthinnanguna, tuginedes jäätmekäitlust reguleerivatele õigusaktidele ning olemasolevatele jäätmekäitluse ja ringmajanduse võimaluste ekspertteadmistele.

⁶³ Militaarmüra regulatsioon. Riigi kaitseinvesteeringute Keskus, 2019 uuendatud versioon

7.3. Muude asjakohaste mõjude hindamise meetodika

Läbi asjakohaste ehk laiendatud mõjude hindamise käsitletakse võimalikke mõjusid KSHst laiemalt sotsiaalmajanduslike ja kultuurilise keskkonna valdkonnas. Näiteks võib kavandatava tegevusega kaasnedagi võimalik puhke võimaluste vähenemine piirkonnas, mõne senise tegevusega tegelemise (nt turism, põllumajanduslik tegevus, metsamajandamine) kitsendamine samas asukohas ning vajalikuks võib osutada ka mõne senise tegevuse teise asukohta viimine. Positiivse poole pealt suureneb kavandatava tegevuse tõttu kogu Eesti riigikaitse võime, mis on antud planeeringulahenduse eesmärk ning mida on samuti vajalik erinevate mõjude kaalumisel arvesse võtta.

Õigusaktidega ei ole sätestatud menetlus- ega sisunõudeid asjakohaste mõjude hindamiseks, need mõjud sisustatakse planeeringu eesmärkidest lähtuvalt eriplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus. Käsitletakse vaid neid teemavaldkondi ja mõjusid, mis on otsustaja⁶⁴ hinnangul vajalikud ja asjakohased planeeringulahenduse väljatöötamiseks. See võimaldab kogu protsessi vältel hinnata lahenduse sobivust eriplaneeringu eesmärkidele ja põhjendada planeeringulisi otsuseid ning seda kuidas need toetavad elukeskkonna jätkusuutlikku arengut ja erinevate kogukondade ning huvigruppide huve ja vajadusi.

Sotsiaalse, majandusliku ja kultuurilise keskkonna asjakohaste mõjude hindamise peamised eesmärgid on:

- hinnata, kas kavandatav tegevus aitab kaasa riigikaitse strateegiliste eesmärkide saavutamisele;
- hinnata, kas riigi eriplaneeringu eesmärgi saavutamiseks välja töötatava planeerimislahendusega võib kaasnedagi eeldatavalt oluline ebasoodne sotsiaalne, majanduslik või kultuuriline mõju, aga ka võimalik positiivne mõju;
- tuua välja vajalikud sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised mõjud ja nendega seotud asjaolud, mida täiendavalt planeeringulahenduse üle otsustamisel arvesse võtta.

Asjakohaste mõjude hindamisel juhendatakse eriplaneeringu ülesannetest, juhendmaterjalidest, olemasolevatest ja eriplaneeringu raames koostatavatest eksperthinnangutest ning uuringutest ja asjakohaste mõjude hindamise praktikatest Eestis.

Mõjude hindamise tegelik ulatus ja täpsusaste sõltub kavandatava tegevuse iseloomust ja asukoha eripäradest, seega selguvad täpsemad asjaolud eriplaneeringu koostamise käigus. Samuti võib eriplaneeringu koostamise käigus otsustaja poolse kaalutluse alusel muutuda asjakohaste mõjude nimekiri, mida põhjendatud vajaduse korral täiendavalt hinnatakse.

⁶⁴ REP koostamise korraldaja on Kaitseministeerium ja otsustaja Vabariigi Valitsus

8. Ajakava ja koostöö

8.1. Ajakava

Tabel 4 esitatud planeeringu koostamise ja mõjude hindamise ajakava on koostatud lähtuvalt lähteseisukohtadest, planeerimisseaduses toodud menetlustähtaegadest ja planeeringu koostamise korraldaja töökorraldusest.

Ajakavas võib töö käigus tulla muudatusi, lähtuvalt edasise menetluse käigust, sh koostöö ja kaasamise tulemuslikkusest. Ajakava on seetõttu indikatiivne ning edasise planeeringu koostamise käigus tuleb olla valmis muudatuste sisseviimiseks, kui see vajalikuks osutub.

Tabel 4. REP koostamise ja mõjude hindamise ajakava

ETAPP	TEGEVUS	LÄBIVIIMISE AEG
I ETAPP – Detailse lahenduse eskiis ja KSH programm	REP algatamine Vabariigi Valitsuse poolt	12. mai 2022
	Lepingu sõlmimine konsultandiga	september 2022
	Detailse lahenduse eskiisi ja KSH programmi koostamine	september - jaanuar 2022
	Eelkoostöö omavalitsustega (Anija, Kuusalu), vajadusel ametiasutustega jm osapooltega	Oktoober-november 2022
	Detailse lahenduse eskiisi ja KSH programmi avalik väljapanek	veebuar 2023
	Eskiisi ja programmi avalik arutelu	märts 2023
	Vastamine esitatud ettepanekutele	märts 2023
	Täiendatud eskiislahenduse KSH programmi avaldamine KaM veebilehel	aprill 2023
	Uuringute läbiviimine	Aprill-juuni 2023
II ETAPP – Detailne põhilahendus ja KSH aruanne	DL ja KSH aruande koostamine	Aprill – detsember 2023
	Vajadusel täiendav koostöö ametite jt huvitatud osapooltega	Jooksev
	DL ja KSH kooskõlastamine, arvamuste küsimine ja esitatud seisukohtadele vastamine	Jaanuar - Aprill 2024
	Vastu võtmine Vabariigi Valitsuse poolt	Juuni 2024
	DL ja KSH avalik väljapanek	August 2024
	DL ja KSH avalik arutelu	September 2024
	Kehtestamine Vabariigi Valitsuse poolt	Detsember 2024
IV ETAPP – Keskkonnanakorralduskava koostamine	Keskkonnanakorralduskava koostamine	Aprill 2025

8.2. Kaasamine ja koostöö

Planeeringu lähteseisukohtade ja riigi eriplaneeringu algatamise otsusega on võimalik tutvuda Kaitseministeeriumi veebilehel <https://kaitseministeerium.ee/et/planeeringud/soodlaharjutusvali>. Planeeringu materjalid (otsused, teated, avalikul väljapanekul olevad dokumendid, taustamaterjalid) asuvad riigi eriplaneeringu koostamise korraldaja (Kaitseministeeriumi) veebilehel.

Planeeringu koostamise lähteseisukohad tuginevad kaitseministri 05.09.2017 käskkirjaga kehtestatud Soodla harjutusvälja arendusprogrammile ja riigi eriplaneeringu algatamise otsusele. Lähteseisukohtade koostamine ei toimunud avalikus menetluses, kuna Soodla harjutusvälja riigi eriplaneeringu koostamine on algatatud ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 9 lg 1 alusel detailsema lahenduse menetlusest. Kaitseministeerium esitas asjakohastele ametkondadele lähteseisukohad ja küsis tingimusi REP- koostamiseks oma 26.10.2022 kirjaga nr 12-1/22/4363. Ametkondadelt laekunud ettepanekud ja tingimused ning Kaitseministeeriumi seisukohad nendega arvestamise kohta on eskiisi lisas 1. KSH programmi koostamisel on asjakohaste seisukohtadega arvestatud.

PlanS § 44 kohaselt tuleb riigi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamine viia läbi koostöös ministeeriumide ja teiste valitsemisasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi riigi eriplaneeringu detailne lahendus käsitleb. Planeeringu koostamisel tehakse koostööd järgmiste ministeeriumitega: Keskkonnaministeerium, Siseministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Siseministeerium. Maaeluministeerium ei pidanud kaasamist planeeringu koostamisse vajalikuks.

Riigi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisse kaasatakse kohaliku omavalitsuse üksused, kelle territooriumile kaalutakse kavandatava ehitise rajamist, isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada, isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud, samuti isikud ja asutused, kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju või riigi eriplaneeringu elluviimise vastu, sealhulgas valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid neid ühendava organisatsiooni kaudu ning planeeritava maa-ala elanikke esindavad mittetulundusühingud ja sihtasutused. Riigi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisse võib kaasata isiku, kelle huve planeering võib puudutada.

Koostööd tehakse järgmiste asutustega tulenevalt Vabariigi Valitsuse 17.11.2015 määrusest nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“:

- Keskkonnaamet: planeeringu elluviimisega võib kaasneva oluline keskkonnamõju ning planeeringualal asuvad kaitstavad loodusobjektid;
- Maa-amet: planeeringualal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa;
- Transpordiamet: planeeringuala külgneb riigiteega; planeering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis;
- Muinsuskaitseamet: planeeringualal võib asuda arheoloogilise väärtusega objekte;
- Politsei- ja Piirivalveamet: planeeringualal asub avalik veekogu;
- Päästeamet: planeering käsitleb tuleohutusnõudeid;
- Terviseamet: planeeringuga käsitletakse tervisekaitsenõuete rakendamist, sealhulgas müra ja vibratsiooni küsimusi.

Planeeringu koostamisse kaasatakse Soodla REP-i detailse lahenduse eskiisi lisas 1 olevas koostöö tabelis toodud **huvigrupid**.

9. Kasutatud kirjandus

- „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“. A. Aunapu, R. Kutsar, K. Eschbaum, 2019.
- 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories Volume 4 Agriculture, Forestry and Other Land Use
- Asjakohaste mõjude näidisnimekiri
- Eesti geoloogiline baaskaart. Eesti Geoloogiakeskus, 2002
- Eesti keskkonnastrateegia 2030
- Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030
- Eesti ringmajanduse valge raamat. Keskkonnaministeerium 2022
- Euroopa nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta
- Euroopa nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta
- Harju maakonnaplaneeringu 2030+ keskkonnamõju strateegiline hindamine. OÜ Hendrikson & Ko, 2018
- Harju maakonnaplaneeringut 2030+
- Kaitseväe harjutusväljade pinna ja põhjavee seire 2022. aastal. Maves OÜ, 2022 (töö nr 22039)
- Kliimamuutustega kohanemise kava 2030
- Kliimapoliitika põhialused aastani 2050
- Kohalike omavalitsuste üldplaneeringud (kehtivad ja koostamisel olevad)
- Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja kõrgemate taimede inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. AS Maves 2017 (töö nr: 16138)
- Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava aastateks 2022-2027
- Maa-ameti geoloogiline baaskaart 1:50 000
- Militaarmüra regulatsioon. Riiki Kaitseinvesteeringute Keskus, 2019 uuendatud versioon.
- Männiku harjutusvälja ja 600 m lasketiiru pinnase uuring plii sisalduse määramiseks. OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2020 (töö nr 20/3138)
- Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks. Rahandusministeerium, 2018
- Põhja-Kõrvemaa looduskaitseala elupaikade inventuur 2020-2021. Metsaruum OÜ, inventeerijad Aivar Hallang ja Marje Talvis
- Riigikaitse arengukava 2022-2031
- Sammalde, samblike ja seente inventuur Soodla harjutusvälja ja Kaitseväe keskpõlügeni vahelistes kavandavates teekoridorides. AS Maves 2017 (töö nr: 16134)
- Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030. Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ Keskkonnaministeeriumi juhtimisel, 2019. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276
- Ulukiasurkondade seisund ja küttimissoovitus 2019-2021. Keskkonnaagentuur